

རྒྱལ་ཁྲུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན།

བཟའ་འཐུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་
ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ་སྐྱོད་ལྷན་ཁྲུ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཕྱི་ཟླ་ ༡ པ།

དཀར་ཆག

ལེའུ་༩ པ་: ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་ཞིབ་རྟོག་ཚུ།..... ༡༠

ཆ་གས་༡ པ་: གསར་བཏོད་དང་ལེགས་ཚའི་སྐབ་འབྲས་ཚུ།..... ༡༠

ཆ་གས་༩ པ་: ཚད་སྐྱོན་དང་འོར་འཁྲུལ་ཚུ།..... ༩

༩.༡ བཟའ་སྤྱོད་ཀྱི་ཉེན་སྲུང་ཡར་དྲག་གཏང་བབས་ལུ་ གཅིག་བསྐྱེལ་གྱི་བབས་ལམ་སྟོན་ནིའི་དོན་ལས་ གཙུག་སྡེའི་གྲྭ་སྤྲིག་ཚུ་འབད་
མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པ།..... ༩

༩.༨ ས་ཚའི་དབྱེ་ཁག་དང་ སོ་ནམ་གྱི་ས་ཁོངས་ཡོངས་ཚོགས་འབད་མེད་པ།..... ༩

༩.༩ སོ་ནམ་ལས་སྡེ་ནང་ འཆར་དདུལ་གྱི་བལོ་སྐལ་མར་ཕབ་སོང་སྟེ་ཡོད་པ།..... ༩

༩.༩ སོ་ནམ་ས་གཞི་ཚུ་ ཡོངས་ཚོགས་བལོལ་སྤྱོད་མ་འབད་བར་ཡོད་པ།..... ༩

༩.༥ བཟའ་སྤྱོད་ཀྱི་བརྟེན་སྤོད་གནས་སྤངས་ཡར་སེང་འགྲོ་མི་དེ་གིས་ ཡུན་རིང་ལུ་རང་མགོ་རང་འདྲོང་བཟོ་ཚུགས་པར་ལཱ་ཁག་གཏང་
ནི་ཨིན་མ།..... ༩

༩.༩ ས་གཞི་ཚུ་སོ་ནམ་དང་འབྲེལ་བའི་བཟའ་སྤྱོད་མེད་པའི་གནད་དོན་གྱི་དོན་ལས་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཡོད་པ།..... ༡༠

༩.༡ ལོ་ལྡེའི་འཆར་གཞི་༡༡ པའི་ནང་བཟའ་སྤྱོད་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་གཏང་སྐབ་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པ།..... ༡༩

༩.༤ ཕབ་ཆག་གི་སྲིད་བྱུས་མེད་པ།..... ༡༩

༩.༩ ལོ་ཐོག་ རྒྱུད་འབྲུས་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཡོངས་ཚོགས་མེད་པ།..... ༡༡

༩.༡༠ ལོ་ཐོག་ཉེན་བཅོལ་གྱི་འཆར་གཞི་ལངས་སྟེ་མེད་པ།..... ༡༩

༩.༡༡ སོ་ནམ་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་དོན་ལས་ སྐྱོན་འགྲུལ་གྱི་མཐུན་ཁྱེན་ཚད་ཅིག་ལས་མེད་པ།..... ༢༠

༩.༡༨ རྒྱལ་ཡོངས་བཟའ་སྤྱོད་ཉེན་སྲུང་གི་བསམ་སྐབ་རྒྱབ་རྒྱུན་སྤོང་མ་འབད་བར་ཡོད་པ།..... ༢༡

༩.༡༩ སོ་ནམ་པའི་སྤོང་བཅར་ཚུ་གི་དོན་ལས་ དགོས་མཁོ་དང་ ཁེ་ཕན་གྱི་བརྟེན་ཞིབ་ཚུ་མ་འབད་བར་ཡོད་པ།..... ༢༡

༩.༡༩ གོང་ཚད་ཀྱི་ལམ་སྟོན་/ སྲིད་བྱུས་མེད་པ།..... ༢༩

༩.༡༥ མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་དང་སོ་ནམ་པ་སྡེ་ཚན་ལུ་བཟོ་རྟོག་དང་དབྱེ་ཞིབ་ལངས་སྟེ་མ་འབད་བར་ཡོད་པ།..... ༢༩

༩.༡༩ སོ་ནམ་ཚོང་ཁང་ཚུ་གིས་ རེ་འདུན་བསྐྱེད་དེ་ཡོད་པའི་དམིགས་དོན་ཚུ་སྐབ་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པ།..... ༢༡

༩.༡༡ སོ་ནམ་གཞི་རྟེན་ལངས་འབད་མེད་པ།..... ༣༠

ཀ) ཞིང་རྒྱུའི་ལམ་ལུགས།..... ༣༠

ཁ) མཚོན་ཁང་མཐུན་ཁྱེན།..... ༣༡

༣.༡༥ བརྟེན་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ལུགས་ནང་ཚད་སྐྱོན་ཡོད་པ། ༣༩
 ༣༡) མཐུན་འབྲེལ་བརྟེན་འཛིན་སྐྱོང་ཚད་ཡོད་པ། ༣༩
 ༣༢) བཟའ་སྦྱོང་གོང་ཚད་དོན་ལུ་ ཚོང་འབྲེལ་བརྟེན་འཛིན་ལུགས་དུས་མཐུན་མེད་པ། ༤༤
ལེའུ་༤ པ་ : གྲོས་འདེབས་ཚུ། ༥༧
 ༤.༡ ལྷན་ཁག་གིས་ བཟའ་སྦྱོང་གི་ཉེན་སྲུང་མཐར་ཕྱིན་ཐབས་ལུ་ གཅིག་བསྐྱིལ་གྱི་ཐབས་ཤེས་གི་དོན་ལས་ གཙུག་སྡེ་ཚུའི་འབྲེལ་བ་
 ལེགས་ཤོམ་སྡེ་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ་པ། ༥༧
 ༤.༢ ལྷན་ཁག་གིས་ཀྱུལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ སོ་ནམ་གྱི་ས་གཞིའི་དབྱེ་ཁག་དང་ས་ཁོངས་ཚུའི་ཡོངས་
 རྫོགས་གི་གྲོས་འཆར་ཅིག་བཟུམ་དགོ་པ། ༥༧
 ༤.༣ ཀྱུལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་གིས་ ཐོན་སྐྱེད་བཀོ་སྐལ་གྱི་ཐབས་གཞི་ཅིག་བཟོ་དགོ་པ། ༥༨
 ༤.༤ ཀྱུལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་གིས་ཀྱུལ་ཡོངས་ས་ཆའི་སྲིད་བྱུས་ཟིན་བྲིས་འདི་ གཏན་འཁེལ་བཟོ་དགོ་པ། ༥༨
 ༤.༥ ལྷན་ཁག་གིས་སོ་ནམ་ས་གཞི་བཟའ་སྦྱོང་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལུན་བརྟན་ཡོད་པ་དེས་བརྟན་བཟོ་དགོ་པ། ༥༨
 ༤.༦ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་དང་ འབྲུག་བཟའ་སྦྱོང་ལས་འཛིན་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ ཀྱུལ་ཡོངས་བཟའ་སྦྱོང་ཉེན་སྲུང་
 ཚུན་སྐྱོང་དེས་གཏན་བཟོ་དགོ་པ། ༥༨
 ༤.༧ ལྷན་ཁག་གིས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་གིས་ཀྱུལ་ཡོངས་ས་ཆའི་སྲིད་བྱུས་གཏན་འཁེལ་བཟོ་དགོ་པ། ༥༨
 ༤.༨ ལྷན་ཁག་དང་དབུལ་འབྲེལ་གཙུག་སྡེ་མཉམ་འབྲེལ་ལུ་ འོ་ཐོག་དོན་ལུ་སྐྱིན་འགྲུལ་དང་ཉེན་བཅོལ་འཆར་གཞི་བཟོ་
 དགོ་པ། ༥༩
 ༤.༩ མི་དང་རི་དྲགས་སེམས་ཅན་གྱི་དཀའ་ངལ་ཚུ་བསལ་ཐབས་ལུ་ ལྷན་ཁག་གིས་བར་འཇུལ་མཛད་དེ་ ཐབས་བྱས་ཚུ་སྦྱིང་སྦྱིང་བཟོ་
 དགོ་པ། ༥༩
 ༤.༡༠ ལྷན་ཁག་གིས་བཟའ་སྦྱོང་བརྟེན་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ལུགས་བཟོ་སྡེ་ ཚུན་སྐྱོང་འབད་དགོ་པ། ༥༩
 ༤.༡༡ ལྷན་ཁག་གིས་ཚོང་འབྲེལ་བརྟེན་འཛིན་སྐྱོང་ཚད་ཡོད་པ་རྫོགས་ཚུན་སྐྱོང་འབད་དགོ་པ། ༥༩
 ༤.༡༢ ལྷན་ཁག་གིས་ལྷ་རྟོག་གི་ལས་ལུགས་སྦྱིང་སྦྱིང་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་དེའི་ལཱ་འགན་ཚུ་ཅ་བརྟན་བཟོ་དགོ་པ། ༥༩
 ༤.༡༣ ལྷན་ཁག་གིས་ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ཚོང་འབྲེལ་རྟེན་གཞི་ཚུ་སྦྱིང་སྦྱིང་བཟོ་དགོ་པ། ༥༩
 ༤.༡༤ ལྷན་ཁག་གིས་སྐྱོང་བརྟེན་འཛིན་སྐྱོང་ཚད་ཡོད་པ་ལུ་ ལེ་སན་གྱི་བརྟན་ཞིབ་ཚུ་འགོ་འདྲེན་འབབ་དགོ་པ། ༥༩

བཟའ་འཇུག་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

ལེའུ་ ༣ པ་: རྩིས་ཞིབ་ཀྱི་ཞིབ་རྟོག་རྒྱ།

ལེའུ་འདི་ཆ་ཤས་གཉིས་ལུ་དབྱེ་སྟེ་ཡོད་པ་ཡིན། ཆ་ཤས་དང་པའི་ནང་ ལེགས་ཆའི་གསར་བཏོད་རྒྱ་དང་ ཆ་ཤས་གཉིས་ པའི་ནང་ ཆད་སྐྱོན་དང་ལོ་རྒྱུ་ལུ་གི་སྐོར་ལས་ གོ་ས་བསྐྱར་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན།

ཆ་ཤས་དང་པེ: གསར་བཏོད་དང་ལེགས་ཆའི་སྐབ་འབྲས་རྒྱ།

ལྷན་ཁག་འདི་གིས་བཟའ་སྟོན་དང་ཟས་བཅུད་བཟོ་འདོན་གྱི་གོ་སྐབས་རྒྱ་སྐབས་གནས་གསེ་ཡང་ དར་ཁྱབ་དང་ ཡར་ཤུག་ གཏང་ཐོག་ལས་ བཟའ་སྟོན་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ཉེན་སྲུང་ཡར་ཤུག་གཏང་མི་འདི་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་ གྱིས་གལ་གནད་ཅན་གྱི་སྐབ་འབྲས་ཅིག་འབད་དོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད། གལ་ཅན་གྱི་གསར་བཏོད་དང་ ལེགས་ཆའི་གོང་ འཕེལ་དག་པ་ཅིག་གཤམ་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན།

༡༽ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་ བཟའ་སྟོན་དང་ཟས་བཅུད་ཉེན་སྲུང་གོང་འཕེལ་གཞི་བཙུགས་འབད་མི་འདི་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་དབུས་༢༠༡༤ ཅན་མའི་ནང་ གལ་ཅན་དང་ དེས་གཏན་གྱི་གོང་འཕེལ་ཅིག་སྟེ་གོ་ས་བཤད་འབྲུང་ རུག་ བཟའ་སྟོན་དང་བཟའ་བཅུད་ཉེན་སྲུང་གིས་ མི་སེམས་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱ་གཞུགས་ཁམས་སྤྱི་སྤྱི་ཉེན་སྲུང་དང་ལྷན་ མི་ སྟེ་ནང་དཔལ་འབྱོར་རྒྱ་གར་ལུ་སྟོན་རྒྱགས་པའི་སྐོར་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱོར་དཔལ་འཛོམས་ཀྱི་དམིགས་དོན་སྐབ་ ཐབས་ལུ་ གལ་གནད་ཅན་གྱི་འཆར་གཞི་རྒྱ་འགོ་བཙུགས་ཏེ་འདུག།

༢༽ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༧ ལུ་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ སོ་ནམ་ས་གཞི་གོང་འཕེལ་གྱི་དོན་ལུ་ ལམ་སྟོན་དཔེ་ དེབ་ཅིག་གསར་བཟོ་འབད་མི་འདི་ ལོ་ལྷའི་འཆར་གཞི་༡༢ པའི་ནང་ས་གཞི་གོང་འཕེལ་དོན་ལུ་ ཐབས་དབང་གལ་ཆེ་ འོས་ཅིག་འབད་བཤད་རུག་ སོ་ནམ་དང་ས་གཞི་གོང་འཕེལ་གྱིས་ མི་སྟེ་དཔལ་འབྱོར་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་ངལ་ ཅ་ གཞེན་ལུ་གཡོགས་མ་ཐོབ་པའི་དཀའ་ངལ་ གོང་གསེབ་ལས་ཁོ་མཁའ་གཞིས་སྟེ་མི་ སོ་ནམ་འཕུལ་ཆས་དང་སོ་ནམ་ཚོང་ འབྲེལ་བཅས་ དོན་ཚན་དག་པ་ཅིག་གོ་བརྟེན་འབད་ནིའི་རེ་བ་འདུག།

༣༽ ཚོང་འབྲེལ་འཆར་གཞི་༢༠༡༥ པའི་ནང་ རང་བཞིན་སྐྱར་བྱུང་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་བཟོ་སྐྱོན་དང་ ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཚོང་འབྲེལ་ འབད་ཚོག་པའི་ཐབས་ལམ་དང་ བཟོ་སྐྱོན་པ་རྒྱུ་བ་རྒྱུ་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཡང་ ཚོང་འབྲེལ་འབད་ནི་དང་ཐོན་སྐྱེད་འདི་ལུ་རྩིས་ མཐོང་དང་གལ་ཅན་ཅིག་འབད་རྩིས་དགོཔ་འབད་རྒྱུ་དེ་འདུག། དེ་མ་ཚད་རང་བཞིན་སྐྱར་བྱུང་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་སྐྱེད་གཏང་སྟེ་ དཔལ་འབྱོར་དཀའ་ངལ་བསལ་ནི་དང་ ལུ་གཡོགས་གི་དཀའ་ངལ་བསལ་ནི་ དེ་ལས་ གོང་གསེབ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་དང་ དཔལ་འབྱོར་རང་མགོ་རང་འདྲོང་བཟོ་ནིའི་རེ་བ་ཡིན་མས།

༤༽ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༦ དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ཤིང་འབྲས་དང་སྐོང་དོག་ནང་ བརྒྱ་ཆ་༡༣༢ དང་༡༠༠ རང་ གོ་རང་འདྲོང་འབད་རྒྱུ་དེ་འདུག།

༥༽ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༦ དབྱི་ཟླ་༡༢ པའི་རྒྱལ་ཡོངས་དུས་ཚེན་མོ་ལུ་ གཙོ་རིམ་ཅན་གྱི་ལས་སྟེ་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་འདི་ མི་ དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆའི་འཆར་སྐྱར་འབད་གསལ་བསྐྱགས་འབད་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༥ ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་

བཟའ་འཇུག་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

དདུས་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་བཟོ་སྐྲུན་བ་ཚུ་ དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱུ་གིས་དོན་ལུ་ གཙོ་བོ་ཅིག་ཨིན་མ་འབད་སྤྱི་སྤྱོད་ལས་
སྤྱི་ད་བཅུག་ནི་འདྲི་དོན་ལུ་ གཙོ་རིམ་ཅན་གྱི་ལས་སྡེ་གཞི་བཅུག་ལས་འབད་གནང་ཅུག།

༤༽ ལུང་ཕྱོགས་ཞིབ་འཚོལ་སྡེ་བ རྫོང་ཁག་དང་རྫོང་འོག་ལས་ཁུངས་ བད་དོན་འཛིན་སྤྱོད་སྡེ་ཚན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོག་ སོ་ནམ་
ལས་ཁུངས་གྱི་ལོ་བསྟར་བཞིན་དུ་སོ་ནམ་གནས་སྤུང་སྤུང་ལུ་དབང་དེ་འདུག་ སྤུང་ལུ་འདི་ནང་རྒྱལ་ཡོངས་དང་རྫོང་
ཁག་གནས་ཚད་ཁར་གྱི་ས་སྤྱོད་ཐངས་ ལོ་ཐོག་རྒྱ་ཚད་དང་ཐོན་སྐྱོད་ རི་བདག་སེམས་ཅན་གྱི་ལོ་ཐོག་ལུ་གཞོན་པ་ རྒྱལ་
ཁབ་ནང་འཁོད་ལས་ཐོན་པའི་ལོ་ཐོག་ཚུ་ ག་དེ་འབད་ར་སྤྱོད་དོ་ག་འདི་ཚུ་འོ་སྤོང་ལས་ རྒྱུ་དེ་ཡོད་པའི་ཁར་ སྤུང་ལུ་འདི་
ཞིབ་འཚོལ་དང་འཆར་གཞི་བཟོ་ནི་དང་ སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་གོང་འཕེལ་གཏང་ཐབས་ཚུ་འདྲི་དོན་ལུ་ བད་དོན་འབད་ཚུགས་
པའི་ཡིག་སྒྲིན་ཁག་ཆེ་ཤོས་ཅིག་ཨིན་མས།

༥༽ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༧ སྤྱི་ཟླ་༥ པའི་ནང་ སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་གིས་ཕན་ཚུན་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་བར་ན་གཅིག་མཐུན་གྱི་བད་དོན་སྤྱོད་
ནི་ལུ་དམིགས་ཏེ་ རྒྱང་ཚེན་ཡིག་ཚང་འོག་ལུ་ རང་བཞིན་སྤྱི་དབང་ཐོན་སྐྱོད་གནས་སྤུང་སྤུང་སྡེ་ཚན་ཅིག་གཞི་བཅུག་ལས་འབད་
ཅུག་ རང་བཞིན་སྤྱི་དབང་ཐོན་སྐྱོད་གནས་སྤུང་སྤུང་སྡེ་ཚན་དེ་ འོས་ལཱ་གྱི་བད་དོན་འཛིན་སྤྱོད་རིམ་ལུགས་གསར་བཟོ་འབད་
ནི་དང་ སྤྱི་ལུ་ཅན་ཅན་གྱི་གོས་ཐག་གཅུང་ནི་ལུ་ཁེ་ཕན་ཡོད་པའི་གལ་གནད་ཅན་གྱི་བད་དོན་དང་གནས་སྤུང་ཚུ་འོ་སྤོང་ལས་
བཟོ་ནི་ དེ་ལས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ གནས་རིམ་ཚུ་གའི་ནང་ གལ་ཅན་གྱི་བཟླ་ཞིབ་འབད་ནི་ལུ་ཡང་ ཕན་འདེབས་
འབད་ནི་ལུ་ ཡིད་ཆེས་ཡོད་པའི་སྡེ་ཚན་ཅིག་ཨིན།

༦༽ ཉེ་མ་འབད་བ་ཅིན་སྤོ་ལོ་སེམས་ཅན་ལུ་ རི་དུགས་སེམས་ཅན་གྱི་གཞོན་པ་སྤྱི་ལོ་ལུ་རྒྱུད་འཇུག་ཅིག་ཡོད་རུང་ ལོ་
ཐོག་ལུ་རི་དུགས་སེམས་ཅན་གྱི་གཞོན་པ་བཀའ་མི་ལུ་འཇུག་ཚུ་ག་ནི་ཡང་ཐོབ་ནི་མེན་འདུག་ ཨིན་རུང་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༧ ལུ་སོ་
ནམ་ལྷན་ཁག་གི་གཞི་བཅུག་ལས་འབད་མི་ ལོ་ཐོག་དང་སྤོ་ལོ་སེམས་ཅན་ཉམས་སྤུང་བསྟན་ཚུ་འོ་སྤོང་ལུ་འདི་གིས་ རི་
དུགས་སེམས་ཅན་གྱི་གཞོན་པ་སྤྱི་ལོ་ རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་ཐོན་མི་ཚུ་གསལ་བའི་ཁར་ མི་སེར་ཚུ་སོ་ནམ་གྱི་ལུ་ལུ་སྤྱོད་བ་
ཞན་མ་ཚུ་བར་ ཉེ་མ་བཟུམ་འབད་ར་སེམས་ལྷགས་འཕྲོ་འཇུག་བསྐྱོད་བཅུག་ནི་གྱི་ཐབས་ལམ་ཅིག་ཡང་ཨིན་མས།

༧༽ ད་རེ་ནང་པ་སྤོ་བ་ལྷན་ཁག་ལས་ཕར་སོ་ནམ་གྱི་ལས་རིམ་ཚུ་གཙོ་བོ་སྤོ་ལོ་ གཞི་བཅུག་ལས་འབད་མི་འདི་ཡང་ བ་གཞོན་
ཚུ་སོ་ནམ་གྱི་ལུ་ནང་འབྲེལ་གཏོག་འབད་བཅུ་ནི་ཐབས་ལམ་ཅིག་ཨིན་མས། སྤྱི་ལོ་༢༠༡༥ བཟུམ་ཅིག་ནང་འབད་བ་ཅིན་
འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་སྤོ་བ་ལྷན་ཁག་༢༠༡༥ དེ་ཅི་ནང་སོ་ནམ་གྱི་ལས་རིམ་འདི་འགོ་བཅུག་ཏེ་ཡོད་པ་ལས་ ལོ་བསྟར་བཞིན་ཚོད་
བསྟེ་ རྫོང་དོ་དང་འདི་རིགས་ཚུ་ བཟའ་སྤྱོད་དང་ཟས་བཅད་ལུ་གོགས་རམ་འབད་མ་ཨིན་མས། སྤྱི་ལོ་༢༠༡༣ ལས་ ༢༠༡༧
གི་ནང་འཁོད་བརྒྱ་ཚུ་༥ དེ་ཅི་གི་རྩིས་ གོགས་རམ་འབད་ཡོད་ཟེར་ཨིན་མས།

བཟའ་འབྲུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

ཆགས་ ༡ པ་: ཚད་སྲོན་དང་འཛིན་འབྲུལ་ཚུ།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ བཟའ་འབྲུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ཉེན་སྲུང་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཡོད་ཀྱི་ཡིག་
ཆས་དང་ བཅད་དོན་ཚུ་ལུ་ བསྐྱར་ཞིབ་དང་ དཔྱད་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ འབྲུག་བཟའ་སྲོད་དང་ཟས་བཅུད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་
ཀྱི་སྲིད་བསྐྱེལ་གྱི་དམིགས་དོན་དང་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ གྲུབ་ཐབས་ལུ་བཀག་འཛིན་འབད་བའི་ ཚད་སྲོན་དང་ འཛིན་འབྲུལ་
ལེ་ག་རང་རོས་འཛིན་འབྲུང་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན། བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ རོས་འཛིན་འབྲུང་སྟེ་ཡོད་པའི་ཚད་སྲོན་ཚུ་
གཤམ་ལས་མར་གྲོས་བཤད་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

**༡.༡ བཟའ་སྲོད་ཀྱི་ཉེན་སྲུང་ཡར་བྱུག་གཏང་ཐབས་ལུ་ གཅིག་བསྐྱེལ་གྱི་ཐབས་ལམ་སྲོན་ནིའི་དོན་ལས་ གཙུག་སྡེའི་ག་
སྲིག་ཚུ་འབད་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པ།**

བཟའ་སྲོད་དང་ཟས་བཅུད་ཉེན་སྲུང་འདི་ བཟའ་སྲོད་དང་ལྷན་ བཟའ་སྲོད་ཀྱི་གོ་སྐབས་ བཟའ་སྲོད་ལག་ལེན་དང་བཟའ་
སྲོད་ཅུ་བཏན་ཟེར་ རྒྱང་ཚེས་བཞི་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་གཞི་བཙུགས་འབད་ཅུག་ བཟའ་སྲོད་དང་ཟས་བཅུད་ཉེན་སྲུང་གི་
འཆར་གཞི་འགོ་འདྲེན་འབབ་མི་དང་ གཞི་བཙུགས་འབད་མི་སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ཨིན་རུང་ ཟས་བཅུད་ཉེན་
སྲུང་གི་ལས་རིམ་གྱི་དོན་ལུ་ འགན་འཁུར་འདི་གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་ལུ་ཡོད་ རྒྱལ་ཡོངས་བཟའ་སྲོད་རང་གོ་རང་དྲོང་ཉེན་སྲུང་
གི་ཁྱེད་ཚེས་དང་ དེ་མ་ཚད་བཟའ་སྲོད་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་རིམ་ཚུ་ལུན་བཏན་གནས་ཐབས་ལུ་ གཙུག་སྡེ་དང་ལྷན་ཁག་
ཡོངས་གིས་ རྒྱབ་སྲོད་འབད་དགོཔ་པའི་གྲོས་འཆར་བཀོད་ཅུག

དེ་འབད་མ་ད་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་འབད་བ་ཅིན་ བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་གིས་ གདོང་ལེན་གསལ་ཉེ་
དམིགས་ཡུལ་སྐབ་ཐབས་ལུ་ ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་འཆར་གཞི་དང་ག་སྲིག་ག་ནི་ཡང་མེད་པ་འབད་བཤད་ཅུག་ དེ་བཟུམ་མའི་
གདོང་ལེན་ཚུ་བཀག་ཐབས་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྲིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་ འབྲུག་
ཚོང་དང་བཟོ་སྐྱོད་ཚོགས་སྡེ་ འབྲུག་བཟའ་སྲོད་ལས་འཛིན་དང་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་དང་ལྷན་ཁག་ཚུ་གིས་འགན་འཁུར་
འབག་སྟེ་ བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་དང་འབྲེལ་བའི་གཞོན་དོན་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་མ་འབད་བར་ཡོད་པ་ལས་ དེ་ལས་གཞུང་ཚབ་
འགོ་དཔོན་དང་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་གི་གན་ཡིག་ཚུ་དབྱེ་ཞིབ་དང་ལྟ་རྟོག་རང་མ་འབད་བར་ཡོད་པ་མ་ཚད་
གཙུག་སྡེ་ཚུ་གི་བཟའ་སྲོད་དང་འབྲེལ་བའི་འཆར་གཞི་ཚུ་ག་ནི་མེད་པ་ལས་ བཟའ་སྲོད་དང་ཟས་བཅུད་ཉེན་སྲུང་གི་འཆར་
གཞི་དང་དམིགས་ཡུལ་སྐབ་ནི་འོས་འབབ་མི་མཐོང་མས།

༡.༢ ས་ཚའི་དབྱེ་ཁག་དང་ སོ་ནམ་གྱི་ས་ཁོངས་ཡོངས་རྫོགས་འབད་མེད་པ།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ས་གཞི་མར་མཉམ་འགྲོ་མི་ ས་གཞི་ཚུ་ཁོམ་ལུ་འགྱུར་བཅོས་གཏང་ནི་དང་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་
གཞོན་པ་ཚུ་ལས་རྟེན་ སོ་ནམ་ས་གཞི་ལུ་གཞོན་པ་འབྱུང་སྟེ་ཡོད་ དེ་འབད་མ་ལས་ ས་གཞི་འཛིན་སྲོང་པན་ཅུས་ཅན་བཟོ་
ཐབས་ལུ་སོ་ནམ་དང་ས་གཞི་དབྱེ་རིམ་ཆ་ཚང་དགོཔ་ཁག་ཆེ་ཤོས་ཅིག་ཨིན། ས་གཞི་དབྱེ་རིམ་འདི་གིས་ས་གཞི་རང་སའི་
རྒྱང་ཚེས་ཚུ་སྲོན་ནི་དང་ སོ་ནམ་ས་གཞི་མར་མཉམ་ལས་བཀག་ཐབས་ཚུ་བཅད་སྲོན་འབད་བའི་ཁར་ ས་གཞི་རྒྱང་ཚེས་ཚུ་
ལས་ ས་གཞི་ལེགས་ངན་རོས་འཛིན་འབད་ཚུགས་ནི་ཨིན་མས།

བཟའ་འཐུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ - ༢༠༡༠ དང་ ༢༠༡༤ ལུ་ ས་གཞི་བྱུང་ཚད་དང་ ས་གཞི་བཟའ་
སྤྱོད་ཀྱི་དབྱེ་ཞིབ་འབད་ཅུག་ དེ་ཡང་ སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ལུ་སོ་ནམ་ས་གཞི་འདི་བརྒྱ་ཆ་ལས་ ༧.༢༥ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ དང་ ༢༠༡༤
ལུ་ སོ་ནམ་ས་གཞི་བཟའ་སྤྱོད་འབད་མི་བརྒྱ་ཆ་ལས་ ༢.༩༩ དང་ ༢.༥༥ ཡོད་པ་འབད་སྟོན་ལུ་འབད་དེ་འདུག་ དེ་བཟུམ་
འབད་ར་སོ་ནམ་དང་ ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ སོ་ནམ་ས་གཞི་ཡུན་བརྟན་དང་ ཐོན་ལུང་ས་རུས་ལྷགས་ཅན་བརྟན་ཞིབ་
འབད་ནི་དོན་ལུ་ ས་གཞི་བཟའ་སྤྱོད་འཆར་གཞི་དང་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལུ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལུ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལུ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལུ་

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་འབད་བ་ཅིན་ སྤྱི་ལོ་ (༢༠༡༠ དང་ ༢༠༡༤) དབྱེ་ཞིབ་འབད་མི་འདི་ རྒྱ་ལོང་
སྐུལ་ཞིང་དང་ལྷན་ར་རྒྱ་ལོང་ས་ཚིག་མ་རྟོག་ སོ་ནམ་ས་གཞི་གཞན་གྱི་སྐོར་ལས་མ་ཚུན་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལུ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལུ་
སོ་ནམ་ས་གཞི་བཟའ་སྤྱོད་འབད་མི་འདི་ དེས་གཏན་ཤེས་མ་ཚུགས་པས་ ཨིན་རུང་ སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ལུ་ སོ་ནམ་ས་གཞི་བཟའ་སྤྱོད་འབད་
མི་ས་གཞི་བཟའ་སྤྱོད་བརྒྱ་ཆ་ ༧.༢༥ ཡོད་མོད་མི་འདི་ གཞུང་གིས་ལས་སྤྱོད་ལུ་ འཆར་གཞི་བཟུམ་ཅི་ནང་ལག་ལེན་འབྲེལ་
འདུག།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་གྱིས་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་ལུ་བཤད་དོ་བཟུམ་འབད་བ་ཅིན་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་སོ་ནམ་
ས་གཞི་ཕན་ཐོགས་ཅན་ཅིག་འབད་ལག་ལེན་འབྲེལ་ཅི་དང་ སོ་ནམ་ས་གཞི་བཟའ་སྤྱོད་འཛིན་སྤྱོད་གིས་འཆར་གཞི་ཚུ་ག་ནི་
ཡང་མེད་པའི་ཁར་ རྒྱལ་ཡོངས་ས་གཞི་གན་ཡིག་ ༢༠༡༡ ཅན་མ་འདི་ཡང་ ཟེན་བྱིས་རྒྱུ་ཚུ་ཨིན་མ་འབད་བཤད་ཅུག་
དེ་མ་ཚད་ འདུག་གི་སའི་བཟའ་ཞིམས་ ༢༠༡༢ ཅན་མ་འདི་ཚུ་ཚན་ ༤ པའི་ནང་ རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་གྱིས་བཟའ་
ཞིམས་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཚུ་ ལས་རིམ་དང་ལས་སྟོན་སྤྱོད་བྱས་ཚུ་བཟུམ་དགོས་ཡོད་མི་ཚུ་ཡང་མ་འབད་བར་འདུག།
སོ་ནམ་ས་གཞི་འདི་དབྱེ་བ་ཆ་ཚད་མེད་མི་ལས་བརྟེན་ སོ་ནམ་བཟའ་སྤྱོད་ལས་འཛིན་གྱིས་མི་སྤྱོད་ལུ་ཐོན་སྐྱོད་རྒྱབ་སྐྱོར་ དཔལ་
འབྱོར་དང་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ཚུ་དེས་བརྟེན་ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག། དེ་མ་ཚད་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སོ་
ནམ་བཟའ་སྤྱོད་ས་གཞི་ཡོངས་བསྐྱོར་དེ་ཅིད་འདུག་ཟེར་ དེས་གཏན་མེད་ནི་འདི་གིས་ སོ་ནམ་གྱིས་འཆར་གཞི་བཟུམ་ཅི་
དང་སྟོན་ལུ་འབད་ནི་ཚུ་ལུ་གཞོན་པ་འདུག།

༣.༣ སོ་ནམ་ལས་སྤྱོད་ནང་ འཆར་དུལ་གྱི་བགོ་སྐྱེལ་མར་ཕབ་སོང་ཡོད་པ།

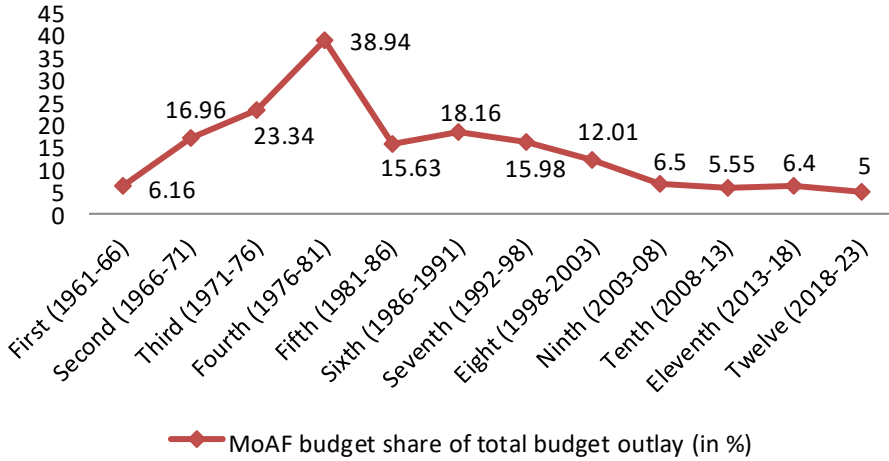
སོ་ནམ་ལས་ལུངས་གྱིས་ལུ་གཡོག་གོ་སྐྱབས་བརྒྱ་ཆ་ལས་ ༥༧.༢ དེ་ཅིག་བྱིན་ཏེ་ ལུ་གཡོག་བྱིན་མི་ལས་ལུངས་སྤྱོར་ཤོས་
ཅིག་འབད་བཟུམ་ཨིན་མ་ཚད་ ལོ་བསྟར་བཞིན་དུ་ ཡར་རྒྱས་དང་གོང་འཕེལ་འགྱོ་བའི་ལས་ལུངས་ཅིག་ཡང་ཨིན་པས།
དེ་འབད་གོང་འཕེལ་འགྱོ་མི་འདི་ཡང་ གེ་བ་ ཨེ་མ་དང་རེད་ཀྱི་ཐོན་སྐྱོད་ལས་བརྟེན་ཨིན་མ་འབད་བཤད་ཅུག་ མི་སྤྱོད་ཀ་
མང་ཤོས་ར་གོང་ཕེབ་ནང་སྤྱོད་དོ་ཡོད་པ་ལས་ དུལ་སོངས་དཀའ་ལཱ་བསལ་ཐབས་དང་ དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་གཏང་
ཐབས་ལུ་ སོ་ནམ་གྱི་ལུ་འདི་གལ་ཆེ་ཤོས་ཅིག་ཨིན།

འདུག་གཞུང་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ ལོ་ལྷའི་འཆར་གཞི་འགོ་དང་པ་གཞི་བཟུགས་འབད་བའི་བསྐྱང་ལས་
བཟའ་སྤྱོད་རང་མགོ་རང་འདྲོང་བཟོ་ནི་ལུ་རྒྱ་ལོང་ས་རུག་ ལོ་བསྟར་འཆར་དུལ་མང་ཆེ་བ་མེད་རུང་ བཟའ་སྤྱོད་དང་ཟས་
བཟུང་ཉེན་སྲུང་གི་དམིགས་ཡུལ་དང་དམིགས་དོན་འདི་ སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱོད་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་དང་ སྤྱོད་དང་ནགས་
ཚལ་ལས་རིམ་ཚུ་ གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ཟེར་ཨིན་མས།

བཟང་འཐུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

རྟེ་མའི་གོང་འཕེལ་འཆར་གཞི་ཚུ་ནང་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ལུ་འཆར་དངུལ་དང་ཞབས་ཏྲོག་མངས་ཕུལ་ཡོད་ རུང་ ད་རེས་འཆར་དངུལ་ཚུ་མར་ཉམས་ཡོད་པ་པར་རིས་ལྷུ་ པའི་ནང་གཞིགས་ཚུ་གས།

Figure 6: MoAF budget share of total budget outlay (in%)

པར་རིས་ལྷུ་ པའི་ནང་གསལ་སྟོན་འབད་མི་ནང་ རྟེ་མའི་ལོ་ཚུ་ནང་རང་བཞིན་སྐྱར་བྱུང་ཐོན་སྐྱེད་ལས་སྡེ་འདི་ འཆར་ དངུལ་མཐོ་སྤྱོད་ཐོབ་ཡིན་རུང་ ལོ་ལྷའི་འཆར་གཞི་ལྷུ་ པའི་ནང་ འཆར་དངུལ་བརྒྱ་ཚ་༣༤.༧༤ ཐོབ་མི་འདི་ ལོ་ལྷའི་འཆར་ གཞི་ལྷུ་ པའི་ནང་ བརྒྱ་ཚ་༡༥.༤༣ ལུ་མར་ཕབ་འགྲོ་དེ་འདུག རང་བཞིན་སྐྱར་བྱུང་ཐོན་སྐྱེད་ལས་སྡེ་གིས་འཆར་དངུལ་འདི་ ལོ་བསྟར་བཞིན་མར་ཉམས་འགྲོ་འདི་ ལོ་ལྷའི་འཆར་གཞི་༡༠ དང་ ༡༡ པའི་ནང་འཁོད་ར་ བརྒྱ་ཚ་༥.༥ དང་ ༦.༤༠ ལུ་སྤོད་འདི་འདུག ཨིན་རུང་འཆར་དངུལ་ཐོབ་ཚད་འདི་ ལོ་ལྷའི་འཆར་གཞི་ལྷུ་ པའུ་ དངུལ་ཀྱམ་འབྲུམ་༤༣༠.༢༠ ལས་ ལོ་ལྷའི་འཆར་གཞི་༡༡ པའི་ནང་ འབྲུམ་༡༣༤༤༣.༢༢ ལུ་ཡར་སང་འབད་དེ་འདུག

རང་བཞིན་སྐྱར་བྱུང་ཐོན་སྐྱེད་གིས་ འཆར་གཞི་འདི་དམིགས་དོན་གཙོ་བོ་ཅིག་ དབུལ་ཕོངས་དཀའ་ངལ་བསལ་ནི་དང་ ལུང་ ལྷོགས་གོང་འཕེལ་འདྲེ་མཉམ་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ བཟང་སྤྱོད་ལངས་ཉེན་སྲུང་དང་ལྷན་ཁག་བཟོ་ནི་འདི་ཨིན་ དེ་འབད་མ་ད་ལོ་ བསྟར་འཆར་དངུལ་མར་ཉམས་འགྲོ་མི་འདི་གིས་ བཟང་སྤྱོད་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ཉེན་སྲུང་འབད་ནི་འདི་གཞི་ལོ་ ཅན་ཅིག་འབད་འདུག

ས་གནས་གཞུང་གིས་ལོ་བསྟར་འཆར་དངུལ་འདི་ འདྲེ་ཉམས་ཏེ་བདེ་དང་དུངས་གསལ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་བགོ་སྐྱལ་འབད་ ཡོད་པ་ལས་ ལམ་ལུགས་འདི་གིས་ལས་རིམ་གཙོ་བོ་བསྐྱར་བཙུག་འབད་ནི་ལུ་ཕན་ཐོག་འདུག དེ་འབད་མ་ད་ ལྷན་ཁག་ གིས་གནས་ཚད་ཁར་ འདི་བཟུམ་མའི་ལམ་ལུགས་མིན་འདུག རྒྱལ་ཡོངས་དཀའ་སྤྱོད་དཔལ་འཛོམ་གྱི་ལོ་བསྟར་འཆར་ དངུལ་འདི་ འཆར་གཞི་འདི་ལས་རིམ་དང་འབྲེལ་ཏེ་བགོ་བཀའ་འབད་མ་ཨིན་མས།

སོ་ནམ་ས་ཁོངས་ཚུ་ནི་མ་དངུལ་ཉུང་སྤུ་གནང་མི་འདི་གིས་ བཟང་སྤྱོད་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ཉེན་སྲུང་འབད་ནི་ལུ་གཞུང་ གིས་སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་མེད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན་མས། དེ་འབད་མ་ད་ལས་ ལས་སྤོད་ལས་ཁུངས་ཁག་ལས་ཕར་ འཆར་དངུལ་འདི་ རང་སོའི་དམིགས་དོན་དང་བཟུབ་སྐྱབས་ཐབས་ལུ་ཕན་ཐོག་ཅན་གྱི་ལམ་ལུགས་བཟུམ་དགོས་འདུག

བཟང་འཕུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་ལན་གསལ་ལུ་ ལོ་ལྔའི་འཆར་གཞི་༡༩ པའི་ནང་ རང་བཞིན་སྤྱོད་བྱུང་ཐོན་སྐྱོད་ ལས་སྡེ་ལུ་ འཆར་དངུལ་བརྒྱ་ཆ་༩.༤ གནང་མི་འདི་གིས་ ལྷན་ཁག་གིས་ལས་སྡེ་ལུ་ཕན་པ་འོང་སྲིད་ཟེར་བཤད་ཅི།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱོད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ལས་ ལན་གསལ་ཐོབ་མ་རྒྱུ་གས་ པར་ཡོད་པ་ཡིན།

༩.༤ སོ་ནམ་ས་གཞི་ཚུ་ ཡོངས་རྫོགས་བཞུགས་སྤྱོད་མ་འབད་བར་ཡོད་པ།

རྒྱལ་ཡོངས་སོ་ནམ་ས་གཞི་བདེ་དོན་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་དང་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་རྒྱུན་སྐྱོད་ འབད་དེ་འདུག ལོ་བསྐྱར་སོ་ནམ་གྱི་རྒྱུ་ལཱ་འདི་སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བརྟུན་ཞིབ་འབད་ཡོད་མི་འདི་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་

དཔེ་སྐྱུན་འབད་ཅུག ལྷན་ལཱ་འདི་ནང་ ས་གཞི་བཟང་སྤྱོད་དང་ ལོ་ཐོག་ཐོན་ཁུངས་ཚུ་ག་དེ་འབད་ར་ཡོད་པ་ཡིན་ནའི་སྐོར་ ལས་ཚུད་དེ་འདུག

འབྲུག་ལུ་ས་ཆ་ཡོངས་བསྟོམས་ sq km ༩༩,༩༧༤ དེ་ཅིག་ཡོད་མི་ལས་ སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་ ས་ཆ་ བརྒྱ་ཆ་༩.༧༩ དེ་ཅིག་བཟང་སྤྱོད་འབད་དོ་ཡོད་པ་མས། དེ་བཟུམ་འབད་ རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་གིས་འབད་བ་ཅིན་ ས་ཆ་ཡོངས་སྟོམ་ཨེ་ཀར་༤༩༩,༠༧༧.༥༠ དེ་ཅིག་རྒྱ་ཁུངས་ ལྷན་ཁུངས་ལུ་དབྱེ་བ་བྱེས་ཏེ་ཡོད་ཡིན་མས། སའི་རྒྱ་ ཚད་ (1124.94 square km) དེ་ཅིག་ནང་ ཨེ་ཀར་༩༧༧,༧༧༩.༧༩ ཡོད་པ་ཡིན།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་རྒྱུ་ལཱ་༢༠༡༩-༢༠ ནང་ སོ་ནམ་ས་གཞི་བཟང་སྤྱོད་ག་དེ་ཅིག་འབད་ཡོད་ག་ཐིག་ཁྲམ་ ༡ པའི་ནང་བཞག་དེ་ཡོད།

ཐིག་ཁྲམ་༡ པ་: སྤྱི་ལོ་༢༠༡༩-༢༠ གི་སྐྱམ་ཞིང་དང་རྒྱ་ཁུངས་བཟང་སྤྱོད་འབད་ཡོད་པའི་ཁ་གསལ།										
Year	སྐྱམ་ཞིང་ (in acres)					རྒྱ་ཁུངས་ (in acres)				
	སྐྱམ་ཞིང་ བཟང་སྤྱོད་ (ཀ)	སྐྱམ་ཞིང་ རྫོང་མ (ཁ)	སྐྱམ་ཞིང་ གྲུ་ཁར (ག)	བཟང་སྤྱོད་ འབད་མི་ས་ ཞིང་ (ང) = (ཀ+ཁ+ག)	སྐྱམ་ཞིང་ རྫོང་མ་བརྒྱ (ཆ) = (ཁ/ཅ*༡༠༠)	ལོ་ཐོག་ བསྐྱེ་མི་རྒྱ་ ཚད	ས་ཞིང་ རྫོང་མ	རྒྱ་ཁུངས་	བཟང་སྤྱོད་ འབད་མི་ ཞིང་	རྒྱ་ཁུངས་ རྫོང་མ་བརྒྱ་ཆ
༢༠༡༩	༧༩,༧༩༥	༤༤,༧༦༦	༡,༤༩༤	༡༤༩,༠༥༥	༩༠.༦༩	༤༩,༧༩༥	༩,༧༩༩	༩,༧༩༩	༤༠,༣༠༠	༡༩.༤༥
༢༠༢༠	༧༩,༥༤༩	༩༧,༩༧༠	༩,༤༧༥	༡༨༧,༩༩༤	༩༧.༩༥	NA	NA	NA	NA	NA
༢༠༢༡	༩༤,༠༤༧	༤༩,༩༥༦	༩,༩༠༤	༡༥༣,༨༠༧	༩༥.༤༩	NA	NA	NA	NA	NA
༢༠༢༢	༩༩,༠༩༤	༥༩,༩༧༧	༩,༤༦༥	༡༦༨,༥༣༦	༩༩.༧༠	༤༩,༩༩༥	༩,༩༩༩	NA	NA	NA
༢༠༢༣	༧༤,༥༥༠	༥༧,༩༧༧	༩,༩༠༤	༡༤༣,༤༣༡	༩༧.༧༤	༥༩,༠༥༥	༩,༤༠༩	NA	NA	NA

ཐིག་ཁྲམ་༡ པའི་ནང་བསྟོན་འབད་དོ་བཟུམ་ ལྷན་ཁུངས་བཟང་སྤྱོད་འབད་མི་འདི་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༩ ནང་ ཨེ་ཀར་༧༩,༧༩༥.༠༠ མར་ཕབ་དང་ སྤྱི་ལོ་༢༠༢༤ ལུ་ ཨེ་ཀར་༥༧,༩༧༧.༠༠ མར་ཕབ་འབྱོར་འདུག ཨིན་ཅུང་ རྒྱ་ཁུངས་བཟང་སྤྱོད་འབད་མི་

བཟང་འབྲུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

འདི་ གླིང་ལོ་ ༢༠༡༢ ལུ་ ཨེ་ཀར་ ༤༤,༧༤༥.༠༠ དང་ གླིང་ལོ་ ༢༠༡༤ ལུ་ ཨེ་ཀར་ ༥༣,༠༥༥.༠༠ ལུ་ ཡར་སངས་མོང་སྟེ་ རྩེ་ ཞིང་སྟོང་མ་ལུས་ནི་འདི་ཡང་ མར་ཕབ་སོང་སྟེ་འདུག།

ད་ལྟོ་ཚུན་ མོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྟན་ལག་གིས་ ས་གཞི་སྐོར་སྟེན་ལུ་འབད་ཡོད་མི་ནང་ གུང་སྟོང་ལུས་མི་ཚུ་ལུ་ཡོད་ པའི་ཚུ་ཞིང་བཟང་སྟོང་མ་སྟེ་བར་ལུས་མི་ཚུ་མ་ཚུན་པར་འདུག། ད་ལྟོ་ཐིག་ཁམ་ནང་སྟོན་ཡོད་མི་ས་ཞིང་སྟོང་མ་འདི་ རྩེ་ལུ་ ཡོངས་ས་ཆ་ལྟན་ཚུགས་ཀྱིས་འབད་ཡོད་པའི་སྟེན་ལུ་ཨིན། གླིང་ལོ་ ༢༠༡༤ ལུ་ ས་གཞི་སྟོང་མ་ལུས་མི་དང་ དེ་ལུ་བརྟེན་ ལོ་ ཐོག་ཐོན་སྟེན་ལུ་ རྩེ་གུང་ཕོག་ཡོད་མི་ཚུ་ ཐིག་ཁམ་ ༢ པ་དང་ ༣ པའི་ནང་སྟོན་ཡོད་པ་ཨིན།

ཐིག་ཁམ་ ༡: གླིང་ལོ་ ༢༠༡༤ ནང་ཐོག་བཀོད་འབད་ཡོད་མི་ལས་ས་གཞི་སྟོང་མ་ལུས་མི།

གནས་དོན	Wet land		Dry land	
	No. of Plots	Area (Acre)	No. of Plots	Area (Acre)
ས་གཞི་ཐོག་བཀོད (NLCS) as of 22/05/2017 (A)	༡༣༧,༢༥༠	༧༣,༤༢༣.༣༣	༣༧༣,༧༠༧	༣༣༤,༥༤༧.༢༢
ས་གཞི་བཟང་སྟོང (MoAF) (B)	NA	༥༣,༠༥༥.༠༠	NA	༥༣,༤༢༥.༠༠
ས་གཞི་སྟོང་མ (RAA) (in acres) (C) = (A - B)		༢༠,༣༦༨.༣༣		༢༨༡,༡༢༢.༢༢
ས་གཞི་སྟོང་མ (MoAF) (D)	NA	༤,༤༠༩.༠༠	NA	༥༧,༩༣༧.༠༠

ཐོན་ལུངས་: མོ་ནམ་གནས་སྟེན (༢༠༡༤) དང་རྩེ་ལུ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྟན་ཚུགས།

ཐིག་ཁམ་ ༢: ས་གཞི་སྟོང་མ་ལུས་མི་ལས་བརྟེན་ལོ་ཐོག་ཐོན་སྟེན་ལུ་རྩེ་གུང་ཕོག་ཡོད་པ།

ས་གཞི་དབྱེ་བ	ས་གཞི་སྟོང་མ (acre) (A)	ལོ་ཐོག་དབྱེ་བ།	ལོ་ཐོག་ཐོན་སྟེན་ཕོ་ཚད། (Kgs/acre) (B)	ལོ་ཐོག་ཐོན་སྟེན་རྩེ་གུང་ཕོ་ཚད། (MT) (C) = (A*B)/1000
སྐམ་ཞིང	༢༨༡,༡༢༢.༢༢	གོ་ཟ།	༡,༤༤༧	༤༠༧,༡༢༧.༠༧
རྩེ་ཞིང	༢༠,༣༦༨.༣༣	རྩེ་མ།	༡,༤༠༤	༢༨༥,༧༧༧.༠༠

ལུང་ལུངས་: མོ་ནམ་གནས་སྟེན (༢༠༡༤) དང་རྩེ་ལུ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྟན་ཚུགས།

ཐིག་ཁམ་ ༢ པའི་ནང་སྟོན་དོ་བཟུམ་གླིང་ལོ་ ༢༠༡༤ ལུ་ རྩེ་ལུ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྟན་ཚུགས་ཀྱིས་ ཐོ་བཀོད་སྟེ་ཡོད་མི་རྩེ་ཞིང་ས་ གཞི་ཨེ་ཀར་ ༧༣,༤༢༣.༣༣ ལས་ ས་གཞི་ཨེ་ཀར་ ༢༠,༣༦༨.༣༣ འདི་བཟང་སྟོང་མ་འབད་བར་ལུས་ཏེ་འདུག། དེ་བཟུམ་ འབད་ར་སྐམ་ཞིང་ཨེ་ཀར་ ༢༨༤,༥༤༧.༢༢ ལས་ ༢༨༡,༡༢༢.༢༢ བཟང་སྟོང་མ་འབད་བར་ལུས་ཏེ་འདུག།

བཟང་འབྲུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ གི་ལྷ་ལྷུང་དང་སྐྱེན་ལུ་ཚུ་དང་འཁྲིལ་བ་ཅིན་ ཚུ་ཞིང་ཨེ་ཀར་ ༢༠,༥༤༢.༣༩ འབད་མི་འདི་གིས་ ཚུམ་ ༣༩,༧༧༡.༦༠MT དེ་ཅིག་གྲོང་གུང་ཕོག་སྟེ་ཡོད་པ་དང་ དེ་བཟུམ་འབད་ར་ གཞི་ཨེ་ཀར་ ༢༤༩,༠༢༩.༤༤ དེ་ཅིག་ནང་ གོ་བཟ་ ༤༡༠,༡༢༧.༠༧MT དེ་ཅིག་གྲོང་གུང་ཕོག་སྟེ་འདུག།

དེ་འབད་ཞིང་སྟོང་མ་ལུས་མི་འདི་ རེད་ཀྱིས་ལྷ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ལྷ་འབད་མི་ལྷགས་ཅན་དང་མངམ་དགོཔ་ལས་ ལྷ་འབད་མི་ མ་ལངས་པའི་དཀའ་ངལ་ལས་བརྟེན་ཨིན་མས། དེ་མ་ཚད་ རི་དྲུགས་སེམས་ཅན་གྱི་ལེ་ཐོག་ལུ་གཞོན་པ་སྟེལ་མི་དང་ ཞིང་ཚུ་མ་ལངས་པའི་དཀའ་ངལ་ཚུ་ལས་བ་རྟེན་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་རེད་ཀྱིས་ལྷ་འབད་ནི་ལུ་སེམས་ལྷགས་ཉམས་ཏེ་འདུག། རྒྱལ་ཁབ་ནང་ས་གཞི་སྤྱོད་ལུ་འབད་བཟུ་བུ་བཟུ་ཚུ་ལས་ ༥༠ རེ་འབད་ནི་ཡོད་མི་འདི་ཡང་མར་ཉམས་སྟེ་འདུག། ཨིན་རུང་ལོ་བསྟར་ཞིན་ས་ཞིང་སྟོང་མ་ལུས་མི་གཞོན་དོན་ཚུ་གསལ་ཐབས་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་དང་སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་འཆར་གཞི་དང་སྲིད་བྱས་ཚུ་ག་ནི་ཡང་འགོ་འདྲེན་མ་འཐབ་ལས་ཨིན་མས། དེ་འབད་ས་གཞི་བཟང་སྟོན་མ་འབད་བར་ལུས་མི་འདི་གིས་སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་གི་རང་གོ་རང་དྲོང་གིས་དམིགས་ལུ་སྤྱོད་ནི་ལུ་གཞོན་འོང་ག་མི་ཤེས་ཟེར་ཨིན་མས།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་འབད་བ་ཅིན་ སོ་ནམ་ས་གཞི་སྟོང་མ་ཚུ་བཟང་སྟོན་འབད་མི་འདི་གིས་ནང་འཁོད་བཟང་སྟོན་ལངས་སྟེ་ བཟོ་ནི་ལུ་ཕན་པ་འོང་ཟེར་ཨིན་མས། དེ་བཟུམ་སྟེ་སོ་ནམ་ས་གཞི་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་འདི་ལས་ རིམ་གཙོ་ཅན་ཅིག་ཨིན་མ་ད་ ས་གཞི་བཟང་སྟོན་དོ་སྟོར་ལག་ལུར་དང་ས་གཞི་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་དཔེ་དེབ་འདི་དག་བཅོས་འབད་ཅུག།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད་མི་སྲིད་བྱས་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་ངོས་ལེན་ཡོད་པ་ཨིན་རུང་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཞིང་སྟོང་ཡར་སེང་འགྲོ་མི་བཀག་ཐབས་འབད་ཐབས་ལུ་ རེས་གཏན་གྱི་འཆར་གཞི་དང་སྲིད་བྱས་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོཔ་འདུག།

༣.༥ བཟང་སྟོན་གྱི་བརྟེན་སྟོན་གནས་སྤངས་ཡར་སེང་འགྲོ་མི་དེ་གིས་ ཡུན་རིང་ལུ་རང་མགོ་རང་འདྲོང་བཟོ་ཚུགས་པར་ལྷ་ཁག་གཏང་ནི་ཨིན་མ།

བཟང་སྟོན་རང་མགོ་རང་འདྲོང་འདི་གཞོན་ལན་ཆེ་ཤོས་ཅིག་ཨིན་མི་འདི་ བཟང་སྟོན་གྱི་རིགས་མང་ཤོས་ར་ རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ལས་ ནང་འདྲེན་འབད་མི་ལས་བརྟེན་ཨིན། རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ཚུམ་ནང་འདྲེན་འབད་ནི་འདི་ ལོ་བསྟར་བཞིན་ ཡར་སེང་འགྲོ་མི་འདི་གིས་ལོ་ལྷའི་འཆར་གཞི་ ༡༡ པའི་ནང་འབད་བ་ཅིན་ སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་རྟོངས་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་བརྒྱུ་ཚུ་ ༤༤ ལས་ ༣.༩ ལུ་ མར་ཉམས་སྟེ་འདུག། སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༧ ལུ་ འབད་བ་ཅིན་བཟང་སྟོན་ཡོངས་བསྟོམས་ ༡༥༤,༥༩༧.༥ MT (དངུལ་ཀམ་ས་ཡ་ ༧,༡༧༩.༡༠) ནང་འདྲེན་འབད་མི་ལས་ ཚུམ་ ༧༤,༤༤༧.༢༠MT (དངུལ་ཀམ་ས་ཡ་ ༡,༧༧༧.༢༠) ནང་འདྲེན་འབད་མི་འདི་ འགྲོ་སོང་སྟོམ་ཤོས་ཅིག་ཨིན་སྟེ་བཀོད་ཅུག། ཚུམ་འདི་འབྲུག་པའི་བཞེས་སྒོ་ངོ་མ་ཅིག་ཨིན་པའི་ཁར་ སོ་ནམ་ཞིང་ལྷ་འབད་མི་བརྒྱུ་ཚུ་ ༥༧.༣ ཡོད་རུང་ ཚུམ་ནང་འདྲེན་འབད་དགོཔ་ཐོན་མི་འདི་ ཚུལ་མཐུན་མེད་པ་སྟེ་ཐོན་ཅུག། དེ་འབད་ ནང་འདྲེན་འབད་དགོཔ་ཐོན་མི་འདི་ཡང་ འབྲུག་པའི་གཡུས་ཚུམ་གྱི་གོང་ཚད་མཐོ་བའི་ཁར་ཐོན་སྟེ་ཉུང་ནི་འདི་གིས་ རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཁབ་ལས་ ནང་འདྲེན་འབད་དེ་འདུག།

བཟང་འབྲུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༢-༢༠༡༧ ལུ་ ལྷན་འབྲེན་འབད་ཡོད་པའི་བཟང་འབྲུང་ཕྱི་ལུ་ཕྱི་ལོ་ ༡.༡ པ་དང་ ༡.༢ པའི་ནང་བཀོད་དེ་ཡོད།

Figure 7.1: Volum of import in Metric tones

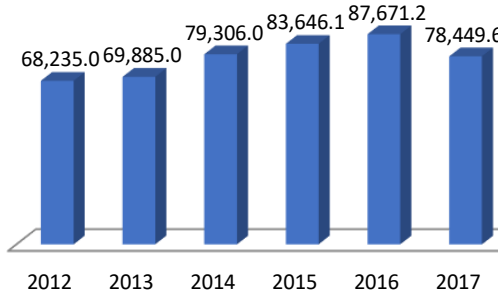
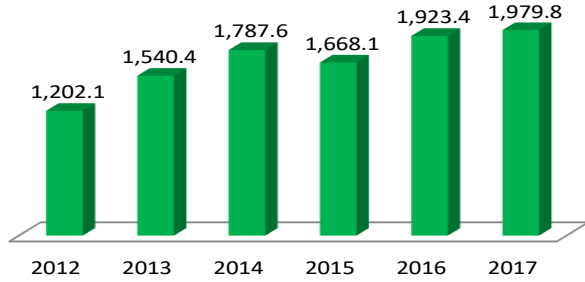

Figure 7.2: Value of import in Million (Nu.)

རྒྱལ་ཁབ་ནང་གི་ཚོང་འབྲེལ་གནས་སྡུད་ཚུ་ནང་ ལྷན་འབྲེན་འབད་ནི་འདི་ལས་རིམ་ཁྲབ་ཆེ་དྲགས་འབད་འདུག་ པར་
 རིས་ ༡.༡ པ་དང་ ༡.༢ པའི་ནང་སྤོམ་དོ་བཟུམ་ ལྷན་འབྲེན་འབད་ནི་འདི་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལུ་ (༡༢༤༤.༤ MT)
 ཡར་སེང་སོང་སྟེ་འདུག་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ དམིགས་གཏང་གཙོ་བོ་ཅིག་ འབྲུ་སྤྱོད་ལྷན་འབད་ནི་
 འདི་ བརྒྱ་ཆ་ ༣༤ ལས་ ༣༤ ལུ་ མར་ཕབ་འབད་ནི་འདི་ཨིན་མས། ཨིན་རུང་ ཉེ་མའི་ལོ་ཚུ་ནང་ ལྷན་འབྲེན་འབད་མི་ལུ་
 བརྒྱ་བ་ཅིན་ དམིགས་གཏང་འདི་བསྐྱབ་ཚུགས་པར་ལཱ་ཁག་འོང་ནི་བཟུམ་ཅིག་འདུག།

ད་ལྟོ་ ངབ་ཅས་ ལྷན་འབྲེན་ཆ་ ༤༥ དེ་ཅིག་ལང་མ་འབད་ཡོད་མི་འདི་བརྒྱ་ཆ་ལས་ ༥༥ དེ་ཅིག་ ལྷན་འབྲེན་འབད་ཡོད་མི་ལས་
 བརྒྱ་ཆ་ཨིན་པས། སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལུ་ ལྷན་འབྲེན་ལཱ་ཁག་གི་ལྷན་ཁག་ ༡༣,༤༢༣.༡༣ རོ་བོ་ལྷན་འབད་མི་ལས་ ཨེ་ཀར་ ༥༣,༠༥༥
 བཟང་སྤྱོད་འབད་མི་འདི་གིས་ ལོ་ཐོག་ཐོན་སྐྱེད་ ༢༥,༠༢༠.༠༠ MT ཐོན་ཏེ་འདུག། རྒྱལ་ཁབ་ནང་འབྲུ་སྤྱོད་ལྷན་འབད་
 དགོས་ཐོན་མི་འདི་ས་ཆ་ཨེ་ཀར་ ༡༤,༡༤༤.༣༣ དེ་ཅིག་བཟང་སྤྱོད་མ་འབད་ལུས་ཉེ་ཡོད་མི་ལས་བརྒྱ་ཆ་ཨིན་པས། རྒྱལ་ཁབ་
 ལྷན་ ལོ་ཐོག་ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་མ་འགྱུ་མི་འདི་ འབྲུ་སྤྱོད་ཚུ་ རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཁབ་ལས་གོང་ཚད་ཉུང་སྟེ་ཐོབ་དོ་ཡོད་པ་ལས་
 མི་སེར་སོ་ནམ་པ་ཚུ་ ལཱ་འབད་ནི་འདི་སེམས་ལྷགས་ཉམས་ཏེ་འདུག།

དེ་བཟུམ་སྟེ་ འབྲུག་པའི་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་གོང་ཚད་ཚུ་འོ་སྐར་བད་དོན་ཚུ་གསལ་ཏོག་ཏོག་གི་ཡང་བསྟོན་སྟེ་མིན་འདུག། སོ་ནམ་
 དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ བཟང་སྤྱོད་ཐོན་ཁུངས་གོང་འཕེལ་གཏང་ཐབས་ལུ་བརྩོན་ལྷགས་སྤྱོད་མི་འདི་གིས་ བཟང་
 སྤྱོད་ལྷན་འབད་ནི་བཀག་ཚུགས་ནི་ཨིན་རུང་ ལྷན་འཁོད་ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་དང་ལྷན་འབད་ནི་འདི་
 གཤོང་ལན་ཅན་ཅིག་ཨིན་མ་ལས་ དེ་གིས་བཟང་སྤྱོད་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ཉེན་སྲུང་ལུ་གཞོན་ནི་ཉེན་ཁག་འདུག།

སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་དང་སོ་ནམ་གྱི་ལས་རིམ་ཚུ་གསལ་སྟོན་མེད་པ་ ལོ་བསྟར་ལྷན་འབྲེན་འབད་མི་འདི་གིས་ཤེས་ཚུགས་
 བཟང་སྤྱོད་ལྷན་འབད་ཡར་སེང་འགྱུ་མི་འདི་ བཟང་སྤྱོད་རང་མགོ་རང་འདྲོང་བཟོ་ནི་དམིགས་ལུ་ལྷན་འབྲེན་ནི་
 དོན་ལུ་འཆར་གཞི་དང་ལས་རིམ་ཚུ་ལང་མ་འབད་མེད་པ་ལས་ཨིན་སྟེ་བཤད་ལུག།

འདི་བཟུམ་མའི་དཀའ་ངལ་ཚུ་གསལ་ཐབས་ལུ་ གཞུང་གིས་ཞིབ་འཚོལ་དང་དབྱེད་ཞིབ་འབད་ཐོག་ལས་ བཟང་སྤྱོད་དང་
 འབྲེལ་བའི་ལས་རིམ་དང་སྤྱོད་ཚུ་བརྩམ་དགོས་འདུག།

བཟའ་འཇུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

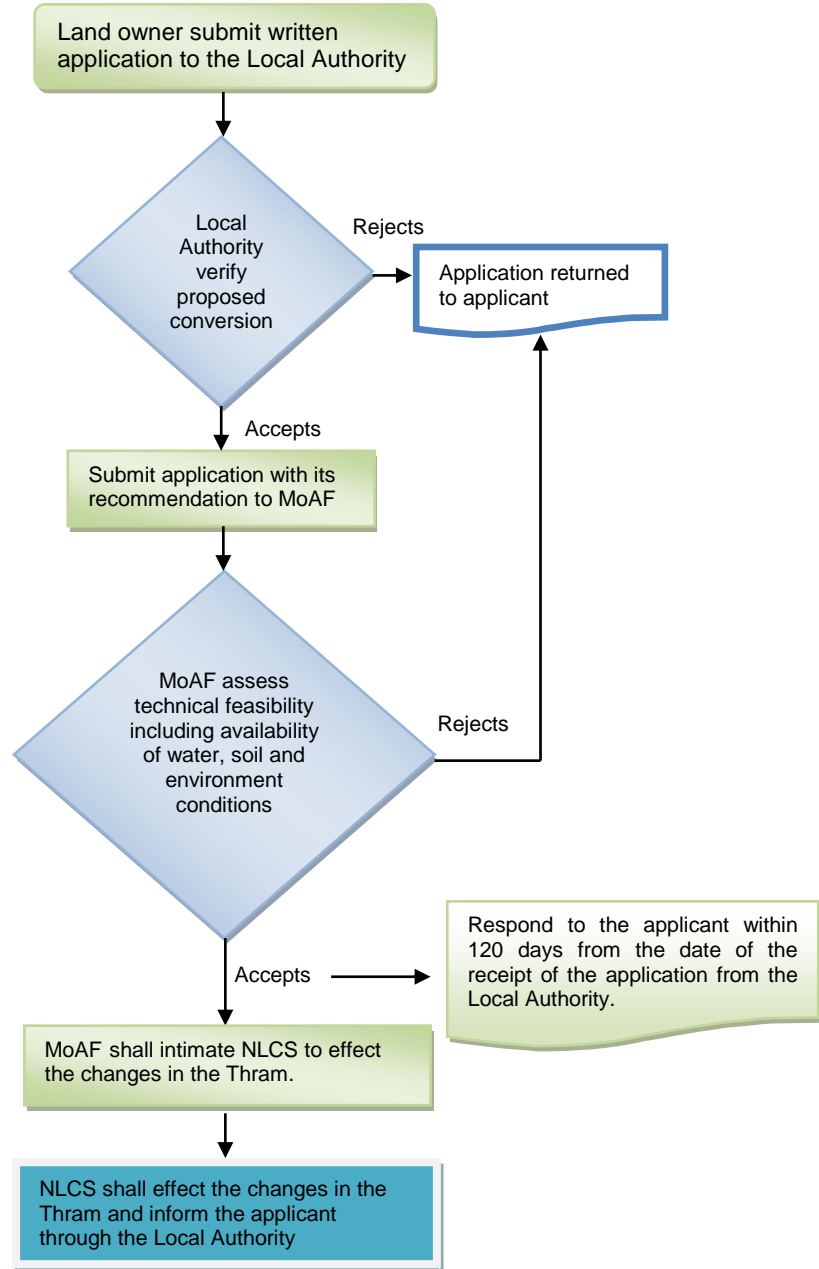
སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་ལན་གསལ་ལུ་ མི་རྫོབས་ཡར་ལང་འགྲོ་མི་ མི་རེའི་བཟའ་སྲོད་འབད་ཡོད་མི་ ཉེ་
སྲུབ་ཀྱི་རིན་ལུགས་ དེ་ལས་ མྱི་མི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལས་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོད་མི་དང་ བཟོ་འདོན་གྱི་རིན་ལོང་ཚུ་ཚུད་
ཚུགས་པ་ཅིན་ བཟའ་ཆས་ནང་འབྲེན་གྱི་དཔུད་ཞིབ་དེ་ དེ་བ་ལྷག་པའི་རྒྱབ་འབྲས་ཅན་སྤེལ་འཐོན་ཚུགས་ཟེར་བཤད་
ཡོད་པ་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ འབྲེལ་བ་དང་དོན་སྲིན་ དེ་བ་ལྷག་པ་སྤེལ་ཡོད་པའི་ཐབས་བྱས་དང་ལས་རིམ་ཚུ་སྤྱིང་
སྤྱིང་དང་ དེས་བརྟན་བཟོ་ཞིའི་དོན་ལས་ ད་ལྟོའི་གནས་སྐབས་དང་འབྲེལ་བའི་ཞིབ་འཚོལ་དང་བསྐྱར་ཞིབ་ཚུ་འབད་དགོཔ་
འདུག་ཟེར་ཡང་བསྐྱར་དུ་ལྷུ་ཅི་ཨིན།

༣.༤ ས་གཞི་ཚུ་སོ་ནམ་དང་འབྲེལ་བའི་བཟའ་སྲོད་མེད་པའི་གནད་དོན་གྱི་དོན་ལས་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཡོད་པ།

༣.༤.༡ བཟའ་སྲོད་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་ལུ་གཞོན་མི་ཞིབ་བརྟག་གཙོ་ཅིག་སོ་ནམ་ས་གཞི་ཚུ་ཁྲུམས་ཚོགས་
གོང་འཕེལ་ལུ་བསྐྱུལ་བཅོས་འབད་འདི་གྱིས་ཨིན་མ་སྤེལ་འདུག། འབྲུག་གི་སའི་བཅའ་ཁྲིམས་^{༢༠༠༧} ཅན་མའི་དོན་ཚན་^{༡༡}
པའི་ནང་ ཞིང་དེ་ཁྲིམ་ས་མིན་པའི་ས་ཆའི་དབྱེ་བ་གཞན་ནང་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ནི་ཨིན་པ་ཅིན་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་
ཚན་^{༡༤༤} པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་འབད་དགོ་ཟེར་འཁོད་དེ་འདུག། བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་^{༡༤༤} པའི་ནང་ རྒྱ་ཞིང་ས་ཆའི་
དབྱེ་བ་གཞན་ནང་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཚོགས་མ་ཚོགས་ཚུ་པར་རིས་^༢ པའི་ནང་བཀོད་དེ་འདུག།

བཟང་འཕུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་ཕྱི་སྤྱོད་ལྟེ་ཞིབ།
 པར་རིས་༥ པ: ལུ་ཞིང་ལས་ས་གཞི་གཞན་ལུ་འཕྲུར་བཅོས་ཀྱི་ཤོག་ཁམ།

རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་སའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་༡༤༤ རང་བཞོན་ཡོད་མི་དང་འབྲེལ་ པར་རིས་༥ པ་འདི་གིས་ལུ་ཞིང་ས་ཆའི་དབྱེ་བ་གཞན་ནང་བསྐྱུར་བཅོས་འབད་མི་འདི་གིས་ཕན་གཞོན་ག་དེ་འབད་འདུག་ག་ཚུ་གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། དེ་མ་ཚད་ འབྲུག་གི་སའི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༡༢ ཅན་མའི་དོན་ཚན་༤༢ པའི་ནང་ བཅའ་ཁྲིམས་དེའི་དོན་ཚན་༡༤༢ དང་ ༡༤༤ དང་འབྲེལ་ རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ལུ་ཞིང་ལུ་འཕྲུར་བཅོས་འབད་མི་གཞན་འགོ་ལའབད་ཚུ་ཞི་ཨིན་པས།

སྤྱི་ལོ་༡༩༩༥ ལས་༢༠༡༥ ཟླ་༥ པའི་དབྱི་ཚེས་༢༡ རང་འཁོད་ ས་ཆ་ཨེ་ཀར་༢༡༥.༤༥ དེ་ཅིག་འདི་བརྩམ་མའི་ས་ཆ་བསྐྱུར་བཅོས་འབད་ཡོད་པའི་རྒྱབ་སྐྱོན་ཚུ་སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་ལུ་ཕུལ་ལུགས་

བཟང་འབྲུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

འདི་བརྩམ་མའི་ས་གཞི་ཁྱིམ་ས་ལ་སོགས་པའི་བཟང་སྲོད་མིན་པའི་ས་ཆ་ལུ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཡོད་མི་འདི་ རྫོང་ཁག་དང་ འབྲེལ་ ཟུར་སྐྱབས་པུ་ པའི་ནང་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཚུ་ཞིང་ཚུ་ཚུ་ཚེ་དྲགས་སྤེལ་གཞི་གཞན་ལུ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་མི་རྫོང་ཁག་ཚུ་ སུ་ན་ཁ་རྫོང་ཁག་གི་ས་གཞི་ཨེ་ཀར་ (༡༩༩.༥༩) དར་ག་བུ་རྫོང་ཁག་(༤༥.༩༩ ཨེ་ཀར) ཐིམ་ཕུག་(༤༩.༠༩ ཨེ་ཀར) སྤེལ་རྫོང་ཁག་(༤༩.༩༩ ཨེ་ཀར) དབང་ འདུས་སོ་བྲང་(༥༩.༩༩ ཨེ་ཀར) བསམ་རྩེ་(༥༩.༩༩) དང་ བགྱིས་བསྐྱར་(༩༩.༩༩ ཨེ་ཀར) ཚུ་གིས་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ དེ་འདུག ས་གཞི་དབྱེ་བ་གཞན་ཚུ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཡོད་པ་མ་ཚད་ སོ་ནམ་ས་གཞི་ཚུ་ཡང་གཞན་གོང་འཕེལ་ སློབ་མེ་ བཟོ་སྐྱོན་ ཁྲོམ་ ལམ་ ཚུ་གཞི་ཚུ་ཚེ་དྲགས་སྤེལ་གསར་པ་དང་སྲོད་ཁྱིམ་ཚུ་འོ་ན་ལུ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་དགོ་པ་ཐོན་ དོ་ཡོད་པ་མས་ འདི་ཡང་དཔེ་ར་ན་ཐིམ་ཕུ་ལུ་འབད་བ་ཅིན་བ་བི་ས་དང་བཅའ་བྱི་བྱི་ སྤེལ་ལུ་ཚོང་ས་འདུས་ དབང་འདུས་ ལུ་བརྗོད་ནང་ས་གཞི་བསྐྱར་བཅོས་འབད་དགོ་པ་ཐོན་ཅུག ས་གཞི་གཞན་སྲུང་ཚུ་ནང་འདི་བརྩམ་མའི་ཁྱིམ་ས་ཚུ་དེ་མེད་པ་ ལས་ ཚུ་ཞིང་ཚུ་སྤྲང་མེད་སྤེལ་བཞག་མི་འདི་གིས་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་དང་འབྲེལ་བའི་ས་གཞི་ཚུ་ལུ་གཞོན་དེ་འདུག དེ་ མ་ཚད་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ལྷ་རྟོག་ཚུ་ག་ནི་ཡང་མ་འབད་ སའི་སྲིད་བྱུས་དང་ས་ཆ་ལག་ལན་འཛིན་སྐྱོང་ཚུ་ཉ་ མ་དགོ་མི་ལས་རྟེན་སོ་ནམ་ས་གཞི་ཚུ་ས་གཞི་དབྱེ་བ་གཞན་ལུ་བསྐྱར་བཅོས་འབྱོར་མི་འདི་དེ་ལས་རྟེན་ཨིན་མས། ལོ་བསྐྱར་ བཞིན་ཏུ་ཚུ་ཞིང་བསྐྱར་བཅོས་འབྱོར་མི་དེ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་བཟང་སྲོད་ཡར་སེང་དང་ལངས་འབད་བཟོ་ནི་དང་འཆར་གཞི་ དང་སྲིད་བྱུས་ལུ་གཞོན་པ་ཚུ་འོང་སྲིད་ནི་ཨིན་མས།

༣.༤.༣ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གནས་ཚད་ཁར་ཚུ་ཞིང་ཚུ་ས་ཆའི་དབྱེ་བ་གཞན་ལུ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཡོད་པའི་ཡིག་སྲོད་ཚུ་ སོ་ནམ་ དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་དང་རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འབད་འདི་འདུག རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ ཚོགས་དང་སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ལེ་ཡོད་མི་ཡིག་སྲོད་དེ་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཞིབ་ འཇུག་དང་ལྷ་རྟོག་འབད་བའི་སྐབས་ ཚུ་ཞིང་སྐམ་ཞིང་ལུ་བསྐྱར་བཅོས་སྤེལ་ཡོད་པ་མཐོང་མི་འདི་ ཐིམ་ཕུག་ལུ་ པའི་ བཟང་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཐིམ་ཕུག་ལུ་ པའི་ སྤེལ་ལུ་༢༠༠༥-༢༠༡༧ ནང་འཁོད་ཚུ་ཞིང་སྐམ་ཞིང་ལུ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཡོད་མི་རྫོང་ཁག་དང་འབྲེལ།					
ཨང་	རྫོང་ཁག་	སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་རྒྱབ་སྐྱོན།		རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནད་བ།	
		འདི་བརྩམ་མའི་རྩོད་ གཞི་བྱང་མི་གྲངས་ལ།	ས་ཆ་ཨེ་ཀར	འདི་བརྩམ་མའི་རྩོད་ གཞི་བྱང་མི་གྲངས་ལ།	ས་ཆ་ཨེ་ཀར
༡	ཚུ་ལ།	༡༠	༡༠.༧༩༧	༩	༠.༤༩
༢	དར་ག་བུ།	༤༩	༤༥.༩༩༩	༤༥	༤༥.༩༩
༣	མགར་ས།	༩	༡.༠༩	༠	༠.༠༠
༤	སྤྱི།	༠	༠	༠	༠.༠༠
༥	ལྷན་རྩིས།	༩	༩.༧༩༧	༩	༧.༩༩

བཟང་འཕུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

༤	མོང་སྐྱར།	༩	༥.༧༤	༧	༩.༥༥
༨	བསྟན་འཕེལ་ཚལ།	༧	༧.༧༤	༩	༩.༩༤
༩	པ་མོ།	༡༩༩	༤༡.༡༩	༡༤	༧.༩༧
༩	ཕུ་ན་ལ།	༡༩༡	༡༡༧.༥༡༤	༡༩༩	༥.༤༤
༡༠	བསམ་རྩི།	༤༩	༤༥.༩༡	༧	༩.༩༩
༡༡	བསམ་སྐྱབ་ལྗོངས་ལཱ།	༧	༩.༩༩	༤	༡༠.༩༩
༡༩	གསུམ་སྐབ།	༤༩	༥༩.༤༩	༤	༩.༡༥
༡༩	ཐིམ་ཕུག།	༡༩༩	༤༤.༩༤	༡༠༤	༩.༡༤
༡༤	བཀྲིས་སྐབ།	༤༤	༩༩.༧༩	༤	༥.༡༩
༡༥	བཀྲིས་དབྱངས་རྩིས།	༩༤	༡༡.༥༡	༥	༩.༠༩
༡༤	བརྩོ་རང།	༤༤	༤༩.༩༤	༩	༤.༡༩
༡༧	ཀྲོང་གསུམ།	༡༤	༤.༩༥	༩	༤.༤༩
༡༩	དབང་འདུས་མོ་བླ།	༤༡	༤༤.༤༧	༤༤	༩.༡༩
༡༩	གཞན་མ་སྐབ།	༠	༠	༩	༩.༩༩
ཡོངས་བསྟོར་ལས།		༩༠༩	༥༩༩.༡༤༡	༤༡༩	༩༤༤.༤༥༩

སའི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༧ རྟོག་ཚན་༡༤༤ རྣམས་ཆ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཚོགས་སྤོང་པ་ཅིན་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ ལྷན་ཁག་གིས་རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་ལུ་སའི་ཁམས་ནང་ཡང་འཇུར་བཅོས་འབད་དགོཔ་སྤོང་གསལ་སྐྱབས་འབད་དེ་ སའི་ཚོང་བདག་ཚུ་ལུ་བཟང་དོན་འབད་དགོཔ་འདུག།

ཨིན་རུང་སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་རྒྱལ་སྤོང་འབད་ཡོད་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཐིག་ཁམ་༤ པའི་ནང་གསལ་སྤོང་སྤོང་མི་འདི་མ་འདྲ་བས། ཐིག་ཁམ་འདི་ནང་སྤོང་ལ་དང་དབང་འདུས་ཚོང་ཁག་ནང་ རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནང་བ་གནང་མི་འདི་ལས་སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་རྒྱལ་སྤོང་འབད་མི་མང་སྤོང་ཐོན་ཅུག། རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་དང་སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་བལ་ནང་ ས་གཞི་བསྐྱར་བཅོས་སྐྱོར་ལས་བཟང་དོན་སྤོང་འདི་ རིང་ལུགས་ག་ཞི་ཡང་མིན་ཅུག། སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ས་གཞི་བསྐྱར་བཅོས་སྐྱོར་ལས་རྒྱལ་ཡོངས་གཞུང་ རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་དོགས་སེལ་གི་ཡོད་རུང་ རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་མཚུགས་ལུ་གནང་བ་གནང་ཡོད་འདི་སྐྱོར་ ལས་སོ་ནམ་དང་ནང་ཚལ་ལྷན་ཁག་ལུ་མ་སྐབ་ཟེར་ཨིན་མས། དེ་འབད་ས་ཆའི་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱི་གྲངས་ལ་མ་འདྲམ་འབད་ ཐོན་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་དང་སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གཉིས་བལ་ནང་ འབྲེལ་འཇུག་ལེགས་ཤོམ་

བཟང་འབྲུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

མེད་མི་དང་ ཐོ་བཞག་ཁིའི་དོན་ལུ་ཡོངས་འབྲེལ་རིམ་ལུགས་ཚུ་ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག དེ་གིས་འཆར་གཞི་བཅུམ་ནི་དང་ལྷ་
རྟོག་སྤེལ་མི་ཚུ་ལུ་གོད་ནི་ཨིན་མས།

༣.༧ ལོ་ལྗེའི་འཆར་གཞི་༡༡ པའི་ནང་བཟང་སྲོད་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་གཏང་གྲུབ་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པ།

རང་བཞིན་སྐྱར་བྱུང་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ལོ་ལྗེའི་འཆར་གཞིའི་ཡིག་སློབ་ནང་འབད་བ་ཅིན་ སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་གིས་བཟང་སྲོད་ཉེན་
སྲུང་ སོ་ནམ་སགཞི་བཟང་སྲོད་འབད་མི་ཡར་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ ལོ་ཐོག་རྒྱ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་དང་ སོ་ནམ་
གཞི་རྟེན་གོང་འཕེལ་བཅས་ཚུ་དང་ཚོས་བཞི་ལུ་དམིགས་གཏང་སྐྱེལ་ཏེ་འདུག སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་འདི་སོ་ནམ་
ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་གཏང་ཐོག་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་བཟང་སྲོད་དང་ཉེན་སྲུང་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་དམིགས་གཏང་ལས་རིམ་
འདི་བཟུམ་བཅུམ་ཅུག

སྤྱི་ལོ་༢༠༡༣-༡༤ ཚུན་གྱི་སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ འཆར་གཞི་ལས་རིམ་དང་འདིའི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ཁ་གསལ་ལ་
ཐིག་ཁམ་པ་ པའི་ནང་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཐིག་ཁམ་པ་: ལོ་ལྗེའི་འཆར་གཞི་༡༡ པའི་བཟང་སྲོད་ཀྱི་དམིགས་གཏང་གྲུབ་འབྲས་འཛིན་གནས་སྤངས།			
བཟང་སྲོད་ལོ་ཐོག	སྤྱི་ལོ་༢༠༡༤་ཟླ་༧་པའི་ནང་ཐོབ་ ཡོད་མི་ ལོ་ལྗེའི་འཆར་གཞི་ ༡༡ པའི་དམིགས་གཏང་གྲུབ་ འབྲས།(in MT)	སྤྱི་ལོ་༢༠༡༣་-༡༤་ནང་འཁོད་ཀྱི་ ལོ་བསྟར་ཆ་སློམས་ཐོན་སྐྱེད། (in MT)	ལོ་ལྗེའི་འཆར་གཞི་༡༡ པའི་ནང་ མ་ཚུན་པའི་གྲུབ་འབྲས་ཐེབ། (in %)
རྩྭ།	14,410.00	10,400.00	72.20
གེ་ཟ།	11,364.00	13,449.00	118.32
འབྲུ་སྐྱ་གཞན།	36,021.00	70,462.20	195.72
མར་ཁུ་སོན་དང་སྐན་མ་ཚུམ་ རིགས།	2,000.00	3,124.00	156.20
ཚོད་བསྐྱེ།	63,046.00	40,226.00	63.86
ཤིང་འབྲས་སྐྱར་པོའི་རིགས།	62,223.00	33,131.00	53.26
གེ་བ།	21,021.00	43,410.10	206.47
ཤིང་འབྲས་	31,446.00	42,274.00	134.44
ཤ་སྐྱ་	77.30	47.10	61.07

ཐིག་ཁམ་པ་ པའི་ནང་གསལ་སློབ་སྤེལ་འདི་ ལོ་ལྗེའི་འཆར་གཞི་༡༡ པའི་ནང་བཟང་སྲོད་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་འདི་བརྒྱ་ཚུ་ཆ་31.22
ལས་ བརྒྱ་ཚུ་ཆ་134.44 ཚུན་འདུག ཨིན་རུང་ ཤིང་གི་ཐོན་སྐྱེད་འདི་གིས་བརྒྱ་ཚུ་ཆ་134.44 གྲུབ་འབྲས་བྱུང་སྟེ་ངལ་རངས་
བྱུང་ཅུག ཐིག་ཁམ་པའི་ལུ་བཟུ་སྟེ་སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་གི་དམིགས་གཏང་ཚུ་ག་ར་གྲུབ་མ་ཚུགས་པར་འདུག

བཟང་འབྲུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་གཏང་དེ་ ལོ་ལྔའི་ནང་འཁོད་ལུ་ ཚད་རྩིས་བཟོ་ཡོད་མི་འདི་
 ལྷན་ཚོགས་ལས་འཛོལ་བ་ཡིན་མ་འབད་བཀོད་པ་ཡིན་པས། ལྷན་ཁག་གི་འབད་བ་ཅིན་ དམིགས་གཏང་དེ་ ལོ་བསྟར་ཡར་
 གྲུག་གི་ཁ་ཕྱོགས་དང་ ཐོན་སྐྱེད་འདི་གི་ཡང་རྩིས་འདི་ ལོ་རྟེ་མ་གི་ཐོན་སྐྱེད་འཆར་གཞི་འདི་ འཆར་གཞི་གྲུབ་འབྲས་
 ཡིན་ཟེར་ཁ་གསལ་རྒྱབ་ཅིག།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་ལན་གསལ་ལུ་མི་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་དོན་ལེན་འབད་དེ་ སྤྱི་ལོ་
 ༢༠༡༢-༢༠༡༧ ནང་འཁོད་བཟང་འབྲུང་ཐོན་སྐྱེད་ཡར་ཡར་དང་མར་ཉམས་ཀྱི་ལོ་བསྟར་སྟོན་ལུ་བསྟར་སྟོན་གྱི་ལོ་བསྟར་
 ལྷན་ལུ་ དམིགས་གཏང་གི་ལན་གསལ་ལུ་ཐོན་སྐྱེད་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན།

ཐིག་ལྷན་ ༤.༡: སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༢-༡༧ ནང་འཁོད་ལོ་བསྟར་བཟང་འབྲུང་ཐོན་སྐྱེད། (in MT)

བཟང་སྐྱོད་ལོ་ཐོག།	སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ གྱི་ ལོ་བཟའི་ དམིགས་ གཏང། (In MT)	༢༠༡༢	༢༠༡༣	༢༠༡༤	༢༠༡༥	༢༠༡༦	༢༠༡༧
རྩྭ།	༩༢,༢༩༤	༡༡,༢༢༢	༡༡,༠༩༢	༡༠,༢༤༡	༡༤,༠༩༠	༡༤,༣༡༤	༡༤,༣༡༤
གོ་ཟ།	༡༤,༣༤༤	༡༡,༢༡༡	༡༡,༢༤༤	༡༣,༡༡༤	༡༣,༠༩༤	༡༤,༠༩༤	༡༤,༠༩༤
འབྲུ་སྐྱ་གཞན།	༢༤,༤༢༢	༡༡,༢༢༢	༡༠,༡༤༢	༡༠,༡༤༢	༡༤,༤༢༢	༡༤,༤༢༢	༡༤,༤༢༢
མར་ལྷན་སོན་དང་ སྐྱེམས་རྩུ་རིག།	༡,༠༠༠	༣,༢༤༢	༣,༡༡༤	༣,༤༢༢	༣,༡༡༤	༣,༡༡༤	༣,༡༡༤
ཚོད་བསྐྱེ།	༤༣,༤༤༤	༤༤,༤༤༤	༤༤,༤༤༤	༤༤,༤༤༤	༤༤,༤༤༤	༤༤,༤༤༤	༤༤,༤༤༤
ཤིང་འབྲས་བསྐྱར་པོའི་ རིག།	༤༡,༢༢༢	༣༣,༤༤༤	༤༤,༤༤༤	༡༤,༤༤༤	༤༤,༤༤༤	༤༤,༤༤༤	༤༤,༤༤༤
གོ་བ།	༡༤,༠༡༡	༡༠,༢༢༢	༡༣,༤༤༤	༤༤,༤༤༤	༡༤,༤༤༤	༡༤,༤༤༤	༡༤,༤༤༤
ཤིང་འབྲས་=	༣༤,༤༤༤	༤༤,༤༤༤	༤༤,༤༤༤	༣༤,༤༤༤	༤༤,༤༤༤	༤༤,༤༤༤	༤༤,༤༤༤
གསུ།	༡༡༤	༡༤	༡༡	༡༤	༡༡	༡༡	༡༡

ཐིག་ལྷན་འདི་ནང་ བཟང་འབྲུང་ལོ་ཐོག་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་གཏང་འགྲུབ་འབྲས་བྱུང་ཡོད་མི་དང་ འགྲུབ་འབྲས་མེད་སྤིང་
 མི་ཚུ་སྟོན་ལུགས་ ཐིག་ལྷན་ནང་སྟོན་དོ་བཟུམ་སྟེ་ ཤིང་འབྲས་བསྐྱར་པོའི་རིག་ མར་ལྷན་དང་སྐྱེམས་རྩུ་རིག་དང་འབྲུ་སྐྱ་
 གཞན་ཚུའི་འགྲུབ་འབྲས་ཚུ་ཡར་གྲུག་ཅིག་མེད་པ་སྟེ་བཤད་ལུགས་ དེ་འབད་འཆར་གཞི་འགྲུབ་མ་ཚུགས་པར་ལུས་མི་འདི་གིས་
 ལས་རིམ་གཞན་འགོ་བཟུམ་ནི་ཚུ་ལུ་ལུགས་ལྷན་ལུ་བཟུ་ནི་ཡིན་མས།

བཟའ་འཇུག་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

༡.༡ སབ་ཆག་གི་སྲིད་བྱས་མེད་པ།

སོ་ནམ་གྱི་ལུ་ལུ་འགྲོགས་རམ་བྱིན་མི་འདི་ སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་ཡར་ཤལ་གཏང་ནི་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་དང་
དབྱུང་ཕོངས་ཀྱི་ཉེན་ཁ་མེད་པ་ངེས་བརྟན་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ཨིན། འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་ས་ཆའི་གནས་སྤངས་ལས་
བརྟེན་གྲོགས་རམ་ལེགས་ཤུ་འབད་དགོ་པ་ཐོན་སྲིད། དེ་བརྩམ་སྡེ་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་མི་སེར་བརྒྱ་ཆ་^{༥༧.༡} དེ་ཅིག་སོ་
ནམ་ལུ་བརྟེན་སྲོད་དོ་ཡོད་པ་ལས་ སོ་ནམ་མཐུན་སྐྱེད་དོན་ལུ་སབ་ཆག་མར་སབ་ཚུ་ལངས་འབད་བྱིན་དགོ་པའི་སྲིད་བྱས་
ག་ར་ལུ་ཚོག་ཐེབ་སྡེ་འབད་དེ་འདུག།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་འབད་བ་ཅིན་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་སོ་ནམ་ལུ་ལུ་ སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་བཅུག་ནི་དང་ བཟའ་
སྲོད་ཉེན་སྲུང་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་དོན་ལུ་ སོ་ནམ་མཐུན་སྐྱེད་ཚུ་སབ་ཆག་མར་སབ་འབད་ནི་འཆར་གཞི་དང་སྲིད་བྱས་ཚུ་ག་
ནི་ཡང་མེད་པ་འབད་བཤད་ཅུག། སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལུ་ སབ་ཆག་མར་སབ་ཀྱི་དབྱེལ་ཚུ་
སབ་ཆག་གི་གན་ཡིག་ཡོད་ཟེར་མི་འདི་ཡང་ རྩིས་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ ཟིན་བྲིས་འབད་དེ་འདུག།

ཟིན་བྲིས་གན་ཡིག་འདི་ནང་ གྲོགས་རམ་འདི་དབྱེལ་ཕོངས་དཀའ་ངལ་བསལ་ཐབས་ བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་དང་སོ་ནམ་འོང་
འབབ་བཟོ་ནི་ཐོན་ལུ་སྡེ་དགོ་པ་ཡོད་རུང་ ད་ལྟོ་འི་གནས་སྤངས་ན་འབད་བ་ཅིན་ ལཱ་རིགས་ཁ་མ་འབྲེལ་ལེ་ག་ནང་འབད་དེ་
འདུག། ད་ལྟོ་བརྩམ་སྡེ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་སོ་ནམ་ལུ་འདྲོད་ལུ་འགོ་ངེས་རམ་འདི་ སོན་
གྱི་རིགས་ ལྷངས་ ལུས་ སོ་ནམ་འཕྲུལ་ཆས་ རློག་མེད་རླམ་ ལ་སོགས་པའི་ལུ་ཚུ་ལུ་གྲོགས་རམ་འབད་གསལ་ཡོད་མི་
འདི་ ཟུར་སྐྱགས་^༥ པའི་ནང་བཀོད་དེ་འདུག།

སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་གི་འགྲོགས་རམ་བྱིན་མ་ད་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་ལེ་སྐབས་ག་དེ་འབད་འདུག་ག་ཚད་གཞི་ཚུ་ག་ནི་ཡང་བཟོ་རྟོག་མ་
འབད་བས།

ཐིམ་ཕུ་རྫོང་ཁག་ནང་བརྩམ་སྡེ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན་ སོ་ནམ་པའི་འཚོ་བའི་གནས་བསྐྱངས་གོང་འཕེལ་གཏང་ཐབས་ལུ་ སོན་དང་
ལྷངས་ རློག་མེ་རླམ་ཚུ་གྲོགས་སྡེ་གནང་སྟེ་ཡོད་ཟེར་ཆེད་འོག་སོ་ནམ་དགོ་དཔོན་ཚུ་གྱི་བཤད་དེ་འདུག། གྲོགས་རམ་ཐོབ་
ཡོད་མི་ རྫོང་ཁག་ལས་གནང་བ་གནང་མི་དང་གནང་བ་མེད་མི་ཚུ་འི་ཡོངས་བསྡེམས་བཟོ་དོན་ཚུ་ གསལ་ཉོག་ཉོད་ནི་ཡང་
མིན་འདུག། ཆེད་འོག་དགོ་དཔོན་ཚུ་གིས་ མི་སེར་ཚུ་ལུ་སོན་དང་ལྷངས་ ལ་སོགས་པ་ཚད་དང་ལྷན་པའི་ལམ་ལུགས་ག་ནི་
ཡང་མེད་པ་ལས་ སབ་ཆག་མར་སབ་བྱིན་མི་འདི་གིས་ ལཱ་ཤུལ་དང་གྲོགས་རམ་འདི་གིས་མི་སེར་ལུ་སྐྱེད་ཅུ་མེད་པ་འགྲོ་ནི་
མས།

དེ་བརྩམ་མའི་ལམ་ལུགས་གསལ་ཉོག་ཉོད་ཅིག་མེད་པ་ཅིན་ འགྲོགས་རམ་བྱིན་མི་འདི་གིས་ དམིགས་གཏང་དང་རེ་འདོད་ཚུ་
ག་ནི་ཡང་བསྐྱབ་མི་ཚུ་གས། དེ་བརྩམ་མའི་གྲོགས་རམ་གྱི་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་སེམས་ཤུགས་མེན་པ་བཟོ་ནི་ཨིན་པའི་ཁར
འགྲོགས་རམ་འདི་ལུ་ཡང་སྐྱོན་བརྗོད་འབད་དེ་དངོས་མེད་པ་འགྲོ་ནི་མས།

དེ་མ་ཚད་ ལས་སྡེ་གཞན་དང་སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་ནང་ལས་ར་ ལས་ཁུངས་གཞན་གིས་ཡང་འདི་བརྩམ་མའི་སབ་ཆག་གི་
འགོ་རམ་བྱིན་གསོལ་ཡོད་རུང་ དེ་ཚུ་འཆར་གཞི་དང་འཆར་དབྱེལ་དང་འབྲེལ་སྤེལ་ཨིན་མས། སབ་ཆག་གྲོགས་རམ་ཚུ་དེ་

བཟའ་འབྲུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

འབད་འོས་འབབ་དང་ལྷན་ལུ་བ་ཅིན་ བཟའ་སྤྱོད་ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་དང་བཟའ་སྤྱོད་ནང་འབྲེན་འབད་མི་ཚུ་ གསལ་ ཚུགས་ནི་ཨིན་མས།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་ ད་ལྟོ་ཕབ་ཆག་མར་ཕབ་ ཡོད་མི་སྲིད་བྱུས་འདི་ བསྐྱར་ཞིབ་དང་བསྐྱར་བཟོ་འབད་ནི་ ཞལ་འཆམ་སྟེ་རུག་ དེ་བསྐྱར་དུ་ལྷན་ཁག་གི་ དེལ་ཅིས་ལྷན་ཁག་ལུ་འགོ་འཆར་སྤུལ་རུང་འདི་ལུ་ངེས་བཅུན་གྱི་གྲུབ་ འབྲས་མ་འབྲུང་པར་འདུག་ ཕབ་ཆག་མར་ཕབ་གྱི་གོགས་རམ་འདི་རུས་ལྷན་དང་དངས་གསལ་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ ལྷན་ ཁག་གིས་འབྲུལ་ཆས་ཚུ་རིན་བཟོ་བཤའ་སྟེ་ ཕྱིན་ནི་ལས་རིམ་ཡང་འགོ་བཙུགས་ཏེ་འདུག།

འདི་བཟུམ་མའི་གོགས་རམ་གྱི་མི་སེར་སོ་ནམ་པ་ཚུ་སོན་ཐོན་སྐྱེད་ལུ་སེམས་ལྷན་ལུ་ཕན་ཡོད་པ་ལས་ ལྷན་ཁག་གི་ གོགས་རམ་གྱི་འཆར་གཞི་ཚུ་ལེགས་ཤོམ་སྟེ་འགོ་བཙུགས་དགོཔ་འདུག།

༣.༤ ལོ་ཐོག་རྒྱུད་འབྲུས་གྱི་འཆར་གཞི་ཡོངས་ཚུགས་མེད་པ།

སྤྱི་ལོ་༢༠༡༤ ལོའི་ སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་གི་གནས་སྤྱད་བསྐྱར་འབད་བ་ཅིན་ བྱིམ་གྲུང་བརྒྱ་ཆ་༤༠ དེ་ཅིག་ལུ་རི་དྭགས་ སེམས་ཅན་གྱི་ལོ་ཐོག་ལུ་གཞོན་སྐྱེལ་མི་འདི་ གཞོན་པ་མཐོ་ཤོས་གཉིས་པ་དང་ བརྒྱ་ཆ་ལས་༥༩ ལས་མི་མ་ལངས་མི་འདི་ གཞོན་པ་སྐོམ་ཤོས་ཅིག་ཨིན་མ་སྟེ་འདུག། སྤྱི་ལོ་༢༠༡༣-༢༠༡༤ ནང་རི་དྭགས་སེམས་ཅན་གྱི་ལོ་ཐོག་ལུ་གཞོན་པ་བྱུང་མི་ བཅུད་སྤྱད་འདི་ཐིག་ཁྲམ་༤ པའི་ནང་གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཐིག་ཁྲམ་༤ པ་: སྤྱི་ལོ་༢༠༡༣-༢༠༡༤ལུ་རི་དྭགས་སེམས་ཅན་གྱི་ལོ་ཐོག་ལུ་གཞོན་པའི་བཅུད་སྤྱད།											
འབྲུ་སྐྱ།	༢༠༡༣		༢༠༡༤		༢༠༡༥		༢༠༡༦		༢༠༡༧		
	ས་གཞི་ གཞོན་པ་ བྱུང་མི་ཕོ་ ཚོད་ (ཨེ་ ཀར)	ས་གཞི་ འབྲུང་ ཚོད། (ཨེ་ཀར)	ལོ་ ཐོག་ གཞོན་ པའི་ ཚོད། (MT)	ས་གཞི་ འབྲུང་ ཚོད་ (ཨེ་ ཀར)	ལོ་ཐོག་ གཞོན་ པའི་ཚོད། (MT)	ས་གཞི་ འབྲུང་ ཚོད་ (ཨེ་ ཀར)	ལོ་ཐོག་ གཞོན་ པའི་ ཚོད། (MT)	ས་གཞི་ འབྲུང་ ཚོད་ (ཨེ་ཀར)	ལོ་ཐོག་ གཞོན་ པའི་ ཚོད། (MT)	ལོ་བསྐྱར་ ཆ་སྟོམས་ གོང་ ཚོད།(Nu. /kg)	ཚུང་འགྲུད། (Nu. Mil)
རྩད།	༤༢.༩༡	༢.༡༩༢	༡.༢༤༡	༡.༢༤༩	༡.༢༥༥	༡.༢༥༥	༣.༣༣༠	༡.༣༢༩	༡.༣༥༤	༥༥	༡༤.༥༤
གེ་ཟ།	༢༤༢.༡༥	༤.༡༢༡	༤.༠༤ ༩	༤.༡༡༤	༤.༡༩༤	༤.༢༣༠	༣.༢༥༩	༤.༣༩༠	༣.༤༩༢	༥༩	༢༢.༩༤༩༤
ལྷོ།	༤༤	༢༢༡	༡༤༡	༢༡༤	༡༡༥	༣༠༤	༡༥༩	༣༤༩	༣༠༠	༤༤	༤.༤
མོན་ལྷ།	༡.༩༤	༡༢༥	༤༤	༡༤༥	༩༤	༡༢༡	༤༩	༣༢༤	༤༠	༩༤.༣༩	༥.༤༩༩༤
ཀེ་བ།	༡.༢༩			༤༢༤	༡.༠༤༩	༥༠༩	༡.༠༢༩	༡༥༩	༢.༠༥༤	༡༤.༤	༣༤.༡༢༩༤
ཀར།		༢༢༠	༡༥༩	༡༢༩	༡༠༤	༢༤༤	༡༢༩	༡༤༥	༡༠༥	༣༤	༣.༩༩
ནག།		༤༢	༣༥	༤༩	༤༡	༡༤	༣༩	༤༡	༢༠	༡༣.༤༡	༢.༡༢༩༤
ཚོད་བཟོ།		Na		༡༩༡	༡༩༤	༤༢༩	༣༢༩	༤༢༡	༤༡༩	༢༥༩	༡༠.༣༢༩༤

བཟང་འཕུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

ཡོངས་ བསྟོན་མཁུ།	༡༩༩༠	༡,༡༡༡	༤,༡༡༩	༡,༠༡༩	༡,༡༤༩	༡,༡༡༡	༡,༡༡༤	༡,༡༡༤	༡,༡༡༡	༡,༡༡༡	༡,༡༡༡
འབྲུང་ཁུངས་: མོ་ནམ་གནད་སྲུང་སྤྱི་ལོ་༢༠༡༡-༡༤།											

ཐིག་ལུ་ལྷན་སྟོན་དོ་བཟུམ་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༣ ལས་ ༢༠༡༤ འབྲུ་སྤྱོད་འགྲུ་ཕོག་ཚད་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༣ ལུ་ ༤༡༡༩ MT ལས་༢༠༡༤ ལུ་ MT ༤༡༡༡ ལུ་ ཡར་སེང་འགྲོ་དེ་ཚ་གྲང་ཅན་ཅིག་སྟེ་འདུག རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་ ལོ་ཐོག་རི་དྲགས་སེམས་ཅན་གྱི་གཞོན་པ་སྟེ་ཡོད་མི་ཚུ་ དདུལ་ཀྱམ་ལུ་ཕབ་སྟེ་རྩིས་རྒྱབ་བཏུལ་ད་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༤ ལོ་ལུ་ དདུལ་ཀྱམ་ས་ཡ་༢༡༠.༡༢ དེ་ཅིག་གི་རྩིས་ཀྱི་འགྲུ་ཕོག་ལུ་ དེ་མ་ཚད་ མི་སར་སོ་ནམ་པ་ཚུ་ཉེན་མེད་ ལྷན་ དང་ ཞག་ཡེ གི་རྩིས་ལོ་ཐོག་བསྐྱུང་ལུས་ནི་མས་ཟེར་ཨིན་མས།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་ལྷན་ཞིབ་འབད་མི་ནང་ ཉེན་བསྲུང་སྟེ་མི་སེང་ནང་གཞིས་ཆགས་ནི་འདི་ འཚོ་བའི་ མཐུན་རྐྱེན་དང་ལྷན་རུང་ ལོ་ཐོག་བསྐྱུང་ནི་ལུ་གཞོན་པ་ལན་འདུག དེ་རེས་འབྲུག་ལུ་ཉེན་བསྲུང་དང་ལྷན་པའི་ས་གོ་ རྒྱལ་ ཡོངས་གླིང་ག་ཡེ རི་དྲགས་སེམས་ཅན་ཉེན་བསྲུང་སེང་ལུ་ དང་ རང་བ ཞིན་གནས་བསྐྱུངས་དམ་དམ་སྲུང་སྟོབ་ འདུག ས་གཞི་འདི་ཚར་ཅིག་གཞུང་གི་ ཞགས་ཚལ་སྲུང་སྟོབ་ཨིན་ཟེར་གསལ་བསྐྱུགས་འབད་མ་ཅིག་ ས་གཞི་འདི་བཟང་ སྤྱོད་འབད་ནི་མི་འོང་ནི་ཨིན་མས།

འབྲུག་གི་ས་གོ་ཡོངས་བསྟོན་མཁུ་ཚུ་ལྷན་ལྷན་ རྒྱ་ཚད་༡༨༡༠.༤༡ sq Km འདི་ཉེན་སྲུང་དང་ལྷན་པའི་ས་གོ་ཨིན་པས། ས་གོ་རྒྱ་ཚད་༡༤,༣༢༤.༤༣ Sq.Km དེ་ཅིག་ སྤྱོད་ལུ་རིགས་སྤྱི་ལོ་ལྷན་སྲུང་ཨིན་པས།

མི་སེང་༤༡༤༤ (གྲང་༤༨༠༢) དེ་ཅིག་ཉེན་བསྲུང་གི་ས་གནས་ཚུ་ནང་གཞི་ཆགས་ཏེ་འདུག འདི་བཟུམ་མའི་ས་གནས་ནང་ སྤྱོད་རུང་ ལོ་ཐོག་དང་སྟོན་ལོ་ཐོག་སེམས་ཅན་ཚུ་རི་དྲགས་གྱི་གཞོན་པ་སྟེ་དེ་རིན་སྟོན་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན་མས། རི་དྲགས་གྱི་ སེམས་ཅན་གྱི་ལོ་ཐོག་ལུ་གཞོན་པ་སྟེ་དེ་ མི་སེང་ལུ་འགྲུ་ཕོག་མི་འདི་ལུ་ དག་ལན་འཇལ་ཏེ་རི་དྲགས་སེམས་ཅན་ བསད་མི་འདི་ ཞགས་ཚལ་དང་གླིང་ག་ཞབས་ཏོག་དང་ མོ་ནམ་དང་ཞགས་ཚལ་ལྷན་ལག་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གནས་ཚད་ ལར་རི་དྲགས་སེམས་ཅན་གྱི་མི་སེང་ལུ་གཞོན་པ་སྟེ་དེ་ལུ་ལྷན་ལྷན་མཐུན་པའི་འཛིན་སྲུང་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ འདི་དང་འབྲེལ་བའི་ ཉེན་བཅོལ་དང་ལོ་ཐོག་ལུ་གཞོན་པ་བྱུག་མི་ལུ་སེམས་གསོ་འཆར་གཞི་ཚུ་འགོ་བཙུགས་ཏེ་འདུག སྤྱི་ལོ་༢༠༠༣ ལས་ ༢༠༡༤ གི་ནང་འོང་ ཞགས་ཚལ་དང་གླིང་ག་ཞབས་ཏོག་གིས་ རི་དྲགས་སེམས་ཅན་གྱིས་སྟོན་ལོ་ཐོག་སེམས་ཅན་ལུ་གཞོན་པ་ སྟེ་མི་ལུ་རྒྱུད་འབྲུས་ས་ཡེ་༢.༡༥ སྤྱོད་ཡོད་མི་འདི་ ལུ་སྤྱོད་ལུ་ ལྷན་ལྷན་དང་ལྷན་ལྷན་དེ་ཡོད། ཨིན་རུང་ཞགས་ཚལ་དང་གླིང་ག་ ཞབས་ཏོག་གིས་རི་དྲགས་སེམས་ཅན་གྱིས་ ལོ་ཐོག་ལུ་གཞོན་པ་སྟེ་དེ་ལུ་རྒྱུད་འབྲུས་སྤྱོད་ནི་འཆར་གཞི་ག་ནི་ཡང་མིན་ འདུག

རི་དྲགས་སེམས་ཅན་གྱིས་མི་དང་ལོ་ཐོག་ལུ་གཞོན་པ་སྟེ་དེ་ལུ་ ཉེན་སྲུང་ལེས་ཏོག་དགོས་ཡོད་པ་ལས་ ཞགས་ཚལ་དང་ གླིང་ག་ཞབས་ཏོག་གིས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༡ ལུ་ ཉེན་བཅོལ་གྱི་འཆར་གཞི་ རྒྱུད་ལུ་ལྷན་ལྷན་སྲུང་ཉེན་སྲུང་ཚོགས་ རྒྱུད་ལུ་ལྷན་ལྷན་འཆར་གཞི་ རྒྱུད་ལུ་ ལྷན་ལྷན་དང་ལྷན་ལྷན་དེ་ཡོད། ཨིན་རུང་ཞགས་ཚལ་དང་གླིང་ག་ ཞབས་ཏོག་གིས་ ལོ་ཐོག་ལུ་གཞོན་པ་སྟེ་དེ་ལུ་རྒྱུད་འབྲུས་སྤྱོད་ནི་འཆར་གཞི་ག་ནི་ཡང་མིན་ འདུག

བཟའ་འཇུག་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

གོ་གནས་འཇུག་དང་ ཉེན་བཅོལ་འཇུག་རིམ་སློད་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ཨིན་མ་ལས་ སོ་ནམ་པ་ག་ར་གྲལ་གཏོགས་མིན་
འདུག དེ་ནང་འབྲེལ་བཏོགས་མེད་མི་ལུ་རི་དྲགས་སེམས་ཅན་གྱི་གཞོན་པ་འབྱུང་རུང་རྒྱུད་འཇུག་ཐོབ་ནི་མེད་པ་སྟེ་ཨིན་མས།
ད་ལྟོ་གནས་སྤངས་དང་གནས་སྤུང་ནང་འབད་བ་ཅིན་ སོ་ནམ་གོང་འཕེལ་གཏང་ཐབས་ལུ་ རི་དྲགས་སེམས་ཅན་གྱི་མི་
དང་ལོ་ཐོག་ལུ་གཞོན་པ་འབྱུང་མི་འདི་ལུ་ འཆར་གཞི་གཞི་བདེན་ལུངས་ཚུ་ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག དེ་འབད་མ་ལས་ལུས་པ་
ཅན་གྱི་འཆར་གཞི་ཚུ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དགོ་པ་འདུག

༣.༡༠ ལོ་ཐོག་ཉེན་བཅོལ་གྱི་འཆར་གཞི་ལངས་སྟེ་མེད་པ།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་སོ་ནམ་ལུ་འབད་ནི་ལུ་ ཞིང་རྒྱུ་ལངས་སྟེ་མེད་པ་པའི་དཀའ་ངལ་ ས་གཞི་ཐོན་སྐྱེད་ལེགས་ཤོམ་མེད་པ་
འབྲུག་དང་ནད་ ཆར་རྒྱུ་མང་ སེར་མ་དང་རྒྱུང་རྒྱུབ་ ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་བརྟེན་ལུ་ཁག་གཏོང་ལན་ཅན་ཅིག་ཨིན་
མས།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གྱི་ ལོ་ཐོག་རང་གཞིན་གནས་སྤངས་ཀྱི་མེད་པ་གཏང་མི་དང་ འབྲུག་དང་ནད་བཏབ་མི་
རྩིས་ཏེ་ སོ་ནམ་ལུ་ལུ་གཞོན་མི་གཞོན་པ་༡༡ དེ་ཅིག་ངོས་འཛིན་འབད་ཅུག སྤྱི་ལོ་༢༠༡༣-༡༤ ལུ་འབད་བ་ཅིན་ ལོ་ཐོག་
ལུ་གཞོན་པ་ཡོད་མི་ལས་ འབྲུག་དང་ནད་ཀྱི་གཞོན་མི་འདི་གིས་ བཟའ་སྲྀད་ཐོན་སྐྱེད་ལུ་གཞོན་པ་སྟོམ་ཐོག་སྟེ་འདུག

ད་ལྟོ་བཟུམ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན་ སོ་ནམ་པ་རྒྱའི་འོང་འབབ་ སོ་ནམ་ལོ་ཐོག་དོན་ལུ་ཉེན་བཅོལ་དམིགས་གཏང་སྤྱིང་སྤྱིང་མིན་
འདུག རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་འབད་ཅིན་ སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་དོན་ལུ་, སོ་ནམ་མཐུན་སྐྱེད་ཚུ་པབ་ཆག་མར་
པབ་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་ཚུ་ཡོད་རུང་ ལོ་ཐོག་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ཉེན་ཁག་གསལ་ཐབས་ལུ་ ལྷན་ཐབས་སྟེ་སོ་ནམ་ཉེན་བཅོལ་འདི་
མིན་འདུག སོ་ནམ་ཉེན་བཅོལ་མེད་ནི་འདི་གིས་ ལོ་ཐོག་ལུ་གཞོན་པ་པ་འབྱུང་མ་ད་མི་སེར་ལུ་གྱུང་གུད་སྟོམ་ཐོག་ཨིན་མས
ཐིམ་ཕུག་དང་སྤྱོད་ལོ་གི་སོ་ནམ་པ་རྒྱ་གིས་སྤབ་མི་ན་ སོ་ནམ་ཉེན་བཅོལ་འདི་གིས་ལོ་ཐོག་རྒྱ་ཚད་སྟོམ་དང་ལོ་ཐོག་སྤྱོད་ཚོགས་
བཏབ་ནི་སེམས་ལུགས་འོང་མས་ཟེར་བཀོད་ཅུག

སྤྱི་ལོ་༢༠༡༣ ལས་འགོ་བཙུགས་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོ་ནམ་པ་རྒྱའི་དོན་ལུ་ ཉེན་བཅོལ་འགོ་
བཙུགས་བཞེན་མ་ལས་ གཙུ་རིམ་ལས་སྟེ་སྤྱིན་འགྲུལ་ཡང་འགོ་བཙུགས་གནང་ཅུག གཙུ་རིམ་ལས་སྟེ་སྤྱིན་འགྲུལ་འོག་ལུ་
ཡོད་པའི་ལོ་ཐོག་ཚུ་ག་ར་ཉེན་བཅོལ་འབད་གསོལ་འདུག དོ་རང་ཉེན་བཅོལ་འདི་སྤྱིན་འགྲུལ་འདི་ལས་རྟོགས་རུ་བཏབ་སྟེ་
ཨིན་མས། ལོ་བསྐྱར་ལོ་ཐོག་ཉེན་བཅོལ་གྱི་ཚད་འདི་བརྒྱ་ཆ་ལས་༣.༤ དགོ་པ་སྟེ་འདུག འདི་ཡང་ལོ་ཐོག་དཔུབ་ཀྱི་
༡༠༠.༠༠༠ གིས་རྩིས་ཨིན་པ་ཅིན་ ཉེན་བཅོལ་དཔུབ་རིམ་སློད་ནང་དཔུབ་ཀྱི་མ་༣.༤ རེ་སློད་དགོ་པ།

ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ཚུ་ནང་ སོ་ནམ་པ་རྒྱའི་ཚོང་འབྲེལ་དོན་ལུ་ ཉེན་བཅོལ་གྱི་ལས་རིམ་རྒྱ་གྲལ་གཏོགས་
འབད་དོ་ཡོད་མི་ལས་ རྒྱ་ནག་འདི་སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་ཉེན་བཅོལ་ནང་ ཚོང་འབྲེལ་འབད་མི་སྟོམ་ཤོས་ཅིག་ཨིན་མ་ལས་ཉེན་
བཅོལ་ཚུ་གཞུང་ལས་མར་པབ་གནང་གསོལ་ཡང་འདུག དེ་བཟུམ་སྟེ་རྒྱ་གར་དང་མེག་སི་ཀོ་རྒྱལ་ཁབ་ཡང་ གནས་གཤེས་
གནས་སྤངས་ལས་བརྟེན་ ལོ་ཐོག་ལུ་གཞོན་པ་བྱུང་མི་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ཉེན་བཅོལ་འབད་གསོལ་ཡོད་མི་འདི་གོང་འཕེལ་
འགྲོ་དེ་འདུག

བཟང་འཕུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

དེ་བརྒྱུ་མའི་ཉེན་བཙོལ་གཞི་བཙུགས་སྡེ་མི་འདི་ གནམ་གཤིས་གནས་སྟངས་ རང་གཞིན་རྒྱུན་རྒྱུ་ འབྲུལ་དང་ལོ་ཐོག་ ལུ་ནད་ལ་སོགས་པ་བཏབ་སྟེ་ ལོ་ཐོག་ལུ་གཞོན་པ་སྐྱེལ་ཏེ་མི་སེར་ལུ་གྲོང་འགྲུ་ཕོག་མི་ཚུ་གསལ་ཐབས་ལུ་ཨིན་མས། དེ་ འབད་མ་ལས་ མི་སེར་ལུ་འོང་འབབ་གོང་འཕེལ་བཟོ་ནི་ སོ་ནམ་ལུ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་དང་གྲོང་སེབ་ནང་དཔལ་འབྱོར་གོང་ འཕེལ་གཏང་ཐབས་ལུ་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་འི་ལོ་ཐོག་ཉེན་བཙོལ་འབད་ནི་འིད་དགོ་པ་ངེས་བརྟེན་འདུག།

4.11 སོ་ནམ་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་དོན་ལས་ སྐྱིན་འགྲུལ་གྱི་མཐུན་རྐྱེན་ཚད་ཅིག་ལས་མེད་པ།

སོ་ནམ་ལོ་ཐོག་ཐུན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་དོན་ལུ་ སྐྱིན་འགྲུལ་གྱི་ལས་རིམ་གལ་ཅན་ཅིག་ཨིན་མས། སྐྱིན་འགྲུལ་འདི་ བྱིས་གུང་གི་གནས་ཚད་ཁར་འབད་མ་ཅིན་ མར་ཐབ་ཚུ་ཉུང་སུ་ཅིག་ཨིན་པའི་ཁར་ སྐྱིན་འགྲུལ་འཐོབ་ལམ་འདི་ཡང་དངུལ་ འབྲེལ་གཙུག་སྡེ་ཚུ་ལས་རྒྱུང་ཅིག་ཐོབ་ཨིན། ད་ལྟོ་བརྒྱུལ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན་ ང་བཅས་རའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ དངུལ་ཁང་ལ དང་གྲོང་གསེབ་ཡན་ལག་དངུལ་ཁང་། 2011 དེ་ཅིག་འདུག་ སྤྱི་ལོ་2001-2011 ནང་ དངུལ་འབྲེལ་གཙུག་ སྡེ་ཚུ་གིས་ སོ་ནམ་ལས་སྡེ་ལུ་སྐྱིན་འགྲུལ་གནང་ཡོད་མི་འདི་ འོག་གི་ཐིག་ཁྲམ་ལ པ འི་ནང་གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད་པ་ ཨིན།

ཐིག་ཁྲམ་ལ པ: སྤྱི་ལོ་2001-2011 ནང་འཁོད་དངུལ་འབྲེལ་ལས་སྡེ་གིས་ སོ་ནམ་ལས་སྡེ་ལུ་སྐྱིན་འགྲུལ་གནང་ཡོད་པ།										
དངུལ་ཁྲམ་ས་ཡ་ནང་ (སྤྱི་ཟླ་6 པའི་ཟླ་མཇུག་ལུ)										
ལས་སྡེ།	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
སོ་ནམ་ལས་སྡེ།	469.9	642.7	699.9	648.4	7776.7	7476	9928.7	3648.6	6646.6	4066.4
འབྲུག་གི་དངུལ་ ཁག་ཚད་འཛིན།	1.2	2	2.2	3.2	3	1.1	0.3	1.4	3.6	6.4
འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་ དངུལ་ཁག་ཚད་ འཛིན།	-	-	-	-	-	-	0.2	0.2	0.2	0.2
འབྲུག་གོང་འཕེལ་ དངུལ་ཁག་ཚད་ འཛིན།	442.6	646.7	621.6	649.2	7777.3	7477.6	9929.2	3667.7	6676	4003.6
བཀྲིས་དངུལ་ཁང་ ཚད་འཛིན།	-	-	-	-	-	-	1.4	1.4	1.6	0.6
འབྲུག་པི་ཨེན་པི་ དངུལ་ཁག་ཚད་ འཛིན།	-	-	0.2	1.4	1.2	1.4	0.2	0.6	1.2	1.4
འབྲུག་རྒྱལ་ཉེན་ རྒྱུང་ཚད་འཛིན།	1.2	-	-	-	-	-	-	-	-	3.6
འབྲུག་ཉེན་བཙོལ་	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6.7

བཟའ་འབྲུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

ཨིན་རུང་ གཞུང་གིས་རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་དང་དངུལ་འབྲེལ་གཙུག་ལྷན་ཚུ་ཅིག་ཁར་སྡེ་ སྤྱོད་འགྲུལ་སྤྱོད་མར་
ཕབ་བཟོ་ནི་འཆར་གཞི་ཚུ་འདུག། གཙོ་རིམ་ལས་སྡེ་སྤྱོད་འགྲུལ་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ མི་སེར་སོ་ནམ་པ་ཚུ་གིས་ལོ་ཐོག་ཚོང་
འབྲེལ་དོན་ལུ་ཨིན་རུང་ རང་གི་དོན་ལུ་འབྲུ་སྤྱོད་ག་ཅིག་ཨིན་རུང་འདི་ལུ་ཁྱེད་པར་མ་ཕྱེ་བར་གནང་ནི་ཨིན་མས།

༩.༡.༡ རྒྱལ་ཡོངས་བཟའ་སྤྱོད་ཉེན་སྲུང་གི་བསལ་སྤྱོད་རྒྱུ་སྤྱོད་མ་འབད་བར་ཡོད་པ།

སྤྱི་ལོ་༢༠༡༤ གི་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་བྱུང་ནང་ རྒྱལ་ཡོངས་བཟའ་སྤྱོད་ཉེན་སྲུང་བསལ་སྤྱོད་རྒྱུ་སྤྱོད་མ་འབད་ནི་འདི་
གཞི་ཚུ་གལ་ཅན་ཅིག་ཨིན། བཟའ་སྤྱོད་ཉེན་སྲུང་གི་ཁྱོད་ཚོས་ཅིག་འདི་ བཟའ་སྤྱོད་ག་ར་ནང་འཁོད་ལས་ཐོབ་ཚུགས་པ་བཟོ་
ནི་དང་ ནང་འདྲེན་འབད་མི་ཚུ་ཡང་འོས་འབབ་དང་ལཱ་ཚོང་འབྲེལ་ཐོག་ལས་འབད་ནི་སྡེ་བཤའ་དེ་འདུག། འབྲུག་བཟའ་
སྤྱོད་ལས་འཛིན་ཚད་ཀྱི་འགན་དབང་ལོ་མ་ཅིག་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་རྒྱུ་ མར་ཁྱེད་ཀྱི་རམ་ཚུ་ལང་མ་སྡེ་ རྒྱུ་སྤྱོད་འབད་ནི་
ཨིན། དེ་བཟུམ་འབད་ འབྲུག་བཟའ་སྤྱོད་ལས་འཛིན་གྱི་ SAARC བཟའ་སྤྱོད་ཉེན་སྲུང་སྤྱོད་དང་ SAARC
བཟའ་སྤྱོད་དངུལ་ཁང་རྒྱུ་ MT ༡.༥ དེ་ཅིག་ཡོད་མི་ཚུ་ཡང་ རྒྱུ་སྤྱོད་འབད་དགོཔ་འབད་འདུག།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ མ་དངུལ་དང་མཛོད་ཁང་ཚུ་ལང་མ་འབད་མེད་པ་ལས་
འབྲུག་བཟའ་སྤྱོད་ལས་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་བཟའ་སྤྱོད་ཉེན་སྲུང་དང་ SAARC བཟའ་སྤྱོད་ཉེན་སྲུང་སྤྱོད་རྒྱུ་
སྤྱོད་འབད་འདི་ལཱ་ཁག་འབད་བཟོ་རྟོག་འབད་དེ་འདུག། ད་ལྟོ་བཟུམ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན་ འབྲུག་བཟའ་སྤྱོད་ལས་འཛིན་འདི་
ལོ་མ་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཁག་ཆེ་བའི་བྱང་བ་མཐོན་མ་ད་ བཟའ་སྤྱོད་ཉེན་སྲུང་དོན་ལུ་ཨིན། རྒྱལ་ཡོངས་བཟའ་སྤྱོད་ཉེན་སྲུང་ད་
ལྟོ་མཛོད་ཁང་ཚུ་འཛིན་དང་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་མཛོད་ཁང་ཚུ་ ཐོག་ཁྱེད་ལུ་ པའི་ནང་སྤོན་ཏེ་ཡོད།

ཐོག་ཁྱེད་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་བཟའ་སྤྱོད་ཉེན་སྲུང་སྤྱོད་འབད་དགོཔ།				
བཟའ་སྤྱོད་ཉེན་སྲུང་འབད་དགོཔ།	རྒྱུ་	མར་ཁྱེད་	གྱི་རམ་ལུ་	ཡོངས་སྤོན་ལུ་ (in MT)
Present FCBL depot capacity				༩,༧༡༧
Estimated NFSR for <i>one month</i> (MoAF)	༩,༧༠༤	༡,༩༦༧	༤༤༥	༡༡,༤༡༦
Estimated NFSR for <i>three months</i> (MoAF)	༢༩,༦༤༦	༣,༥༠༡	༡,༥༩༤	༣༠,༧༤༡
SAARC Food Security Reserve				༣༦༠
བཟའ་སྤྱོད་ཉེན་སྲུང་སྤྱོད་ལུ་ (ཆེ་གཞི་ནང་འཁོད)				༡༢,༡༧༦
བཟའ་སྤྱོད་ཉེན་སྲུང་སྤྱོད་ལུ་ (ཆེ་གཞི་ནང་འཁོད)				༣༡,༩༤༡

ཐོག་ཁྱེད་ལུ་ པའི་ནང་སྤོན་ཏེ་བཟུམ་ འབྲུག་བཟའ་སྤྱོད་ཚད་འཛིན་གྱི་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་མཛོད་ཁང་ ༢༣ འདི་ཤོང་ཚད་
MT ༩,༧༡༧ ཨིན་པས། དེ་འབད་མ་དང་ SAARC བཟའ་སྤྱོད་ཉེན་སྲུང་གི་ཤོང་ཚད་འདི་ MT ༡༢,༡༧༦ དེ་ཅིག་གི་
རྩིས་འོང་ནི་མས།

བཟའ་འཐུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

རྒྱལ་ཡོངས་བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་སྲུང་སྲོབ་རྒྱུན་སྲོད་གི་སྐོར་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༧ ཟླ་༤
པའི་ནང་ འབྲུག་བཟའ་སྲོད་ཚད་འཛིན་གྱི་ལས་དོན་སྐྱེད་ལུ་བརྟེན་དོན་ཨང་༡༤༡༩ ཅན་མའི་ནང་བཀོད་དེ་ཡོད། སྐྱེད་ལུ་
འདི་ནང་གཙོ་བོ་ར་མི་སྐོབ་ས་ཡར་སེང་ལས་བརྟེན་ བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་འདི་རང་གཞིན་རྒྱུན་རན་དང་སྐྱུ་བྱུར་དགོཔ་ཐོན་མ་
ད་མི་ལངས་ནི་ལས་ཟེར་བའི་གནས་དོན་མ་འདྲུལ་ཐོག་སྐྱེད་ལུ་འབད་དེ་འདུག། སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་རྒྱལ་
གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་ལུ་སྐྱེད་དོ་བཟུམ་འབད་བ་ཅིན་ བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་སྲུང་སྲོབ་འདི་ མི་སྐོབ་ས་ཟད་རྩིས་དང་
འཁྲུལ་རྒྱལ་ཡོངས་སྐོ་འབྲུག་གནས་སྤངས་ཚུ་ནང་དགོ་ནི་དོན་ལུ་དབྱེ་ཞིབ་འབད་ལུག། ཨིན་རུང་རྒྱལ་ཡོངས་བཟའ་སྲོད་ཉེན་
སྲུང་སྲུང་སྲོབ་གི་ཐོས་འཆར་འདི་ད་ལྟོ་ཡང་ ཟིན་བྲིས་རྒྱུངས་ཅིག་ཨིན་མས།

རྒྱལ་ཁབ་ནང་སྐབ་མ་ཤེས་པའི་རང་གཞིན་རྒྱུན་རན་དང་སྐྱུ་བྱུར་གིས་གཞོན་པ་ཚུ་བྱུང་མད་ གཞུང་ལུ་ལྷན་ཐབས་འབད་རྒྱལ་
ཡོངས་བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་བསགས་རྒྱབ་སྐྱིད་སྐྱིད་བཟོ་དགོཔ་འདུག།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་ལན་སྐུལ་མི་ན་ རྒྱལ་ཡོངས་བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་སྲུང་སྲོབ་འདི་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༤ ཟླ་༧
པའི་ནང་ གཞུང་གི་དོས་ལེན་འབད་ཡོད་མི་དི་འདི་ ལོ་ལྡའི་འཆར་གཞི་༡༥ ཚུད་དེ་ འབྲུག་བཟའ་སྲོད་ཚད་ནང་ཡང་
བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོཔ་སྟེ་འདུག། ག་དེ་འབད་རུང་རྒྱལ་ཡོངས་བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་གཞི་བཙུགས་
དོན་ལུ་མ་དངུལ་ས་ཡ་༤༩༧ དགོ་ནི་ཨིན་མ་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྐྱིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་གིས་ད་ལྟོ་
མ་དངུལ་ཚུ་ བཀོ་སྐལ་བྱིན་དགོཔ་ཡོད་པ་ཨིན།

SAARC བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་དང་བཟའ་སྲོད་དངལ་ཁང་ལུ་དགོས་མཁོ་ཚུ་སྐྱབ་ཐབས་ལུ་ གཞུང་གི་རྒྱལ་ཡོངས་བཟའ་
སྲོད་ཉེན་སྲུང་གི་བསགས་རྒྱབ་རྒྱུན་སྲོད་འབད་དགོཔ་ལེས་བརྟེན་བཟོ་དགོཔ་འདུག།

༣.༡.༣ སོ་ནམ་པའི་སྲོད་བརྟེན་ཚུ་གི་དོན་ལས་ དགོས་མཁོ་དང་ ལེ་ཕན་གྱི་བརྟེན་ཞིབ་ཚུ་མ་འབད་བར་ཡོད་པ།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་འི་རིག་ཅེལ་དང་ཡོན་ཏན་གོང་འཕེལ་གཏང་སྟེ་ སོ་ནམ་ལས་སྟེ་ ཡར་
རྒྱས་གཏང་ཐབས་ལུ་དམིགས་ཏེ་ སྲོབ་སྲོད་བཟོ་སྐོར་ སྟེ་ཚན་བསྐྱིགས་ནི་ ཚན་རིགས་ཐོན་སྐྱེད་འགྲེམས་སྟོན་ ཚོང་འབྲེལ་
ལོ་ཐོག་གོང་འཕེལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཐོན་པའི་ལོ་ཐོག་ ས་བཙུན་ལྷན་ ལྷ་ཆག་གོང་འཕེལ་དང་མི་སྤྱིའི་ནགས་ཚལ་ལ་སོགས་
པའི་ སྲོད་བརྟེན་ཚུ་བྱིན་ལུག།

ཨིན་རུང་ལྷན་ཁག་གིས་སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་དགོས་མཁོ་ཚེ་བའི་མཐུན་རྒྱུན་ཚུ་འི་སྐོར་ལས་སྲོད་བརྟེན་ག་ནི་ཡང་མ་བྱིན་པས་ སྲོད་
བརྟེན་བྱིན་མ་དག་ཐོབ་བྱིན་ནི་མེན་པར་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་སྲོད་བརྟེན་ག་ཅི་བཟུམ་དགོཔ་འདུག་ག་ཚུ་དབྱེ་ཞིབ་འབད་སྟེ་དང་
སྲོད་བརྟེན་ག་ཅིག་བཟུམ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་གོང་འཕེལ་གཏང་རྒྱགས་ག་ཚུ་དབྱེ་ཞིབ་འབད་དེ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་དགོཔ་འདུག།
ད་ལྟོ་ཚོན་སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་ རྫོང་ཁག་དང་རྟེན་འོག་ཚུ་གིས་སྲོད་བརྟེན་མང་རབས་བྱིན་ཏེ་ གཞུང་གི་མ་དངུལ་མང་རབས་
ཟད་འགོ་འཁྲུལ་ཡོད་རུང་འདི་གིས་ ལུང་ཕན་ཚུ་ག་དེ་འབད་འདུག་ག་ཚུ་ལྷ་རྟོག་ག་ནི་ཡང་མ་འབད་བས་ དེ་མ་ཚད་རྒྱལ་
གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་བཟོ་རྟོག་འབད་མི་དང་འཁྲུལ་བ་ཅིན་ སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་ གོང་གསེབ་གོང་འཕེལ་སྲོད་
བརྟེན་བྱིན་པ་དང་ རྫོང་ཁག་ཚུ་གིས་སྲོད་བརྟེན་ཚུ་བྱིན་མ་དག་ སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་གི་འདི་ཚུ་འི་ཐོ་བཀོད་ཚུ་མ་འབད་བས་ དེ་གི་

བཟའ་འབྲུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

བད་དོན་བརྗེས་སྲོལ་དང་འབྲེལ་མཐུན་ཐོག་ལས་འགོ་འདྲེན་མ་ཐབས་པའི་བརྟགས་ཡིན་མཁོ་བཤད་ལུགས་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་
དབང་འཛིན་གྱི་ཞིབ་རྟོག་འབད་མི་ནང་ སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་དང་གོང་གསེབ་གོང་འཕེལ་སྡེ་བ་གྱི་ སློབ་གྲྭ་ཁག་ལས་ཕར་སོ་
ནམ་ལས་རིམ་ཚུ་འགོ་བཙུགས་ཏེ་འདུག མི་སེར་སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་ཡང་ རྩིས་བཀོད་ ཡིག་ཚང་འཛིན་སྐྱོང་ ལྷན་ལས་མ་
བདེམ་དང་འགོ་ཁྲིད་པའི་རིག་ཅུལ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོང་བརྟམ་ཚུ་གནང་སྟེ་འདུག།

མི་སེར་སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་ སྐྱོང་བརྟམ་བྱིན་མ་དུ་ འདི་གིས་སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་ཁས་ལུགས་པམ་ག་དེ་འབད་འོང་ནི་ཡིན་ཚུ་ བརྟགས་
ཞིབ་ག་ནི་ཡང་མ་འབད་བར་བྱིན་ལུགས་ དེ་མ་ཚད་སྐྱོང་བརྟམ་བྱིན་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ སྐྱོང་བརྟམ་བྱིན་ཚར་མི་ཚུ་ཐོ་བཀོད་མ་
འབདམ་ལས་ གཅིག་མཚུངས་གྱི་སྐྱོང་བརྟམ་ཚུ་ འོག་ཅིག་ར་བྱིན་སྲིད་ནི་མས།

**སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་གི་འབད་བ་ཅིན་ སྐྱོང་བརྟམ་ཚུ་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་འདི་དགོས་མཁོ་དང་འབྲེལ་ ཡུལ་ཡོད་ཟེར་ལན་གསལ་
ཡུལ་ལུགས་ དེ་མ་ཚད་སོ་ནམ་འཕྲུལ་ཆས་ལས་བརྟམ་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་སྐྱོང་བརྟམ་བྱིན་དགོས་འདི་གལ་ཅན་ཅིག་ཡིན་ཟེར་
བཤད་ལུགས།**

༩.༡༤ གོང་ཚད་གྱི་ལས་སྟོན་/ སྲིད་བྱས་མེད་པ།

སྤྱིར་བཏང་ནང་འཁོད་གྱི་བཟའ་སྐྱོད་ཐོན་སྐྱེད་འདི་ ལཱ་ལུགས་འབད་མི་མེད་ སྐྱེལ་འདྲེན་དང་སོ་ནམ་མཐུན་ཆུན་གྱི་གོང་
ཚད་ཚུ་དོན་འདི་གིས་ མཐོན་སྐྱེད་གོང་ཚད་ཡང་མཐོ་སུ་ཅིག་འོང་ནི་མས དེ་མ་ཚད་ཐོན་སྐྱེད་དང་འབྲེལ་ཚོང་བཙོང་མི་དང་
ཉེ་མི་འབདམ་ལས་ཚོང་འབྲེལ་གོང་ཚད་འགྲུར་འགྲོ་ནི་འདུག དེ་འབད་དུས་དང་བསྟུན་ གོང་ཚད་འགྲུར་འགྲོ་མི་འདི་གིས་
བཟའ་སྐྱོད་ཉེན་སྲུང་གཞན་པ་འོང་ནི་མས། དེ་འབད་གོང་ཚད་ངེས་བརྟམ་གྱི་འཕྲུལ་ཆས་མེད་མི་འདི་གིས་ སོ་ནམ་པ་དང་
ཚོང་འབྲེལ་པ་གཉིས་ཆ་ར་ལུ་གཞོན་པ་འབྱུང་ནི་མས་ཟེར་བའི་ཚ་གྲང་འདུག།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོ་ནམ་བརྒྱུ་འཁོར་ཚོང་དུས་ནང་བལྟ་སྐྱོར་འབདམ་ད་ ལས་སྡེ་འདི་གིས་ཉེ་འདབ་
གྱི་གཡུས་ཚན་ལས་ཐོབ་པའི་སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ གོང་ཚད་རན་ཏོག་ཏོག་སྟེ་ལེན་ཏེ་འདུག རྒྱ་གར་ལས་ བཟའ་སྐྱོད་འབད་
མི་བཟའ་སྐྱོད་ཚུ་ཡང་ ཚོང་ཉེ་མི་ཚུ་ལུ་གོང་ཚད་ཐོ་དུགས་སྟེ་བཙོང་སྟེ་ ཞབ་ས་ཡང་བརྒྱ་ཆ་༣༠༠ དེ་ཅིག་འདུག དེ་ལུ་ སོ་
ནམ་ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་གྱིས་ ཐོན་ཁུངས་དང་འབྲེལ་བའི་གོང་ཚད་ངེས་བརྟམ་སྐྱོར་ལས་ ག་ནི་ཡང་བཤད་ནི་མིན་འདུག
དེ་བཟུམ་མའི་ལག་ལེན་ཚུ་གིས་ སོ་ནམ་བརྒྱུ་འཁོར་ཚོང་དུས་ལུ་ གོང་ཚད་ཚུ་མཐོ་དུགས་འབད་བའི་སྐབས་ ཚོང་བསྐྱོད་
མི་ཚུ་ བར་འཛུལ་འབད་མི་དང་ ཚོང་པ་ཚུ་ལུ་རེ་དགོས་འཐོན་ཏེ་འདུག།

དེ་བཟུམ་འབད་ནང་འཁོད་གྱི་ཨེ་མ་ཉོན་མོ་འདི་ ལྷ་༤ པ་ལས་ལྷ་༡༠ ཚུན་ ཁྲོམ་ཁར་ལང་སྟེ་ཐོབ་སྟོལ་ཡོད་མི་འདི་ སྤྱི་
ལོ་༢༠༡༧ ལུ་ སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་གྱིས་ ཨེ་མ་ཉོན་མོ་འགོ་དང་པ་ཐོན་མ་ད་ ཀཱེ་ལུ་དདུལ་ཀཱཱ་༤༠༠ འབད་
བཙོང་མི་འདི་ ལྷ་༡༡ པ་ལས་ ཚོང་འབྲེལ་འབད་མི་མང་སུ་ཐོན་མི་ལས་བརྟམ་ གོང་ཚད་ཡང་ཀཱེ་ལུ་དདུལ་ཀཱཱ་༧༠ ལུ་
མར་ཕབ་འགྲོ་སྟེ་འདུག དཔལ་འབྱོར་གནས་སྤངས་དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་ གོང་ཚད་མཐོ་མ་དུགས་ ཉུང་མ་དུགས་པར་ རན་
ཏོག་ཏོ་འབད་བ་ཅིན་ལེགས་ཤོམ་འོང་ཟེར་ཡིན་མས། སོ་ནམ་བརྒྱུ་འཁོར་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་པ་ཅིག་ལུ་དྲི་བ་འབདམ་
ད་ བཟའ་སྐྱོད་ཨེ་མ་ཉོན་མོ་འདི་གོང་ཚད་ཡར་ཐོན་འདི་གིས་ ཁྲོམ་སྐྱེལ་ཡིན་རུང་ཨེ་མ་འདི་ནང་འབྲེན་འབད་དོ་ཟེར་
བཤད་ལུགས། དེ་བཟུམ་འབད་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་བཟའ་སྐྱོད་ཚོང་འཛིན་གྱི་བཀག་དམ་འབད་ཡོད་མི་ཚོང་བསྐྱོད་ཚུ་ དབང་

བཟའ་འཐུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

བཟུང་འབད་དེ་ སོ་ནམ་བརྒྱ་འཁོར་ཚོང་འབྲེལ་ནང་ རང་འཁོད་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་དང་ཅིག་ཁར་སློབ་སྦྱོང་ལྟེ་ ཞོང་ཚད་ཡར་
སང་འབད་བརྩོང་བཅུ་འདི་འདུག་ཟེར་སྟོན་ལུ་འབད་ལུག་ འདི་གིས་སོ་ནམ་པ་ཚུ་སེམ་ལུགས་ཉམས་བཅུ་ནི་ཨིན་མས།

གོང་འཕེལ་འགྲོ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཨི་རོལ་དང་ཨེམ་རི་ཀ་བཟུམ་ནང་འབད་བ་ཅིན་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་ སེམས་ལུགས་བསྐྱེད་
བཅུག་ནིའི་དོན་ལུ་ སོ་ནམ་འཆར་གཞི་དང་སྲིད་བྱུས་ནང་ སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་གོང་ཚད་ཚུ་ངེས་བརྟེན་བཟོ་ཡོད་མི་ཚུ་ རྒྱལ་
ཁབ་ནང་ རྩལ་སྤྲོད་ལུ་འབད་སྲོལ་འདུག།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་འབད་བ་ཅིན་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་རིལ་དང་མཐོན་སྐྱེད་ལངས་འབད་མེད་མི་འདི་གིས་
ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་མར་ཉམས་ ཚོང་པ་གི་ཚོང་ཉོ་མི་ལུ་ཞབས་ཏོག་མེད་པ་འགྲོ་ནི་ ཐོན་སྐྱེད་དང་ལས་ནག་ཚུ་འབྲེལ་བ་ག་ནི་ཡང་
མེད་པ་འགྲོ་ནི་མས་ཟེར་ལེས་ལུག་ དེ་མ་ཚད་ ཚོང་འབྲེལ་སྐྱོར་ལས་བརྒྱ་དོན་འབད་ནི་ཚུ་ག་ནི་ཡང་མེད་པ་ལས་ ཚོང་གོང་
ཚད་འདི་ཡར་སེང་དང་མར་པབ་སྐྱེ་ར་ལུས་ནི་མས་ ལྷན་ཁག་གིས་ཚོང་འབྲེལ་འཕུལ་ཆས་ཅིག་ཡོད་མི་འདི་ཡང་ལཱ་འབད་མ་
བརྟུབ་པར་འདུག་ དེ་འབད་མ་ལས་ སོ་ནམ་བཟའ་སྲོད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་ཚོང་འབྲེལ་དོན་ལུ་ ལས་ལུགས་
དང་འཕྲིལ་བའི་གོང་ཚད་ངེས་བརྟེན་བཟོ་དགོས་འདུག།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་ལུ་རྒྱབ་རྒྱལ་འབད་དེ་ སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་གོང་
ཚད་འཆར་གཞི་བཟོ་སྦྱོར་ ཚོང་འབྲེལ་བཀག་འཛིན་འབད་མི་རྒྱལ་མཐུན་ཟེར་ལན་གསལ་ལུ་ལུག་ ལྷན་ཁག་གིས་འབད་བ་ཅིན་
གཞུང་གི་འཕྲོ་གོང་ཚད་བཟོ་ནི་འདི་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་དང་རྒྱབ་རྒྱལ་འོང་ནི་མས་ དེ་འབད་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་སྲིད་
བྱུས་བཟོ་མི་འདི་གཙོ་བོ་རང་ བཟའ་སྲོད་ཚོང་འབྲེལ་དོན་ལུ་ལྷིམས་ཨིན་མས་ལས་ འདི་གིས་ཚོང་བརྩོང་མི་དང་ཉོ་མི་གཉིས་
ཆར་ལུ་བརྟུབ་མ་བདེ་ཐོན་འོང་། དེ་མ་ཚད་ཡུན་རྫོང་གི་དོན་ལུ་ ཞོང་ཚད་ཚོང་འཛིན་བཟོ་སྲོད་མི་འདི་གིས་ བཟའ་
སྲོད་མ་ལངས་འགྲོ་ནི་དང་ ཚོང་འབྲེལ་བཀག་དགོས་ཐོན་ནི་ཨིན་མས།

ཨིན་རུང་ཚོང་འབྲེལ་ལེགས་ཤོམ་མ་འགྲོ་བར་ སྲོང་གུད་པོགས་མི་ཚུ་ལུ་གཞུང་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་དོགས་འདུག་ ད་ལྟོ་ཉོ་
བརྩོང་གི་འཕུལ་ཆས་འདི་ཡང་ ལོ་ཐོག་ཉེན་བཅོལ་རིང་ལུགས་མ་འགོ་མ་བཅུགས་ཚུན་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ཨིན་ཟེར་བཤད་
དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་གི་བཤད་མི་ དཔལ་འབྱོར་ཚོང་འབྲེལ་དོན་ལུ་དབང་ཆ་དགོས་འདུག་
ཟེར་ཁ་འཆར་ལུག་ ཨིན་རུང་ལག་ལེན་དང་དཔལ་འབྱོར་ཚོང་འབྲེལ་བརྩོད་དོན་དང་ལྷན་མ་བཟོ་ཐབས་ལུ་ གཞུང་གི་དབང་
འཛིན་འབད་དགོས་ཡང་ཁག་ཆེན་འབད་འདུག་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་ བཟའ་སྲོད་ཞོང་ཚད་བརྒྱབ་ཚབ་
བཟོ་ནི་མེན་པར་ ཚོང་འབྲེལ་གོང་འཕེལ་དོན་ལུ་སྲིད་བྱུས་དང་ འཆར་གཞི་ལེགས་ཤོམ་བཟོ་སྦྱོར་ལས་ བཟའ་སྲོད་ཀྱི་གོང་
ཚད་ཚད་འཛིན་གྱི་འཕུལ་ཆས་འདི་དགོས་འདུག།

བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་ཡར་སེང་དོན་ལུ་ སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་གིས་ཐོན་སྐྱེད་གོང་ཚད་བསྐྱར་བཅོས་ཚུ་ ག་དེ་འབད་ར་འགྲོ་དོ་ག་
ཚུ་ ཞིབ་འཚོལ་འབད་དགོས་འདུག།

བཟའ་འཐུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

4.14 མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་དང་སོ་ནམ་པ་སྡེ་ཚན་ལུ་བཟླ་རྟོག་དང་དབྱེ་ཞིབ་ལངས་སྡེ་མ་འབད་བར་ཡོད་པ།

མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་དང་ སོ་ནམ་སྡེ་ཚན་འདི་ རང་སོའི་ཕན་ཚུན་དང་ཁེ་ཕན་ལུ་དམིགས་ཏེ་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་སོ་ ནམ་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་འབད་མི་ཅིག་ཨིན། ཚོང་འབྲེལ་འདི་མི་སྡེ་ནང་ཁས་སྒྲུངས་ཐོག་ལས་ རང་ལས་ག་ཐོན་མི་འདི་བཟུགས་ ཏེ་སྐྱབས་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་ཨིན་མས དེ་བཟུམ་མའི་ཚོང་འབྲེལ་འབད་མི་གིས་ བཟའ་སྲོད་ཡུན་བརྟན་གནས་ཚུགས་པའི་ཁར་ མི་སྡེ་ནང་ཡོད་ཏེ་དང་གཞི་བཞག་བརྟུབ་པའི་ཚོང་འབྲེལ་ཅིག་ཨིན་མས།

མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་དང་སོ་ནམ་སྡེ་ཚན་འདི་ སྤྱི་ལོ་ 2010 སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་འོག་ལུ་ཡོད་མི་ སོ་ནམ་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་གཞི་བཟུགས་འབད་ཅུག་ སྤྱི་ལོ་2012 ཟླ་ 2 པ་ཚུན་ལུ་ སོ་ནམ་པ་དང་མཉམ་ལས་སྡེ་ཚན་ 62 ཡོད་པ་དང་ 222 སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་ནང་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་མི་འདི་ ཐིག་ཁྲམ་ 1 པའི་ནང་གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད།

ཐིག་ཁྲམ་ 1 པ་: སོ་ནམ་སྡེ་ཚན་དང་མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ།		
ལས་སྡེ་མིང་	མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་གྲངས་ཁ།	སོ་ནམ་སྡེ་ཚན་གྲངས་ཁ།
སོ་ནམ་ལྷ།	10	222
སྐོ་ལོ་ལེ་ལེ་ཚན།	27	107
ནགས་ཚལ།	2	27
རང་བཞིན་སྐྱར་བྱུང་ཐོན་སྐྱེད་མེན་མི།	12	2
ཡོངས་བསྟོན་མས་	62	299

འབྲུང་ཁུངས་: སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས། སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག

འདས་པའི་ལོ་ཚུ་ནང་ སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་སོ་ནམ་སྡེ་ཚན་དང་མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་ལུ་དངུལ་འབྲེལ་ཞབས་ ཏོག་དང་ལཱ་ཆས་སྐྱོ་ཚོགས་ཚུ་བྱིན་ཅུག་ སྤྱི་ལོ་ 2016-2017 དང་ སྤྱི་ལོ་ 2017-2018 ལུ་ ལས་ཁུངས་འདི་གིས་ དངུལ་ཀྱམས་ཡ་ 3.12 དེ་ཅིག་གི་ལཱ་ཆས་དང་ ས་ཡ་ 3 གི་དངུལ་འབྲེལ་གཞོགས་རམ་ཡང་འབད་ཅུག་ དེ་བཟུམ་འབད་ ལས་འགུལ་འདི་སྤོང་སྤོང་བཟོ་དབས་ལུ་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལུ་གོང་འཕེལ་ལས་རིམ་དང་ དངུལ་འབྲེལ་འཛིན་སྐྱོང་ ཚུའི་སྐོར་སྤོང་བརྟུན་བྱིན་ཅུག།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་གཞི་བཟུགས་འབད་མི་ མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་དང་སོ་ནམ་སྡེ་ཚན་གྱིས་ ཁོང་གསེབ་ གོང་འཕེལ་དང་རང་སྲོང་དོན་ལུ་ཕན་པ་འདུག་ཟེར་ངལ་རངས་ཡོད་རུང་ ལྷ་བརྟོ་དང་དབྱེ་ཞིབ་དག་པ་ཅིག་མ་ཚུད་པར་ཡོད་ མི་ཚུ་འོག་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད།

༡༡༽ འབྲུག་མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་གིས་བཅའ་ཁྲིམས་ 2008 ཅན་མའི་ཙ་ཚན་ 4(3) པ་ལྟར་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ ལྷན་ཁག་གིས་ “མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་ཚུ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་ ཁོང་ར་ཁིས་ཙ་ཚན་དང་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་དང་ བཟོ་སྐྱོད་ལྷན་ཁག་གི་སྤོང་བྱུས་དང་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་དང་རེས་གཏུན་འཁྲིལ་ཏེ་འབད་མི་འབད་བཟླ་ཞིབ་དང་དབྱེ་ཞིབ་འབད་ བེ་དང་ ཁྲིམས་དོན་ཚུ་ལས་འགལ་མི་ཚུ་ལུ་ ཉེ་ཁྲིམས་བཀལ་ཡོད་མེད་ཚུ་གི་དབྱེ་ཞིབ་འབད་དགོ” ཟེར་འཁོད་དེ་འདུག།

བཟའ་འབྲུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

ཨིན་རུང་ ལྷན་ཁག་གིས་སོ་ནམ་སྡེ་ཚན་དང་མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་ བཟླ་རྟོག་དང་དབྱེ་ཞིབ་འབད་དེ་ སུན་ལུ་ག་དེ་འབད་
འདུག་ག་འདི་ཚུ་སྐོར་ལས་སྤྱོད་ལཱ་ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག།

ཁ། དེ་མ་ཚད་རྩིས་ཞིབ་འབད་བའི་ནམ་རུས་ལུ་ཅ་ཁྲིམས་གྱི་ཅ་ཚན་ལ(༡) དང་མ་འཁྲིལ་བར་ མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་
གསུམ་རྒྱུང་ཅིག་གིས་ ལོ་བསྐྱར་དངུལ་འབྲེལ་རྩིས་བཤད་འདི་སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་ལུ་སྤུལ་ཏེ་འདུག།

ག། མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་བཅའ་ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཡིག་༢༠༡༠ ཅན་མའི་དོན་ཚན་༡༠༩ ལྟར་ “མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་འདི་
ནང་འབྲུས་མི་ཉུང་མཐའ་༡༥ དགོས་པའི་ཁར་ འཛུལ་ལྷགས་སོ་བཀོད་ལག་ཁྲེར་འདི་ ལོ་ལྷན་གི་དོན་ལུ་ཆ་འཛོག་ཡོད་པ་དང་
ལོ་ལྷན་རྒྱབ་ལས་སོ་བཀོད་ལོག་འབད་སོག་ལས་ལག་ཁྲེར་འདི་བསྐྱར་བཟོ་འབད་བཏུབ་” ཟེར་འཁོད་དེ་འདུག། ཨིན་རུང་
རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་དབྱེ་ཞིབ་འབད་མ་ད་ སོ་ནམ་སྡེ་ཚན་གྱི་ལག་ཁྲེར་ཡོངས་བསྐྱོམས་༢༢ ལས་ ༡ དང་
མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་གི་ཡོངས་བསྐྱོམས་༡༤༥ ལས་ ༩ གིས་ལག་ཁྲེར་བསྐྱར་བཟོ་ཡོད་རུང་ གཞན་མི་ག་རྩི་ལོ་
༢༠༡༥ ཟླ་༧ པའི་ནང་འབད་དགོས་སྡེ་འདུག།

དེ་འབད་ཁྲིམས་དང་མ་འཁྲིལ་བར་འབད་ཡོད་མི་འདི་གིས་ སོ་ནམ་དང་མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་ལུ་དབྱེ་ཞིབ་དང་བཟླ་རྟོག་སུན་
ལུ་ཅན་སྡེ་མ་བདམ་ཤེས་ཚུགས་པས་ དབྱེ་ཞིབ་དང་བཟླ་རྟོག་ལེགས་ཤོམ་མ་འབད་མ་ལས་ སོ་ནམ་དང་མཉམ་ལས་ཚོགས་
སྡེ་གིས་སོན་སྡེ་ད་ དགོས་མཁོ་དང་ལཱ་ལུ་ཚུའི་བདེ་དོན་ཚུ་སྤོན་མ་ཚུགས་པས། དེ་གིས་སོ་ནམ་དང་མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེའི་
འཆར་གཞི་བཟོ་ནི་ སོ་ནམ་སྡེ་ཚན་དང་མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་གཞན་དེ་ བཟའ་སྦྱོར་སོན་སྡེ་ཚུ་ཉུང་
སྤུ་འགྲོ་ཚུ་ལུ་དགོ་ནི་མས།

འབྲུག་གི་མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེའི་བཅའ་ཁྲིམས་ལུ་ རུས་སྦྱིན་གྱི་དབྱེ་ཞིབ་དང་བཟླ་རྟོག་འབད་དགོས་འདུག་ཟེར་སོ་ནམ་”
དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་གྱི་དོན་ལེན་འབད་ཡོད་རུང་ སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་འདི་ཚོང་འབྲེལ་གོང་འཕེལ་དང་སྦྱིང་
སྦྱིང་དོན་ལུ་གཙོ་བོ་སྤོན་ནི་འདི་གིས་ རུས་སྦྱིན་གྱི་དབྱེ་ཞིབ་དང་བཟླ་རྟོག་འབད་མ་ཚུགས་པར་ལུས་རུག་ དོ་མ་ཚད་སོ་
ནམ་ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ནང་འདུལ་འབྲེལ་དང་འབྲེལ་བའི་མི་སྣོབས་མ་ལངས་པར་འདུག།

ལྷན་ཁག་གི་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལག་ལན་དང་འཛིན་སྐྱོང་མེད་པ་ལས་ ལས་ཁུངས་ཚུ་གིས་ཁྲིམས་དང་མ་འཁྲིལ་བ་འདུག་
དེ་འབད་མ་ལས་ལྷན་ཁག་གིས་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ ལེགས་བཅོས་འབད་བའི་བསྐྱར་བའི་བསྐྱར་ཡོད་པ་མ་ཚད་ སོ་ནམ་སྡེ་
ཚན་དང་མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེའི་ བདེ་དོན་དང་འཛིན་སྐྱོང་ཡར་དྲག་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ ལྷན་ཁག་གིས་ཡོངས་འབྲེལ་སོག་
ལས་སོ་བཀོད་འབད་ནི་རིམ་ལུགས་ཚུ་ཡང་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བའི་བསྐྱར་འདུག།

གཙུག་སྡེའི་ལེགས་བཅོས་ཚུ་མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ འཁྲིལ་གཞི་བཙུགས་ཡོད་མི་ལུ་ ངལ་རངས་ཡོད་
རུང་ ཉེ་མ་ར་ ལྷན་ཁག་གིས་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་རུས་ལྷགས་ཅན་ཅིག་འབད་ ལེགས་བཅོས་དང་གཞི་བཙུགས་འབད་
དགོས་འདུག་ དེ་མ་ཚད་ལས་རིམ་དང་ལས་སྤྱོད་ དབྱེ་ཞིབ་དང་ལྷན་ཁག་འབད་ནི་འདི་གལ་ཅན་ཅིག་ཨིན།

བཟའ་འབྲུག་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

༣.༡༤ སོ་ནམ་ཚོང་ཁང་ཚུ་གིས་ རེ་འདུན་བསྐྱེད་དེ་ཡོད་པའི་དམིགས་དོན་ཚུ་སྐྱབ་མ་ཚུ་གསལ་པར་ཡོད་པ།

སོ་ནམ་ཚོང་ཁང་འདི་ཉི་ཚོང་རྒྱུ་པར་ཁོ་མ་ཁར་འགྲོ་མ་དགོ་པར་ བྱང་འཁོད་ཐོན་སྐྱེད་སྣ་ཚོགས་ཚོང་འབྲེལ་འབད་མི་ཚོང་ལས་ཚུང་སྐྱ་ཅིག་ཨིན། ལྷན་རྒྱུས་གཞུང་ཚོགས་ཀྱི་ཡིག་གནས་བཀའ་རྒྱུ་ཨང་༣/༤༧/༤༥༣ གྱི་ལོ་༢༠༡༥ ཟླ་༣ པའི་ཚེས་༡༥ ཅན་མ་དང་འབྲེལ་བ་ཅིན་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ རྟེན་འཛིན་༢༠༡༥ དང་འབྲུག་བཟའ་སྤྱོད་ཚུ་ནང་སོ་ནམ་ཚོང་ཁང་གཞི་བཅུགས་དགོ་པའི་བཀའ་རྒྱ་བསྟར་དུ་གཞི་བཅུགས་འབད་ཅུག། གྱི་ལོ་༢༠༡༥-༢༠༡༧ ལུ་རྒྱུལ་ཁབ་ནང་གཞུང་ཁྲུ་གཡོག་ལྷན་ཁག་ སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་དང་སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ གིས་སོ་ནམ་ཚོང་ཁག་གཞི་བཅུགས་དོན་ལུ་ མ་དངུལ་ས་ཡ་༡༥༥.༡༡༧ དེ་ཅིག་ཟང་འགོ་གཏང་ཅུག། རྩིས་ཞིབ་འབད་བའི་ཟླ་ཚེས་སྐབས་འབད་བ་ཅིན་ འབྲུག་བཟའ་སྤྱོད་ལས་འཛིན་དང་མཉམ་ཐོ་བཀོད་འབད་མི་ རྒྱུལ་ཁབ་ནང་སོ་ནམ་ཚོང་ཁག་༡༧༣ འདུག།

དེ་འབད་སོ་ནམ་ཚོང་ཁག་གཞི་བཅུགས་འབད་མི་དམིགས་ལུ་གཙོ་བོ་ར་ བྱང་འཁོད་རང་བཞིན་སྐྱར་བྱུང་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ཚོང་འབྲེལ་ཐབས་སའི་ས་གོ་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་དགོས་མཁེ་ཚེདི་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ཐོབ་ཚུགས་ནི་དང་ སོ་ནམ་པའི་བད་དོན་ཚུ་གོང་འཕེལ་གཏང་ཐབས་ལུ་དམིགས་རྟེན་གཞི་བཅུགས་འབད་ཅུག། ཚོང་ལས་འདིའི་ལཱ་འགན་ངོ་མ་ར་ ཚོང་འབྲེལ་ཐབས་ནི་དོན་ལུ་སྐྱེད་ཚད་བཟླ་སྟེ་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་དང་གོང་ཚད་སྒྲིག་ནི་ དེ་ལས་ གཙོ་བོ་གཉིས་པ་འདི་ རང་བཞིན་སྐྱར་བྱུང་ཐོན་སྐྱེད་དོན་ལུ་མཐུན་རྐྱེན་ ལུས་ སོན་ ལཱ་ཆས་དང་སྒོ་ལོ་རྩི་བཟའ་སྤྱོད་ཚུ་བཙོང་ནི་དང་ གསུམ་པ་ལུ་ནང་འཁོན་བཟའ་སྤྱོད་དང་ བྱིས་ནང་མཁེ་ཚེ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་བཙོང་ནི་འདི་ཨིན་མས།

རྒྱུལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་འབྲུག་བཟའ་སྤྱོད་ལས་འཛིན་ཚུ་ནང་ བཟླ་བཤམ་འགྲོ་སྟེ་ རྩིས་དེབ་བཟླ་རྟོག་འབད་མ་དང་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལས་སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་ལེན་པའི་ཐོ་ག་ནི་ཡང་མ་མཐོང་པས་ དེའི་ནང་ཡོད་པའི་འགོ་དཔོན་ཅིག་ལུ་འདྲི་དཔྱད་འབད་མ་དང་ སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་གིས་ལོག་ཉེ་ལམ་ལུ་གསུམ་གྱི་གོང་ཚད་འདི་ལེགས་ཤོམ་མེད་པ་ལས་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་ཁོང་ར་གྱི་བཙོང་ནི་ལུ་གདམ་ཁ་འབད་མ་མས་ཟེར་ཨིན་མས། དེ་མ་ཚད་ སོ་ནམ་ཚོང་ཁང་འདི་གིས་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་ཕན་ཐོག་པའི་ལོ་རྒྱུས་ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག།

གྱི་ལོ་༢༠༡༥ ལུ་སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་གིས་ ལོག་ཉེ་གི་གོང་ཚད་བརྟེན་ལེལ་བཟོ་ཡོད་མི་དང་ སོ་ནམ་བརྒྱུ་འཁོར་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་གཉིས་ག་བསྟར་འབད་མ་དང་ རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་འབད་བ་ཅིན་ཁྱེད་པར་སྒོམ་ར་འདུག་ཟེར་ཨིན་མས། དེ་གཉིས་ནང་མ་འདྲམ་དང་ཁྱེད་པར་ཆགས་ཡོད་པའི་ གནད་དོན་དག་པ་ཅིག་འོག་གིས་ཐིག་ལམ་༡༠ པའི་ནང་གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད།

ཐིག་ལམ་༡༠: སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་ནང་གོང་ཚད་མ་འདྲམ།			
སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད།	ལོག་ཉེ་གོང་ཚད། (per kg in Nu.)	ཁོ་མ་སྐྱར་གོང་ཚད (per kg in Nu.)	མ་འདྲམ། (per kg in Nu.)
ཀེ་བ།	༡༤	༣༠	༡༤
བསྐྱེད་ལུ་མ།	༣༠	༡༡༠	༤༠

བཟའ་འབྲུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

ཀོ་ཕི།	༡༤	༩༤	༩༩
མེ་ཉོག་ཀོ་ཕི།	༩༥	༡༩༧	༧༩
ལ་སྤྱག་དམར་པ།	༩༩	༤༤	༤༤
ལ་སྤྱག།	༡༠	༥༤	༤༤
མེ་ཉོག་ཉོན་ཚོང།	༩༥	༤༤	༤༩
སྒྲམ་བན་ད།	༩༡	༡༠༠	༧༧
ཨེ་མ་ཉོན་མོ།	༩༠	༧༤	༤༤
ཨེ་སྤྲུལ།	༩༠	༡༠༡	༤༡
ས་སྒྲ།	༡༤	༡༤༩	༡༩༤
སྤྱོད་ཀྱི་ལས།	༥༥	༡༤༤	༡༡༩
འབྲུང་ཁྲུངས་: ཁྲོམ་ཁར་ལས་ཁྲོམ་སྲུང་གོང་ཚད་དང་སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁྲུངས་ཞིབ་ཚོལ་སྡེ་ཚན།			

གོང་གིས་ཐིག་ཁྲམ་ནང་སྤོན་དོ་བཟུམ་ ལོག་ཉོ་གོང་ཚད་དང་ཁྲོམ་སྲུང་གོང་ཚད་བར་ནང་ དངུལ་ཀྱམ་༡༤ ལས་ ༡༡༩
 ཚུན་གྱི་ཁྲུང་པར་སྤོན་ར་འདུག དེ་གིས་སོ་ནམ་པའི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་འབྲུག་བཟའ་སྤྱོད་ལས་འཛིན་ནང་ ལོག་ཉོ་ནང་བཙོང་ནི་
 འདི་ལས་ ཁྲོམ་ཁར་རང་གིས་བཙོང་ནི་འདི་ལུ་གདམ་ཁ་འབད་སྤྱི་ནི་མས། དེ་ལས་བརྟེན་ ཟད་འགྲོ་མང་རབས་གཏང་སྟེ་
 སོ་ནམ་ཚོང་ཁང་གཞི་བཟུགས་སྡེ་སྟེ་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལས་སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ཉོ་སྟེ་ ཚོང་འབྲེལ་འབད་ནི་དམིགས་ལུ་འདི་
 བསྐྱབ་མ་ཚུགས་པར་འདུག།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྟན་ལག་གིས་འབད་བ་ཅིན་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ཞིབ་རྟོག་འབད་ཡོད་མི་
 རྩིས་དེ་བརྒྱན་སྐྱོང་མ་འབད་བས་ཟེར་མི་འདི་ རྒྱན་སྐྱོང་མ་འབད་མེན་པར་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་གིས་ཐོན་སྐྱེད་ཁྲོམ་ཁར་བཙོང་
 བེ་འདི་གིས་ ལོག་ཉོ་ནི་ལམ་ལུགས་འཕུལ་ཆས་དགོས་མེད་པ་ལས་ཨིན་ཟེར་བཤད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྟན་ལག་གིས་ལན་གསལ་འདི་ནང་ སོ་ནམ་ཚོང་ལག་གི་དམིགས་བརྟེན་ད་རུང་མ་བསྐྱབ་འབད་
 མཐོང་ཅུག སོ་ནམ་ཚོང་ཁང་འདི་འབྲུག་བཟའ་སྤྱོད་ལས་འཛིན་གྱིས་ བཟའ་སྤྱོད་དང་ཁྲིམ་གྱི་མཐུན་ཁྱེན་རྒྱུང་མ་ཉོག་
 གཞན་ག་ནི་ཡང་བཙོང་ནི་མིན་འདུག དེ་མ་ཚད་ འགོ་འབྲེན་པ་ཚུ་གིས་ རང་བཞིན་སྲུང་བྱུང་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ སོ་
 བཙོང་ཁང་གིས་ལོག་ཉོ་ལམ་ལུགས་དང་འཁྲིལ་འབད་དགོས་ཉམ་གོ་བས།

དེ་བཟུམ་འབད་ སོ་ནམ་ཚོང་ཁང་འདི་ཕན་ཅུས་ཅན་དང་གོང་འཕེལ་གཏང་སྟེ་ དེའི་དམིགས་ལུ་ལ་བསྐྱབ་ཐབས་ལུ་
 འབྲུག་བཟའ་སྤྱོད་ལས་འཛིན་དང་སོ་ནམ་ལྟན་ལག་མཉམ་རུབ་ཐོག་ལས་ལཱ་འབད་དགོས་འདུག།

བཟའ་འཇུག་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

༣.༡.༡ སོ་ནམ་གཞི་རྟེན་ལངས་འབད་མེད་པ།

སོ་ནམ་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་དང་མཐུན་རྐྱེན་ལངས་མེད་མི་ལས་བརྟེན་ བཟའ་སྲྀད་ཐོན་སྐྱེད་ཚད་འཛིན་འབད་ཡོད་པའི་སྐྱོར་ གཤམ་ལུ་གྲོས་བསྟུར་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

༡) ཞིང་རྒྱུ་ལས་ལུགས།

སོ་ནམ་གོང་འཕེལ་དོན་ལུ་ ཞིང་རྒྱུ་འདི་གཞི་རྟེན་གལ་ཅན་ཅིག་ཨིན་ དེ་མེས་ ཞིང་རྒྱུ་མཐུན་རྐྱེན་གོང་འཕེལ་འགྱུ་ཡོད་མི་ འདི་ཡང་ ཞིང་རྒྱུ་བཟོ་སྐྱུན་དང་འཛིན་སྐྱོང་དོན་ལུ་ སོ་ནམ་པ་རྒྱ་ཁོང་རའི་ཐབས་ཤེས་དང་ཟད་འགྲོ་གཏང་སྟེ་འབད་མ་ལས་ ཨིན་མས། གཞུང་གིས་ཞིང་རྒྱུ་ལས་སྟེ་ནང་སྤྱི་ལོ་༡༩༦༠ ལས་གྲལ་གཏོགས་འབད་དེ་ དེ་རྒྱུ་ལུ་ཞིང་རྒྱུ་རིང་ལུགས་དག་པ་ ཅིག་བཟོ་སྐྱུན་འབད་ཡོད་མི་འདི་ ད་ལྟོ་མི་སྡེ་གིས་འཛིན་སྐྱོང་ཐབས་ཏེ་འདུག དེ་བཟུམ་འབད་ མི་སྡེ་འཛིན་སྐྱོང་ཞིང་རྒྱུ་ རིང་ལུགས་དང་ ལས་སྟེ་བཟོ་སྐྱུན་མི་སྡེ་འཛིན་སྐྱོང་ཞིང་རྒྱུ་རིང་ལུགས་ཟེར་ དབྱེ་བ་གཉིས་འདུག

སྤྱི་ལོ་༢༠༡༤ ཅན་མའི་རྒྱལ་ཡོངས་ཞིང་རྒྱུ་འཆར་གཞི་བསྟུར་འབད་བ་ཅིན་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཞིང་རྒྱུ་གིས་ས་ཆ་ཨེ་ཀར་ ༤༤,༢༤༢ ཡོད་མི་ལས་ ས་ཆག་ཨེ་ཀར་༡,༢༡༢ དེ་ཅིག་མི་སྡེ་འཛིན་སྐྱོང་ཞིང་རྒྱུ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་བྱུང་སྟེ་འདུག མི་སྡེ་ འཛིན་སྐྱོང་ཞིང་རྒྱུ་རིང་ལུགས་༡༡༠༡ འདི་ལག་ལན་འཐབ་ཡོད་རུང་༡༡༡ འདི་ས་རུད་དང་ལས་ལེགས་ཤོམ་མེད་མི་ལས་ བརྟེན་ མེད་པ་གཏང་ཏེ་ལག་ལན་འཐབ་མ་བརྟུབ་པར་འདུག དེ་བཟུམ་འབད་ ལོ་ལྔའི་འཆར་གཞི་༡༡ པའི་ནང་ ཞིང་རྒྱུ་ ས་ཆ་ཨེ་ཀར་༡༡,༢༡༢ དེ་ཅིག་སྟོན་ནི་ལས་ལེན་འབད་ཡོད་མི་ཡང་ འགྲུབ་མ་རྒྱུགས་པར་ལུས་ཅུག

ས་གཞི་ཨེ་ཀར་༢,༡༡༤,༢༡༢ ལས་བརྒྱ་ཆ་༢.༩༣ དེ་ཅིག་བཟའ་སྲྀད་འབད་དེ་འདུག རྒྱལ་ཁབ་ནང་རྒྱུ་ལུ་འབད་ནི་ དོན་ལུ་ ཞིང་རྒྱུ་མཐུན་རྐྱེན་ལངས་འབད་ཡོད་པ་ལས་ ས་གཞི་ཨེ་ཀར་༤,༩༤༤ དེ་ཅིག་རྒྱུ་ཞིང་བཟོ་སྐྱེད་འདུག སྤྱིར་བཏང་ ས་གཞི་ཨེ་ཀར་༤༤,༢༤༢ དེ་ཅིག་བཟའ་སྲྀད་འབད་མི་ཞིང་འདི་ བརྒྱ་ཆ་༢༣ དེ་ཅིག་ ཞིང་རྒྱུ་གཡུར་བའི་མཐུན་རྐྱེན་རྒྱ་ རྒྱབ་སྟེ་འདུག ཨིན་རུང་ རྒྱལ་ཞིང་དོན་ལུ་ཞིང་རྒྱུ་མཐུན་རྐྱེན་རྒྱ་མིན་འདུག ས་གཞི་འདི་རྒྱ་ཚོང་འབྲེལ་དོན་ལུ་ ལོ་ཐོག་ ཀེ་བ ཤིང་འབྲེམ་ གོ་བཟང་ཚོགས་སྟེ་རྒྱ་བཏབ་ཨིན་མས། འདུག་ལུ་ས་གཞི་ཨེ་ཀར་༣,༣༤༤,༤༤༢ དེ་ཅིག་ རྒྱལ་ཞིང་ དང་ ཨེ་ཀར་༢,༢༢༡,༡༡༤,༣༡༤ དེ་ཅིག་ ཤིང་འབྲེམ་ལུ་མར་འབད་སྲྀད་དེ་འདུག

འབྲུག་ལུ་ རྒྱུ་ལུ་སྐྱེད་སྐྱེད་འབྲུལ་ཏོག་ཏོག་ཡོད་པ་ལས་ ལོ་བསྟར་(༢༠,༤༢༤ MSM) རེ་ཡོད་རུང་ འདི་རྒྱ་རེས་པར་བྱ་ ཞིང་རྒྱུ་འབད་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་མིན་འདུག ཞིང་རྒྱུ་དོན་ལུ་ལག་ལེན་འཐབ་མི་འདི་ གཙང་རྒྱ་རྒྱུ་ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ ཡོད་པ་མས། དེ་མ་ཚད་ གོང་འཕེལ་ལས་སྡེ་ རྒྱང་གསེབ་ལས་སྡེ་ མི་སྡེ་རྒྱུ་བཟུམ་སྟེ་ལ་ལ་སོགས་པའི་བཟོ་སྐྱུན་རྒྱ་ལུ་ བཟོ་སྟེ་ བཟོ་རིག་ལས་སྡེ་རྒྱ་ དཀའ་ངལ་སྟོམ་སྟོམ་འདུག མེད་འོག་ནང་ལས་པར་ཞིང་རྒྱུ་མཐུན་རྐྱེད་གོང་འཕེལ་འགྱུ་ མི་འདི་ ཞིང་རྒྱུ་རིང་ལུགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་འཆར་གཞི་ལེགས་ཤོམ་ཡོད་པ་ལས་ཨིན་མས།

ཞིང་རྒྱུ་འཆར་གཞི་༢༠༡༢ ཅན་མའི་ནང་ ཞིང་རྒྱུ་ལས་སྟེ་འབྲེལ་བཟུ་དང་ལྷ་རྟོག་འབད་དགོ་པ་འབད་ རོས་འཛིན་འབད་ ཅུག ཨིན་རུང་ཞིང་རྒྱུ་མཐུན་རྐྱེན་གྱི་དབྱེ་ཞིབ་དང་ལྷ་རྟོག་གིས་སྟོན་ལུ་རྒྱ་རྒྱ་ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག

བཟང་འཕུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

དེ་མ་ཚད་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཞིང་ཚུ་གཡུར་བ་གོང་འཕེལ་དོན་ལུ་ དཔེར་ན་ རྒྱ་གཡུར་བའི་ཚད་ ལཱ་ཉམས་བཅོས་དང་རྒྱུན་ རྒྱུང་གི་ལཱ་འབད་མི་ཚུ་ བཟོ་ཉོག་དོན་ལུ་བད་དོན་ཚུ་ཁག་ཆེས་ཨིན་རུང་འདི་ཚུ་མ་ཚངས་པར་འདུག།

དོན་མཚམས་ ༣.༤ པའི་ནང་བཤད་དོ་བཟུམ་ བཟང་སྲོད་ཞིང་ཚུ་སྒོང་མ་ལུས་མི་གནས་དོན་གཙོ་བོ་ཅིག་ ཞིང་ཚུ་ལངས་ འབད་མེད་མི་འདི་ཨིན་པས། ཞིང་ཚུ་འཕུན་སུམ་ལངས་སྤེལ་མི་འདི་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལོ་བསྟར་ཐོན་སྐྱེད་ལུ་གཞོན་ནི་ ཨིན་མས།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྟན་ཁག་གིས་ ལན་གསལ་ཕུལ་མི་ནང་ ལོ་ལྔའི་འཆར་གཞི་༡༡ པའི་ནང་ འཆར་གཞི་༡༠༥ བཟོ་ཡོད་རུང་ མ་དདུལ་མེད་པ་ལས་ འཆར་གཞི་༤༡ རྒྱུང་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་ཚུགས་ཡི་ཟེར་ཨིན་མས།

ཁ) མཛོད་ཁང་མཐུན་སྦྲེན།

སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་དེ་ རུལ་བཅུ་བ་དང་ གཞོན་པ་བྱུང་སྲིད་མི་འབད་དེ་བཟེད་དེ་འདུག་ སྤྱིར་བཏང་ ཚོད་བསྐྱེད་དང་ཤིང་ འབྲེས་ཚུ་ཨིན་པ་ཅིན་ བསིལ་རྒྱུད་དང་ལྷན་མ་འབད་མ་བཞག་པར་གཞོན་པ་དང་ རྒྱོན་གཤེར་ཚུ་བྱུང་སྲིད་ཨིན་མ་མཛོད་ ཁང་དགོས་འདུག་ དེ་བཟུམ་འབད་མཛོད་ཁང་ལེགས་ཤོམ་མེད་མི་གི་ཡང་ ཐོན་སྐྱེད་ལུ་དོན་གཤེར་བྱུང་འོང་།

༡) མཛོད་ཁང་གི་མཐུན་སྦྲེན།

མཛོད་ཁང་འདི་ཐོན་སྐྱེད་འབྲུ་སྒྲ་ ཤིང་འབྲེས་ ཚོད་བསྐྱེད་དང་ཨོམ་ཆས་རིགས་ཚུ་ལུ་མ་ལངས་པས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལྷོ་ཉོག་ཡོད་ མི་མཛོད་ཁང་མཐུན་སྦྲེན་འདི་ རྒྱུང་ཁག་ག་ར་ནང་ལངས་འབད་མིན་འདུག་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོད་མི་འདི་ ཚོད་བསྐྱེད་མཛོད་ ཁང་འདི་འོག་ལུ་ ཐིག་ཁྲམ་༡༡ པའི་ནང་གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཐིག་ཁྲམ་༡༡ པ་: འབྲུག་ལུ་སོ་ནམ་མཛོད་ཁང་མཐུན་སྦྲེན།					
ཨང་	མཛོད་ཁང་དབྱེ་བ།	ཤོང་ཚད	ཚད	ཆགས་གནས།	རྒྱུན་མཁོ།
༡	རུས་བྱགས་གྲང་བསིལ། (Zero Energy Cold Store)	༡༥ MT	༤	པ་རོ་ དྲར་ག་དཔལ་ལ་ གཞན་མ་ སྐང་དང་བརྒྱ་དགའ་ཚལ།	ཨེ་སུལ་དང་ཚོ་ལུ།
༢	གྲང་བསིལ་མཛོད་ཁང།	༦༠ MT	༡	པ་རོ་ (NPHC)	ཨེ་སུལ།
༣	གྲང་བསིལ་མཛོད་ཁང།	༡༠༠ MT	༡	གྲིང་མི་ཐང་ མོང་སྐང།	ཤིང་འབྲེས།
༤	གྲང་བསིལ་མཛོད་ཁང་ནང་ ལས་འགྲུལ།	༡ MT	༣	སྤྲོ་དང་ (NPHC) & གཞན་མ་སྐང།	ཤིང་འབྲེས་དང་ཚོད་བསྐྱེད་ ཞིབ་འཚོལ།
༥	བཟོ་ཚང་ནང་འཁོད། Ambient Stores	༡ MT	༤༠༣	འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ས་གནས་ག་ར།	གེ་བཟོ་སོན་མཛོད་ཁང།
༦	Ambient Stores	༡ MT	༦༠༤	འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ས་གནས་ག་ར།	གེ་བཟོ་སོན་མཛོད་ཁང།
༧	Curing cum store	༡ MT	༤༢	འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ས་གནས་ག་ར།	སྒོག་པ་བ་སྒོ།

འབྲུང་ཁུངས་: རྒྱལ་ཡོངས་ལོ་ཐོག་བསྐྱབས་གསོག་ལྗེ་བ།

ཐིག་ཁྲམ་¹⁹ པའི་ནང་གསལ་སྟོན་འབད་དོ་བཟུམ་ ཟ་ཚང་ནང་འཁོད་ཀྱི་ (ambient stores) མཛོད་ཁང་ཤོང་ཚད་
འདི་ གོ་ཟ་ གོ་བ་དང་སྟོག་པ་ཚུ་MT ¹⁹ ཤོང་མི་འདི་ཚོང་ཁག་²⁰ གོ་ར་ལུ་འདུག ཡིན་རུང་ཤིང་འབྲས་དང་ཚོད་བསྟེ་
གིས་ གྲང་བསིལ་མཛོད་ཁང་འདི་ ཚོང་ཁག་དག་པ་ཅིག་ནང་རྒྱུ་ཚུ་ཅིག་འདུག གྲང་བསིལ་མཛོད་ཁང་འདི་ དུ་གར་རྒྱ་
མོང་སྐར་ སྤེ་ བསྐྱབས་འཚལ་དང་གཞལ་སྐར་ཚོང་ཁག་ཚུ་ནང་ ཡོངས་བསྟོམས་དགུ་ཡོད་མི་འདི་ཤོང་ཚད་ MT
²⁰ ཡོད་མི་འདི་ རོ་མ་ར་གོ་སྐལ་དང་ཤིང་འབྲས་སྐར་པོ་འདི་རིགས་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་དོན་ལུ་ཡིན་མཁེད་ ཚོད་བསྟེ་ MT
¹⁹ ཡོད་ཤིང་འབྲས་ MT ²⁰ འབད་ མཛོད་ཁང་གི་ཤོང་ཚད་ལས་ ལོགས་བཏབ་ཡིན་མས།

རྒྱལ་ཡོངས་ལོ་ཐོག་བསྐྱབས་གསོག་ལྗེ་བ་ལུ་ གཞོད་པ་དང་འཕྲོང་གུད་ཐོག་པ་ཅིན་ རྒྱལ་བ་ནང་སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་ དཀའ་ངལ་
དང་གཞོད་ལན་བྱུང་ནི་མས རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་འབད་བ་ཅིན་ རྒྱལ་ཡོངས་ལོ་ཐོག་བསྐྱབས་གསོག་ལྗེ་བ་ལུ་
གཞོད་པ་དང་འཕྲོང་གུད་ཐོག་མ་ཐོག་བཏག་ཞིབ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ དོང་པོ་ རོག་རོག་རིལ་རིལ་གི་ཡང་མིན་འདུག ཡིན་
རུང་རྒྱལ་ཡོངས་ལོ་ཐོག་བསྐྱབས་གསོག་ལྗེ་བ་ཀྱིས་ཞིབ་འཚོལ་ཅིག་འབད་མི་ནང་ ཚོ་ལུ་འོ་ཐོན་སྐྱེད་བརྒྱ་ཚུ་ལས་²¹ དེ་ཅིག་
ལུ་སྟོན་བཞུག་ཡོད་པའི་སྟོན་ལུ་འབད་ཅུག

རྒྱལ་ཡོངས་ལོ་ཐོག་བསྐྱབས་གསོག་ལྗེ་བའི་འགོ་ཡོད་མི་ མཛོད་ཁང་བརྒྱ་ཚུ་²¹ དེ་ཅིག་ལུ་ལོགས་ཤོམ་འབད་མ་བཏབ་པར་
འདུག ཚོ་ལུ་ཐོན་སྐྱེད་ལུ་སྟོན་ལུ་ལོགས་མི་འདི་ཡང་ མཛོད་ཁང་ལོགས་ཤོམ་མེད་མི་དང་ རྒྱལ་འབྲེན་ཞབས་ཏོག་ཚུ་ལོགས་
ཤོམ་མེད་མི་ལས་བཏེན་ཡིན་ཟེར་སྟོན་ལུ་འབད་ཅུག སྤྱི་ལོ་²⁰¹⁷ ལུ་འབད་བ་ཅིན་ ཚོ་ལུ་འོ་ཐོན་སྐྱེད་MT ²² ཐོན་
ཏེ་ མཛོད་ཁང་ཤོང་ཚད་MT ²³ ལས་ལོགས་བཏབ་ཡིན་མས།

མཛོད་ཁང་མེད་པ་ལས་ སོ་ནམ་ཚུ་གིས་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ དུས་མིན་གྱི་སྐབས་ཚོང་འབྲེལ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ བསག་བཞག་མ་
ཚུགས་པར་འདུག དེ་མ་ཚད་སོ་ནམ་པ་ཚུ་ ཁྲོམ་ཁར་ལས་ཐག་རིང་སར་འབད་མ་ལས ཚོང་འབྲེལ་འབད་བར་དུས་ཚད་
ཁར་སྟོད་མི་ཚུགས་ནི་མས དེ་བཟུམ་འབད་ མཛོད་ཁང་འདི་ཆགས་གནས་དང་འཁྲིལ་འཆར་གཞི་རྩམ་པ་ཅིན་ སོ་ནམ་
པ་ཚུ་འོ་ཐོན་སྐྱེད་ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་དོན་ལུ་ གལ་ཅན་ཅིག་ཡིན་མས།

(2) མཛོད་ཁང་གི་མཐུན་སྦྱོར་སྟོན་ནི།

འོག་ལུ་གསལ་སྟོན་འབད་མི་པར་འདི་ ཐིག་ཁྲམ་¹⁹ པའི་ནང་བཀོད་དེ་ཡོད་མི་ མཛོད་ཁང་ཡིན་མས། སྤྱི་ལོ་²⁰¹⁷ ཟླ་¹
པའི་དབྱི་ཚེས་¹⁹ ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ དུར་ག་དཔལ་ལ་ལུ་ཡོད་པའི་ གྲང་བསིལ་མཛོད་ཁང་གི་
བཟོ་སྐྱེད་ཚུ་དབྱེ་ཞིབ་འབད་ཅུག མཛོད་ཁང་འདི་སྤྱི་ལོ་²⁰¹⁷ ལུ་མ་དུལ་དུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་²⁴ བྱིན་དེ་ ལུ་མ་རི་
ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ རྒྱངས་རྒྱར་འཕྲུལ་ཆས་གོ་ལས་བསག་བཞག་ཞི་དོན་ལུ་ཡིན་མས།

མཛོད་ཁང་འདི་བཟུམ་འདི་ སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་བསག་བཞག་ཞི་དོན་ལུ་ སྟོག་མེ་མཐུན་སྦྱོར་ཚུ་མེད་རུང་ལུ་འབད་དོ་ཡོད་པ་
ལས དཔལ་འབྱོར་དང་ལྷན་ཏོག་ཏོག་ཅིག་ཡིན་མས།

བཟའ་འཇུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་
འཛིན་གྱིས་ བཟོ་སྐྱུན་དབྱེ་ཞིབ་
འབདམ་ད་ པར་རིས་ ༡༠ ནང་
སློན་མི་མཛོད་ཁང་འདི་ བཟོ་
རིག་གིས་བཟོ་སྐྱུན་དང་བཟོ་
བཀོད་ཚུ་འཇུག་ཤོར་ལས་བརྟེན་
ད་ལྟོ་ཡང་ལག་ལན་མ་འབྲེལ་
པར་ཡོད་འབད་བཟུ་རྟོག་འབད་
ལུག་ དེ་མ་ཚད་ བཟོ་སྐྱུན་གི་

Figure 10: Zero energy cold storage underutilized,

ལཱ་འདི་སློན་ཅན་དང་ཆ་མ་ཚང་པར་ཡོད་མི་ལས་བརྟེན་ ད་ལྟོ་ཡང་ལག་འབྲེལ་ལས་རྩིས་མ་ལེན་པར་འདུག།

དེ་བརྩམ་འབད་ར་ གྲང་བསིལ་མཛོད་ཁང་འདི་གིས་ མཉེན་ཁང་གི་དམིགས་བརྟེན་སྲིབ་མ་ཚུགས་པའི་ཁར་ གཞུང་གིས་
ཟད་འགོ་མ་དངུལ་ས་ཡ་ ༢.༧༩༤ ཡང་གྲོང་གུང་པོག་ནི་ཨིན་མ་ལས་ མཛོད་ཁང་འཇུག་ཆས་འདི་ ལུང་ཕྱོགས་གི་སོ་ནམ་པ་
ཚུའི་དན་ལུ་ འཇུག་བསྐྱུ་དགོས་ཤེས་བརྟེན་འདུག།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྟན་ལག་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་ཞིབ་རྟོག་འདི་ལུ་ ལས་ལེན་འབད་དེ་ ཚོང་
འབྲེལ་གཞི་བརྟེན་ལམ་སློན་འདི་གིས་ དཀའ་ངལ་ཚུ་བསལ་ཚུགས་པའི་རེ་བ་ཡོད་ཟེར་བཤད་ཡོད་པ་ཨིན།

༣.༡.༥ བརྟོག་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ལུགས་ནང་ཆད་སྐྱོན་ཡོད་པ།

བཟའ་སྐྱོད་དང་བཟའ་བཅུད་ཉེན་སྲུང་༢༠༡༤ ཅན་མའི་དགོས་དོན་ནང་ བརྟོག་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ལུགས་འདི་གིས་ བརྟོག་
དོན་ཉར་ཉར་ཆ་ཚང་དང་ འཛིན་སྐྱོང་དར་བྱུ་ཚུའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་བསྐྱུར་ཞིབ་འབད་དེ་
ཡོད་པ་ཨིན།

རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ བརྟོག་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ལུགས་ནང་ ཆད་སྐྱོན་ཤོས་འཛིན་འབྱུང་ཡོད་མི་ཚུ་ འོག་
ལས་མར་གྲོས་བསྐྱུར་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན།

༧) མཐུན་འབྲེལ་བརྟོག་འཛིན་སྐྱོང་ཆད་ཡོད་པ།

སྤྱིར་བཏང་ལུ་འབད་བ་ཅིན་ བརྟོག་འཛིན་སྐྱོང་ཟེར་མི་འདི་ར་ ལས་སྡེ་ཚུ་བརྟོག་དཔལ་ནི་དང་ ལས་སྡེ་ལག་ལས་པར་
འཆར་གཞི་བཟོ་ནི་དང་འཛིན་སྐྱོང་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ལག་ལེན་འབྲེལ་མི་ མཐུན་འབྲེལ་འཇུག་ཆས་རིམ་ལུགས་འདི་ཨིན།
བཟའ་སྐྱོད་དང་ཟས་བཅུད་ཉེན་སྲུང་ལྟ་བུ་ རྒྱལ་ཡོངས་བཟའ་སྐྱོད་ཉེན་སྲུང་འབད་ནི་ འཆར་གཞི་དང་ལས་རིམ་བཅུམ་ནི་
དོན་ལུ་ ཚུལ་མཐུན་དང་གོང་འཕེལ་གྱི་བརྟོག་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ལུགས་འདི་ དེས་པར་དུ་ལག་ཆེ་ཤོག་ཅིག་ཨིན་མས།

རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་འབད་བ་ཅིན་ བརྟོག་བསྐྱུ་ལེན་ འཛིན་སྐྱོང་དང་དར་བྱུ་དོན་ལུ་ མཐུན་འབྲེལ་བཟའ་སྐྱོད་
བརྟོག་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ལུགས་འདི་མིན་འདུག་ཟེར་ཨིན་མས་ ད་ལྟོ་འབད་བ་ཅིན་ སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་ ལོ་བསྐྱར་འཆར་

བཟའ་འཐུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

དངུལ་ ཚོང་འབྲེལ་གོང་ཚད་ ས་གཞི་དབྱེ་བ་ ཞིང་ཆེད་གཞུགས་བ་དང་མཛོད་ཁང་ལ་སོགས་པའི་བརྒྱུ་གཅིར་ཨིན་རུང་
རང་སོའི་ལས་ཁུངས་མ་འདྲམ་རྒྱུ་འགོ་དཔོན་རྒྱ་གཞི་འབད་དོ་ཡོད་པ་ལས་ བརྒྱུ་ཚུ་ཚང་མ་སྤེལ་པའི་ཁར་ འགོ་
དཔོན་རྒྱ་ཡིག་ཚང་ནང་མེད་པ་ད་ བརྒྱུ་ཚུ་ཐོབ་མ་རྒྱུགས་པར་ལུས་ནི་འདུག།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་དམིས་ལུ་སྦྱུ་ཐབས་ལུ་ ལཱ་འགན་དང་འགན་ཁུར་གྱི་ མགུ་རྒྱུགས་
སྤེལ་འདུག། བརྒྱུ་ཚུ་གཏན་ཏྲོག་ཏྲོག་དང་ཁུངས་དང་ལྷན་མ་སྤེལ་ འཛིན་སྲུང་རྒྱ་གཞི་འབྲེལ་པ་ར་ཐག་བཅད་ནི་དོན་ལུ་
བརྒྱུ་ཚུ་འཛིན་སྲུང་རིང་ལུགས་འདི་ འཆར་གཞིའེགས་ཤོམ་བརྒྱུ་སྤེལ་ བརྒྱུ་ཚུ་དཔྱད་དང་རྒྱུ་སྲུང་འབད་དགོཔ་འདུག།
བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་བརྒྱུ་ཚུ་འཛིན་སྲུང་རིང་ལུགས་འདི་གིས་ ལས་ཁུངས་དང་ལས་སྤེལ་ཚུ་ལུ་མཐུན་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ བཟའ་
སྲོད་ཉེན་སྲུང་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་ སན་ཐབས་བྱུང་ནི་ཨིན་མས།

ཁ) བཟའ་སྲོད་གོང་ཚད་དོན་ལུ་ ཚོང་འབྲེལ་བརྒྱུ་ཚུ་རིམ་ལུགས་དུས་མཐུན་མེད་པ།

རུས་ལུགས་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་བརྒྱུ་ཚུ་འདི་གིས་ སོ་ནམ་པ་ ཚོང་འབྲེལ་པ་དང་ འཆར་གཞི་བརྒྱུ་ཚུ་ལུ་སན་ཐོག་
ཡོད་ཅེས་གཏན་ཨིན་མས། སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་དང་འབྲུག་ཚོང་འབྲེལ་ལས་འཛིན་གྱིས་ ཚོང་འབྲེལ་བརྒྱུ་ཚུ་ག་ར་ལུ་བྱུ་བ་ནི་
དོན་ལས་ སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་བརྒྱུ་ཚུ་རིང་ལུ་གཞི་བཞག་སྤེལ་ཡོངས་འབྲེལ་ཅིག་གཞི་བརྒྱུགས་འབད་རུག། རིང་ལུགས་འདི་
གིས་ བརྒྱུ་ཚུ་འཛིན་དང་བརྒྱུ་ཚུ་འབད་མི་ཚོང་འབྲེལ་གོང་ཚད་ ཚོང་འབྲེལ་མཁོ་ཆས་ བརྒྱུ་ཚུ་དང་ཕྱིར་ཚོང་བརྒྱུ་
དང་ དུས་མཚམས་སྤེལ་ལུ་བརྒྱུ་ཚུ་འབད་རྒྱུགས་ནི་མས།

ཨིན་རུང་ ཡོངས་འབྲེལ་འདི་གིས་ཚོང་འབྲེལ་བརྒྱུ་ཚུ་དང་བྱུ་བ་མ་འབད་བའི་ཁར་ དུས་མཐུན་བརྒྱུ་ཚུ་ཚང་ཡང་གསལ་
སྤེལ་འབད་ནི་ཨིན་འདུག། དཔེ་འབད་བ་ཅིན་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལུ་ རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱིས་ བརྒྱུ་ཚུ་དང་ཕྱིར་ཚོང་ཐོན་
སྤེལ་ཚུ་ལུ་སྤེལ་ལུ་འདི་དཔེ་སྤེལ་འབད་མི་འདི་ བརྒྱུ་ཚུ་ཚོགས་འབད་པ་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལུ་ ཡོད་མི་འདི་པར་རིས་ ༡༡ པའི་
བརྒྱུ་ཚུ་ལུགས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལས་ བརྒྱུ་ཚུ་དང་ཕྱིར་ཚོང་འབད་མི་རྒྱ་ ཡོངས་འབྲེལ་བརྒྱུ་ཚུ་ལུ་ཨིན་འདུག།

བཟང་འབྲུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

པར་རིས་༡༡ པ་: བཟང་སྲོད་ཐོན་སྐྱེད་ནང་འདྲེན་འབད་ཡོད་པ།

Import Report				
id	Commodity	Year	Improt	Country
1	Cheese	2015	1262.93Tonnes	India
2	Cheese	2015	0.03Tonnes	Singapore
3	Cheese	2015	1.67Tonnes	Thailand
4	Pork	2015	2.00Tonnes	India
5	Pork	2015	0.22Tonnes	Nepal
6	Pork	2015	0.12Tonnes	Singapore
7	Pork	2015	1.92Tonnes	Thailand
8	Beef	2015	4108.67Tonnes	India
9	Beef	2015	0.23Tonnes	Nepal
10	Beef	2015	0.07Tonnes	Singapore
11	Beef	2015	2.83Tonnes	Thailand
12	Chicken	2015	1369.00Tonnes	India
13	Chicken	2015	0.06Tonnes	Singapore
14	Chicken	2015	0.22Tonnes	Thailand
15	Fish	2015	2473.96Tonnes	India
16	Fish	2015	0.11Tonnes	Singapore
17	Fish	2015	5.34Tonnes	Thailand
18	Cardamom	2015	3.40Tonnes	India
19	Long Pipa/Pipling	2015	0.09Tonnes	India

Page: [First](#) [« Previous](#) [12](#) [13](#) [14](#) [15](#) [16](#) [17](#) [18](#) [19](#) [20](#) [21](#) [Next »](#) [End](#) Page 21 of 21

ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་དུས་མཚམས་གོང་ཚད་དང་ བཟང་སྲོད་ཚོང་འབྲེལ་བསྐྱར་གོང་ཚད་ཚུ་ ལུང་ཕྱོགས་གའི་ནང་མེད་པ་སྟེ་
 ལྷན་ལུ་འབད་ལཱ་ག་ པར་རིས་༡༡ པའི་ནང་སྟོན་དོ་བཟུམ་ བགྲིས་སྐྱང་ཚོང་ལག་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༢-༡༣ གིས་བཟང་སྲོད་ཐོན་
 སྐྱེད་གོང་ཚད་ཡང་སྟོན་མི་འདུག་ དེ་བཟུམ་འབད་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༣ ལུ་བསམ་གྲུབ་སྟོང་མ་མཁར་གྱི་ འབྲུ་སྐྱ་དང་སྐྱོན་མ་གྱི་
 གོང་ཚད་ཚུ་གསལ་སྟོན་འབད་དེ་མིན་འདུག།

པར་རིས་༡༡ པ་: དུས་མཚམས་དང་ཚོང་འབྲེལ་དང་འཕྲིལ་བའི་གོང་ཚད་སྟོན་ལུ།

Periodic price view

Select The Market: Trashigang

Start Date: 2012-01-01

End Date: 2017-07-31

! Notice
No Prices Found

Market wise price view

Select The Market: S/Jongkhar - Auction

Select The Commodity: Cereal & Pulses

Start Date: 2017-01-01

End Date: 2017-12-31

! Notice
No Prices Found

རྒྱལ་ཁབ་ནང་བཟང་སྲོད་གོང་ཚད་ཚུ་འགྲོགས་པ་དར་བྱུང་འགྲོ་ཐབས་ལུ་ འབྲུག་བཟང་སྲོད་ལས་འཛིན་གྱི་ཕན་ཚུན་སྤོང་
 ལན་ཟེར་ སྲོད་ཁལ་དགོངས་ཡངས་གཞི་བཙུགས་འབད་ལཱ་ག་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་དབྱེ་ཞིབ་འབད་མ་ད་
 ད་སྲོད་ཁལ་འདི་ བི་འགྲུལ་འཕྲིན་ལག་ལན་འཐབ་མི་དང་རིན་བསྐྱར་ཚོང་སྐྱར་བཞི་དེ་ཅིག་ནང་རྒྱུ་མ་ཅིག་ལུ་ལཱ་ག་ དེ་
 གིས་མ་ཚད་ འབྲུག་བཟང་སྲོད་ལས་འཛིན་ནང་གོང་ཚད་མ་འདྲམ་ཡོད་མི་ཚུ་དང་ཕུད་པ་ད་ IVR གི་བཅོམ་ཚུ་ནང་
 གོང་ཚད་ཚུ་ ཉེར་སྲོད་མཁོ་ཆས་དག་པ་ཅིག་ལུ་རྒྱུ་མ་ཅིག་འདུག།

བཟའ་འཐུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་དང་ཞིབ་འཇོལ་སྡེ་ཚན་གྱིས་ རེ་འདོད་འདི་ར་ ཚོང་འབྲེལ་བརྒྱ་དོན་གོང་
འཕེལ་གཏང་ནི་དང་ ཚོང་འབྲེལ་འཆར་སྤྲོད་དང་བརྒྱ་དོན་ཅིག་མཚུངས་བཟུང་འདི་ཡིན་མས། ཡིན་རུང་ལས་སྡེ་འདི་དོན་ལུ་
བསྐྱོ་བཞག་འབད་མི་འགོ་དཔོན་ཚུ་གིས་ ལས་སྡེ་གཞན་འོང་འབབ་དང་ཅ་དམ་ལས་ཁུངས་དང་ འབྲུག་བཟའ་སྦྱོར་ལས་
འཛིན་ཚུ་འབད་དོན་ཚུ་ལུ་ བརྟེན་ཏེ་འདུག།

བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བཞུགས་ ཚོང་འབྲེལ་མཁོ་སྤྱོད་འབད་མི་དང་ཚོང་སྤྱོད་མི་ཚུ་འོ་ཚོང་འབྲེལ་གོ་སྐབས་ཚུ་གོང་འཕེལ་མེད་མི་
འདི་ ཚོང་འབྲེལ་བརྒྱ་དོན་མེད་ནི་འདི་གི་ཡིན་མས་སྡེ་ཤེས་རུག། ཚོང་འབྲེལ་གནས་སྤངས་ལེགས་ཤོམ་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ བཟའ་
སྦྱོར་སྐྱ་ཚོགས་ཀྱི་གོང་ཚད་ ཚོང་ཉེ་མི་དང་བཙོང་མི་ ཚོང་འབྲེལ་གནས་སྤངས་ཚུ་འོ་སྐར་བརྒྱ་དོན་འབད་ནི་མིན་འདུག།

ཚོང་འབྲེལ་བརྒྱ་དོན་ཁུངས་དང་ལྷན་ཏོག་ཏོག་ཡོད་པ་ཅིན་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་འོ་ཚོང་འབྲེལ་འཆར་གཞི་ལུ་ཕན་པ་འོང་ནི་མས། སོ་
ནམ་སྡེ་ཚན་དང་མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་གི་ ཚོང་འབྲེལ་གོང་འཕེལ་དོན་ལུ་ ཚོང་འབྲེལ་འཆར་གཞི་བརྒྱ་དོན་ལག་ལན་འབབ་
པ་ཅིན་ལེགས་ཤོམ་འོང་ནི་ཡིན་རུང་ ཚོང་འབྲེལ་བརྒྱ་དོན་ཚོང་མེད་མི་འདི་གི་འཆར་གཞི་དམིགས་ལུ་ལྷབ་མ་ཚུགས་
པའི་ཁར་ རྒྱལ་ཡོངས་བཟའ་སྦྱོར་རང་མགོ་རང་འདྲོང་ཉེན་སྲུང་དམིགས་གཏང་ཡང་སྐབས་མི་ཚུགས་ནི་མས། དེ་མ་ཚད་ལས་
ཁུངས་ཀྱི་བརྒྱ་དོན་མ་ཚངས་པར་དེ་འབད་ར་ཡིན་པ་ཅིན་ མི་སེར་སོ་ནམ་པ་ཚུ་ཡང་ ཚོང་འབྲེལ་གནས་སྤངས་ལུ་ རྫོ་
གཏང་མེད་པ་འགྲོ་ནི་མས།

ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ཚོང་འབྲེལ་བརྒྱ་དོན་རིམ་ལུགས་འདི་གིས་ བརྒྱ་དོན་ཞབས་ཏོག་ལེགས་ཤོམ་སྡེ་སྤུལ་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་
ཟེར་ལྷན་ཁག་གིས་ཁ་བཟུང་རུག། དེ་བཟུམ་འབད་ སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོང་འབྲེལ་ལྷེ་བའི་རྒྱབ་
སྐྱོར་ཐོག་ལས་ ད་ལྟོ་འོ་རིམ་ལུགས་དུས་མཐུན་བཟོ་མི་འདི་མཇུག་བསྐྱེ་ལག་ལན་ཐབས་ད་ དེ་འོ་འཛོལ་བ་དང་ཆད་
ལུས་ཚུ་ བསལ་ཚུགས་ནི་ཡིན།

ཚོང་འབྲེལ་བརྒྱ་དོན་རིམ་ལུགས་འདི་གིས་ ལྷན་ཁག་གི་དོན་ལུ་གལ་ཆེའི་བརྒྱ་དོན་ཐོབ་ཚུགས། བརྒྱ་དོན་རིམ་ལུགས་འདི་
དུས་མཐུན་བཟོ་ཡོད་པ་ལས་ ཉེ་མའི་ཐོ་བཀོད་ཚུ་ཡང་ལྷན་ཐབས་དོན་ལུ་ དུས་མཐུན་སྡེ་གསར་པ་ནང་སྤོ་དགོས་འདུག།

དེ་འབད་མ་ལས་ ལྷན་ཁག་གིས་རིམ་ལུགས་གསར་པ་ནང་སྤོ་སོར་འབད་མ་ད་ འཆར་གཞི་ལེགས་ཤོམ་དང་བརྒྱ་དོན་ཡོངས་
སྤྱོད་ཚུ་དགོས་པའི་གཏན་བཟོ་དགོས་ཡིན།

བཟའ་འཐུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

ལེའུ་༤ པ་ : གྲོས་འདེབས་རྒྱ།

ལེའུ་༣ པའི་ནང་ལུ་ གྲོས་བསྐྱར་འབད་མི་གྲུབ་འབྲས་དང་ ཆད་སྐྱོན་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ རྒྱལ་གཞུང་རྩིས་ཞིབ་དབང་ འཛིན་གྲིས་མ་འོང་པའི་ནང་བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་གིས་ འཆར་གཞི་དང་སྲིད་བྱུས་ཚུ་བརྩམ་ནི་ནང་ སན་ཐབས་ཀྱི་དོན་ལས་ གཤམ་འཁོད་ཀྱི་གྲོས་འདེབས་དག་པ་ཅིག་ཕུལ་མ་ཞིན།

༤.༡ ལྷན་ཁག་གིས་ བཟའ་སྲོད་ཀྱི་ཉེན་སྲུང་མཐར་ཕྱིན་ཐབས་ལུ་ གཅིག་བསྐྱིལ་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་དོན་ལས་ གཞུགས་སྟེ་རྒྱུ་འབྲེལ་བ་ལེགས་ཤོམ་སྟེ་གཞི་བཞག་སྟེ་བཟའ་སྲོད་དགོཔ།

བཟའ་སྲོད་དང་ཟས་བཅུད་ཉེན་སྲུང་གི་སྲིད་བྱུས་དེ་ནང་ ལྷན་ཁག་དང་ གཞུགས་སྟེ་ཁག་ཚུ་གྲུབ་གཏོགས་འབད་དེ་ ཕུག་ལུ་ ཚུ་གཅིག་ཁར་མཛེད་དེ་ བཟའ་སྲོད་དང་ཟས་བཅུད་ཉེན་སྲུང་གི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་འཕྲལ་ལྷུར་དང་ ཡུན་བརྟན་གྱི་དམིགས་དོན་ ཚུ་ ཁོང་པའི་ལས་རིམ་ཚུ་དང་ འོས་ལྷན་འབད་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང་ སན་འདེབས་འབད་ཚུགས་པ་ངེས་བརྟན་བཟོ་ནིའི་ས་ གོ་ཡོད་པ་ཞིན། འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ཚུ་གོ་ར་གིས་ མཉམ་འབྲེལ་དང་གཅིག་བསྐྱིལ་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཐོག་ལས་ སྲིད་བྱུས་དེ་ ཡོངས་རྫོགས་སྟེ་གཞི་བཞག་སྟེ་ཚུགས་པ་ཅིན་ དེ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་གི་བཟའ་སྲོད་དང་ཟས་བཅུད་ཉེན་སྲུང་དང་ འབྲེལ་བའི་ གོ་བཟང་ཡོད་པའི་གོས་ཚོད་དང་ འོས་ལྷན་གྱི་ཐབས་བྱུས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་ཚུ་ངེས་བརྟན་སྟེ་བྱིན་ཚུགས་ནི་ཞིན།

དེ་ལས་བརྟེན་ བཟའ་སྲོད་དང་ཟས་བཅུད་ཉེན་སྲུང་གི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་འཕྲལ་ལྷུར་དང་ ཡུན་བརྟན་གྱི་དམིགས་དོན་ཚུ་ ལྷན་ ཁག་དང་ལས་སྟེ་ཁག་ཚུའི་ལས་རིམ་ཚུ་དང་ འོས་ལྷན་འབད་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང་ སན་འདེབས་འབད་ཚུགས་པ་ངེས་བརྟན་ བཟོ་ནིའི་དོན་ལས་ ཆེ་མཐོའི་ཚོགས་ཚུང་ཅིག་གཞི་བཞག་སྟེ་ཚུགས་པ་ཅིན་ ལྷན་ཁག་གིས་འགོ་འཁྲིད་མཛེད་དགོཔ་ཞིན།

༤.༢ ལྷན་ཁག་གིས་རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ སོ་ནམ་གྱི་ས་གཞིའི་དབྱེ་ཁག་དང་ས་ ཁོངས་ཚུའི་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་གྲོས་འཆར་ཅིག་བརྩམ་དགོཔ།

ད་ལྟོ་འབད་བ་ཅིན་ ལྷན་ཁག་གི་ས་གཞི་འཛིན་སྐྱོང་གིས་དོན་ལས་ སོ་ནམ་ས་གཞི་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་ཚུ་ག་ནི་ཡང་ གསལ་སྟོན་མིན་འདུག ས་ཆའི་ས་བ་ལྷ་དང་ཕྱོགས་གཟུང་ནི་འདི་གལ་ཆེན་ལས་ ལྷན་ཁག་གིས་སོ་ནམ་ས་གཞི་དང་སོ་ནམ་ ཀྱི་དོན་ལུ་མེན་པའི་ས་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱིས་ དབྱེ་བ་དང་ཕྱོགས་གཟུང་འབད་མི་འདི་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་གཞི་བཟའ་སྲོད་ འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་དང་གོང་འཕེལ་ལུ་གལ་ཅན་ཅིག་ཞིན། རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་དང་སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ ལྷན་ཁག་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ས་གཞི་བཟའ་སྲོད་འཛིན་སྐྱོང་ལྟ་ཉོག་དང་ མཚམས་འཛིན་འབད་ནི་དང་རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་ འཆར་གཞིའི་དོན་ལུ་ གཞུང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོད་པའི་བཟའ་སྲོད་ས་གཞི་ཡོངས་བསྟོམས་ཏེ་གོ་དགོཔ་དང་ ཐོ་གཞུང་ འབད་དགོཔ་འདི་ལྷག་པར་དུ་ཁག་ཆེ་འདྲུགས་འདུག དེ་མ་ཚད་ ས་བ་ལྷའི་དབྱེ་རིམ་འདི་གིས་ གོང་གསལ་ས་གཞི་ཐོན་ སྐྱེད་ཀྱིས་སྲུད་ཚད་དང་གོང་འཕེལ་ཚུའི་རྒྱབ་སྐྱོན་འབད་ནི་ཞིན། དེ་འབད་མ་ལས་ སོ་ནམ་ས་གཞི་ལུ་དང་གཞན་གོང་འཕེལ་ ཀྱི་དོན་ལུ་ ས་ཆའི་སྲུས་ཚད་བརྟག་ཞིབ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལྷན་ཁག་གིས་ས་ཆའི་ལུས་ལྷགས་ས་བ་ལྷ་འདི་ གང་འགྲོགས་ མཚུགས་བསྐྱེད་དགོཔ་ཞིན།

བཟང་འཕུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

༤.༣ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྲིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཐོན་སྐྱེད་བཀོ་སྐྱེལ་གྱི་ཐབས་གཞི་ཅིག་བཟོ་དགོས།

འདས་པའི་ལོ་ལྔའི་འཆར་གཞི་ཚུ་ནང་ སོ་ནམ་ལྷའི་དོན་ལུ་གཞུང་གིས་ ཟད་འགོ་གཏང་མི་འདི་གིས་གྲོང་གསེབ་སོ་ནམ་པ་
ཚུ་ལུ་ ཁེ་ཕན་བྱུང་ཡོད་རུང་ དེ་རེས་སོ་ནམ་གནས་སྤངས་འདི་གལ་ཅན་ཅིག་འབད་བསྐྱར་མ་ཚུགས་པར་འདུག ས་གནས་
གཞུང་ནང་བཟུམ་སྟེ་ལྷན་ཁག་ཚུ་འི་ མ་དངུལ་བཀོ་སྐྱེལ་འདི་གནས་ཚད་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་མེན་ལས་ སོ་ནམ་འཚོ་བའི་
གནས་སྤངས་ལམ་ལུགས་དང་འཁྲིལ་བསྐྱེད་འབད་ནི་དང་ སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་ སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་ཚུའི་དགོས་མཁོ་
དང་འཁྲིལ་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྲིད་དཔལ་འཛོམས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱར་བཅོས་འབད་དགོས་འདུག།

༤.༤ རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆའི་སྲིད་བྱུས་བཟོ་བྲིས་འདི་ གཏན་འཁེལ་བཟོ་དགོས།

རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆའི་སྲིད་བྱུས་ ༢༠༡༡ ཅན་མ་འདི་གཏན་འཁེལ་མེན་པར་བཟོ་བྲིས་ཨིན་མ་ལས་ སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་ལུ་རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱི་ས་གཞི་བཟང་སྲོད་འཛིན་སྲོང་དང་ས་གཞི་བཟང་སྲོད་ཚུའི་དོན་ལུ་འཆར་གཞི་ག་ནི་ཡང་མེན་འདུག རྒྱལ་ཡོངས་ས་
ཆ་ལྷན་ཚོགས་འདི་ ས་ཆའི་བདག་དབང་དང་ས་ཆ་བཟང་སྲོད་ཚད་ཀྱི་འགན་ཁུར་འབག་མི་ཅིག་ཨིན་མ་ལས་ ས་ཆའི་འཛིན་
སྲོང་དང་ས་གཞིའི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དཔལ་འཕྲོར་གོང་འཕེལ་ལུ་ཕན་འབབ་དོན་ལུ་ ས་ཆའི་སྲིད་བྱུས་བཟོ་
བྲིས་འདི་ གཏན་འཁེལ་བཟོ་དགོས་ཨིན།

༤.༥ ལྷན་ཁག་གིས་སོ་ནམ་ས་གཞི་བཟང་སྲོད་དང་འཛིན་སྲོང་ཡུན་བརྟན་ཡོད་པ་དེས་བརྟན་བཟོ་དགོས།

སོ་ནམ་ས་གཞི་བཟང་སྲོད་འབད་མི་ཉུང་སུ་འགྲོ་མི་འདི་གིས་སོ་ནམ་བཟང་སྲོད་ཐོན་སྐྱེད་མར་ཕབ་བྱུང་སྲིད་ནི་མས། འདས་
པའི་ལོ་ངོ་བཅུ་ལྔའི་རིང་ལུ་ འབྲུ་སྐྱེད་ཐོབ་ཡོད་པའི་ས་གནས་ཚུ་ཡང་མར་ཉམས་ཏེ་ འབྲུ་སྐྱེད་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ཉུང་སུ་འགྲོ་མི་འདི་
གིས་ རང་མགོ་རང་འདྲོང་གི་དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་ནི་འདི་ཡང་རང་བཞིན་གྱི་མར་བབ་འགྲོ་ནི་ཨིན་མས། རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་
ས་ཆ་བཟང་སྲོད་འབད་མི་བརྒྱ་ཆ་ལས་ ༢.༤ ལས་མེད་མི་འདི་ཡང་ ལོ་བསྐྱར་བཞིན་དུ་ས་གཞི་སྲོང་ལུ་སྤོ་ཡོད་པ་ལས་
ས་གཞི་གོང་འཕེལ་དང་ཡུན་བརྟན་འཛིན་སྲོང་ཚུ་ལེགས་བཅོས་འབད་དགོས་འདུག དེ་མ་ཚད་ ས་གཞི་བཟང་སྲོད་མ་འབད་
བར་ལུ་ཡོད་མི་ཚུ་ འཆར་གཞི་དང་བཟང་སྲོད་དོན་ལུ་ བཟུ་རྟོག་འབད་ནི་འཕུལ་ཆས་ཚུ་མེན་འདུག སོ་ནམ་ལྷའི་འབད་མི་
མ་ལངས་པར་ཡོད་མི་དོན་ལུ་ ལྷའི་འབད་མི་དགོ་པའི་ཕན་ཐབས་ཀྱིས་སྲིད་བྱུས་ཚུ་ག་ནི་ཡང་མེན་འདུག།

དེ་འབད་ཕན་ལས་ ལྷན་ཁག་གིས་སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་ཡར་ལེང་དང་གོང་འཕེལ་དོན་ལུ་ གཞི་བཟང་སྲོད་འབད་མི་ཡུན་བརྟན་
གོང་འཕེལ་འཛིན་སྲོང་དེས་བརྟན་བཟོ་དགོས་འདུག སོ་ནམ་ས་གཞི་ཡུན་བརྟན་དང་འཛིན་སྲོང་གིས་ སྲིད་བྱུས་དང་འཆར་
གཞི་བཟོ་མི་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལས་ཕར་སོ་ནམ་ས་གཞི་གོང་འཕེལ་ལས་རིམ་དང་ ལས་སྐྱེད་སྲོང་བརྟན་ཚུ་གཞི་
བཅུགས་འབད་དགོས་ཨིན།

**༤.༦ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་དང་ འབྲུག་བཟང་སྲོད་ལས་འཛིན་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་བཟང་
སྲོད་ཉེན་སྲུང་རྒྱུན་སྲོང་དེས་གཏན་བཟོ་དགོས།**

རྒྱལ་ཡོངས་གནས་ཚད་ཁར་བཟང་སྲོད་སྲུང་སྲོབ་འདི་ སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལས་ར་རྒྱུན་སྲོང་འབད་དགོས་འབད་གོས་བསྐྱར་
འབད་ཡོད་རུང་ བཟང་སྲོད་སྲུང་སྲོབ་འདི་རྒྱལ་ཡོངས་གོ་འབྲུར་གནས་སྤངས་ཚུ་ནང་ ག་སྤྱིག་འབད་དགོས་པའི་སྐོར་ལས་

བཟའ་འཇུག་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

གཞུང་གི་བསྐྱར་ཞིབ་མ་འབད་བས། འབྲུག་བཟའ་སྲོད་ལས་འཛིན་གྱིས་ བཟའ་སྲོད་སྲུང་སྐྱོབ་རྒྱུ་སྲོད་ཀྱི་གནས་ཚད་ཁར་
མཁོ་ཆེའི་ འབྲུལ་ཆས་ཚུ་གཞུང་གིས་གཞི་བཙུགས་མ་འབད་བས། མི་སྲོལ་ཡར་སངས་ལས་བརྟེན་སྲོལ་བཟའ་གནས་སྤངས་ཚུ་
ནང་ ད་ལྟོ་འབྲུག་བཟའ་སྲོད་ལས་འཛིན་གྱིས་ རྒྱུན་སྲོད་འབད་ཡོད་མི་བཟའ་སྲོད་འདི་གིས་ལངས་མི་རྒྱུགས།

དེ་འབད་མ་ལས་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ གཙོ་རིམ་དང་འཁྲིལ་ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་རྒྱུ་བསྐྱར་
ཞིབ་འབད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་སྲོལ་བཟའ་སྲོད་ལས་འཛིན་གྱིས་ བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་ལཱ་གཏན་བཟོ་དགོཔ་འདུག།

༤.༧ ལྷན་ཁག་གིས་ཕབ་ཆག་སྲིད་བྱས་གཏན་འཁེལ་བཟོ་དགོཔ།

ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ཕབ་ཆག་གི་སྲིད་བྱས་འདི་ནང་ བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་ དབུལ་ཕོངས་དཀའ་ངལ་དང་ སོ་ནམ་འོང་འབབ་རྒྱའི་
སྐོར་ལས་ སྲིད་བྱས་ཚད་གཞི་རྒྱ་གསལ་ཉོག་ཉོག་དང་ དངས་གསལ་ག་ནི་ཡང་མེད་པ་ལས་ སྲིད་བྱས་འདི་བེད་བྱིས་
འབད་ར་ལུས་ཏེ་འདུག དེ་བཟུམ་འབད་འཆར་གཞི་བཙུམ་མི་དང་སོ་ནམ་པ་གཉེས་ཆར་ལུ་ གདོང་ལེན་མི་བྱུང་ནིའི་དོན་ལུ་
ཕབ་ཆག་མར་ཕབ་འདི་ཡང་མ་དངུལ་དང་འཁྲིལ་བྱིན་ཏེ་འདུག།

དེ་འབད་མ་ལས་ སོ་ནམ་པའི་དོན་ལུ་ཕབ་ཆག་མར་ཕབ་འབད་མི་འདི་ གཙོ་བོ་རང་བཟའ་སྲོད་ཉེན་སྲུང་གོང་འཕེལ་ལུ་
དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་དེ་ཨིན་མས། གཞུང་གིས་འབད་བ་ཅིན་ཕབ་ཆག་འདི་མཐོ་ཤོས་རང་ བཟའ་སྲོད་མཁོ་ཆས་གོང་ཚད་
དང་འཁྲིལ་ ཕབ་ཆག་བཟོ་འཛོག་འབད་དེ་འདུག།

ཕབ་ཆའི་སྲིད་བྱས་འདི་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་རྒྱ་གསལ་ལཱ་གཏན་འབད་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ལྷན་ཁག་གིས་སྲིད་
བྱས་འདི་ གཙོ་རིམ་དང་འཁྲིལ་ གཏན་འཁེལ་བཟོ་དགོཔ་འདུག ལས་སྡེ་རྒྱ་གསལ་ཕབ་ཆག་གོམས་རམ་འདི་ ལས་རིམ་ག་
ར་ནང་ཤོ་མཚུངས་སྡེ་འབད་དགོ་པའི་གོས་འདེབས་སུ་ལཱ་ཨིན།

**༤.༨ ལྷན་ཁག་དང་དངུལ་འབྲེལ་གཙུག་སྡེ་མཉམ་རུབ་ཐོག་ལས་ ལོ་ཐོག་དོན་ལུ་སློབ་འགྲུལ་དང་ཉེན་བཅལ་འཆར་
གཞི་བཟོ་དགོཔ།**

ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་སློབ་འགྲུལ་མཐུན་རྐྱེན་དང་ཉེན་བཅལ་འཆར་གཞི་འདི་གིས་ གོང་གསལ་གོང་འཕེལ་དང་སོ་ནམ་གོང་འཕེལ་
དོན་ལུ་ དགོས་མཁོ་ཆེའི་རྒྱབ་སྐྱོར་ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག སྤྱི་ལོ་༢༠༡༧ ལུ་ བརྒྱ་ཆ་༥.༣༣ དེ་ཅིག་དཔལ་འབྱོར་ལས་སྡེ་
གཞན་ལུ་ སློབ་འགྲུལ་བྱིན་མི་དང་ཕྱད་པ་ད་ སོ་ནམ་ལས་སྡེ་ལུ་ སློབ་འགྲུལ་བྱིན་མི་འདི་སྤྱང་རྒྱུང་ཤོས་ཅིག་ཨིན་མས། དེ་
མ་ཚད་ མི་སེར་སོ་ནམ་པ་རྒྱ་ལུ་གདོང་ལེན་རོམ་ཅིག་རང་བཞིན་རྒྱུན་འདྲུན་གྱིས་ ལོ་ཐོག་ལུ་གཞོན་པ་བྱུང་མེ་དེ་ཨིན་མ་ད་
སོ་ནམ་པ་རྒྱ་ བྱལ་མམ་གྱི་ནམ་དུས་ལུ་ ལོ་ཐོག་རྒྱུད་པར་མེད་པར་ཐོབ་ནི་དང་ སོ་ནམ་པ་རྒྱ་སེམས་བྱུགས་བསྐྱེད་
བཙུག་ནིའི་དོན་ལུ་ གཞུང་དང་དངུལ་འབྲེལ་གཙུག་སྡེ་རྒྱ་གསལ་རྒྱབ་སྐྱོར་རྒྱ་མིན་འདུག།

སོ་ནམ་གོང་འཕེལ་དང་ཡར་རྒྱས་དོན་ལུ་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་དེ་ སོ་ནམ་པ་རྒྱའི་
གནས་སྤངས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ སློབ་འགྲུལ་དང་ལོ་ཐོག་ཉེན་བཅལ་འཆར་གཞི་རྒྱ་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོཔ་ཨིན།

བཟའ་འཐུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

༤.༩ མི་དང་རི་དྭགས་སེམས་ཚན་གྱི་དཀའ་ངལ་རྒྱ་བསལ་ཐབས་ལུ་ ལྷན་ཁག་གིས་བར་འཇུག་མཛད་དེ་ ཐབས་བྱས་
རྒྱ་སྐྱིད་སྐྱིད་བཟོ་དགོས།

ལོ་ཐོག་ལུ་རི་དྭགས་སེམས་ཚན་དང་རང་བཞིན་རྒྱུན་ལྡན་གྱིས་གཞོན་པ་བྱུང་མི་འདི་ སོ་ནམ་པ་རྒྱའི་གདོང་ལེན་སློམ་ཤོས་
ཅིག་ཨིན་མས། སྤྱི་ལོ་༢༠༡༤ ནང་འཁོད་ར་རི་དྭགས་སེམས་ཚན་གྱིས་གཞོན་པ་ལས་བརྟེན་ མི་སེར་སོ་ནམ་རྒྱ་ལུ་ མ་
དདུལ་ཀྱམ་ཡོངས་བསྐྱོམས་ས་ཡ་༢༧༠.༡༤ དེ་ཅིག་གྱུར་གྱུར་སོག་ཅུག་ རི་དྭགས་སེམས་ཚན་གྱིས་གཞོན་རྒྱུན་ལས་བརྟེན་
འཚོ་བའི་གནས་གཏང་དང་ས་གཞི་བཟའ་སྡོད་མི་རྒྱ་ཡང་མར་ཉམས་ཏེ་འདུག་ རི་དྭགས་སེམས་ཚན་གྱིས་གཞོན་པ་རྒྱ་བཀག་
སྟེ་ སོ་ནམ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་དོན་ལུ་ ཐབས་ཤེས་དང་འཆར་གཞི་ག་ནི་ཡང་མེད་པ་ ད་ལྟོའི་གནས་སྐབས་ནང་ རི་
དྭགས་ཀྱིས་ལོ་ཐོག་ལུ་གཞོན་པ་སྐྱེལ་ཡོད་མི་བཟ་སྟེ་ ༡༡༥༠༠ ལྷན་གྱིས་པས།

དེ་ལས་བརྟེན་ གནད་དོན་འདི་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་འཆར་གཞི་དང་སྤྱིད་བྱས་རྒྱ་ བཞུགས་ཚན་ཅིག་འབད་ར་བསྐྱར་
ཞིབ་འབད་དགོས་འདུག་ འདི་བཟུམ་མའི་དཀའ་ངལ་བསལ་ཐབས་ལུ་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ལས་སྟེ་རྒྱ་མཉམ་རུབ་ཐོག་ལས་
འཐུལ་རིག་འཐུལ་ཆས་དང་མ་དདུལ་རྒྱབ་སྐྱོར་རྒྱ་ལུ་འབད་དགོ་པའི་རེ་བ་ཨིན་མས། དེ་འབད་མ་ལས་ མི་སྡེའི་འཚོ་བའི་
གནས་སྐབས་ནང་ འདི་བཟུམ་མའི་གཞོན་རྒྱུན་རྒྱ་ལུ་མར་པབ་སྟེ་ སོ་ནམ་ས་གཞི་ཡུན་རིང་གནས་ཐབས་ལུ་ ལྷན་ཁག་གིས་
འོས་འབབ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་འབྲུག་འཆར་གཞི་རྒྱ་ལུ་བཟུགས་འབད་དགོས་ཨིན།

༤.༡༠ ལྷན་ཁག་གིས་བཟའ་སྡོད་བརྟེན་བརྟེན་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ལུགས་གསར་བཟོ་འབད་དེ་ རྒྱུན་སྐྱོང་འབད་དགོས།

ལས་སྡེའི་གནས་ཚད་རྒྱ་ནང་ ཁག་ཆེ་བའི་འཆར་གཞི་བརྟམ་ནི་ བརྟེན་བསྐྱེལ་ལེན་འབད་ནི་ བརྟེན་འཛིན་སྐྱོང་དང་དར་
བྱུང་དོན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ལུ་ གཅིག་བསྐྱེལ་དང་ལྷན་པའི་བཟའ་སྡོད་བརྟེན་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ལུགས་མིན་འདུག་ ད་ལྟོའི་
གནས་སྐབས་བཟུམ་ཅིག་ནང་འབད་བ་ཅིན་ སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱོད་ ལོ་བསྐྱར་མ་དདུལ་ ཁོ་མཚོགས་གོང་ཚད་ ཞིང་ཚུའི་
གཞུང་བ་ མཛེན་ཁང་ལ་སོགས་པའི་སྐོར་ ལྷན་ཁག་རང་རང་སོ་སོ་གིས་ཚད་ཅིག་འབད་རྒྱུན་སྐྱོང་འབད་དེ་འདུག།

དེ་འབད་མ་ལས་ བཟའ་སྡོད་བརྟེན་འཛིན་རྒྱ་ལུ་ཡོངས་རྒྱུགས་དང་ རུས་མཐུན་འབད་ཐོབ་རྒྱུགས་ནིའི་དོན་ལུ་ ལྷན་ཁག་གིས་
བཟའ་སྡོད་བརྟེན་འཛིན་སྐྱོང་རིམ་ལུགས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་སྟེ་བ་ཅིག་གཞི་བཟུགས་འབད་དགོས་ཨིན།

༤.༡༡ ལྷན་ཁག་གིས་ཚོང་འབྲེལ་བརྟེན་འཛིན་ཡོངས་རྒྱུགས་རྒྱུན་སྐྱོང་འབད་དགོས།

ད་ལྟོའི་གནས་སྐབས་ནང་འབད་བ་ཅིན་ ཚོང་འབྲེལ་གནས་སྐབས་ལེགས་ཤོམ་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ ལྷན་ཁག་གིས་ཁག་ཆེ་བའི་
བརྟེན་ བཟའ་སྡོད་གོང་ཚད་ ཚོང་འབྲེལ་དགོས་མཁོ་ ཚོང་འབྲེལ་གནས་སྐབས་དང་སྲོན་བཤའ་ བཟའ་སྡོད་རིན་བསྐྱར་
ལ་སོགས་པའི་བརྟེན་ཁག་ཆེ་ཏོག་ཏོག་རྒྱ་ཡོངས་རྒྱུགས་མིན་འདུག་ ཚོང་པ་དང་ཚོང་ཉོ་མི་གཉིས་ཆ་རའི་ཚོང་འབྲེལ་གོ་
སྐབས་ལུ་ཕན་ཐབས་དང་ མཐུན་འབྲེལ་ཚོང་འབྲེལ་དོན་ལུ་ ཚོང་འབྲེལ་བརྟེན་འདི་ཁག་ཆེས་ལས་ ལྷན་ཁག་གིས་བརྟེན་
དོན་རྒྱ་ ༡༥༠ ཡོངས་རྒྱུགས་ བྱུངས་ལྷན་དང་ བརྟེན་རུས་མཐུན་འབད་དགོས་གལ་ཆེ་བཤའ་འདུག།

དེ་འབད་མ་ལས་ རྒྱུ་ཡོངས་གན་ཚད་ སྐར་སྟེ་ མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་སྟེ་དང་འབྲུག་བཟའ་སྡོད་ལས་འཛིན་རྒྱུའི་གནས་
ཚད་ནང་ ལྷན་ཁག་གིས་ཚོང་འབྲེལ་བརྟེན་འཛིན་རིམ་ལུགས་འདི་ རྩ་བརྟེན་བཟོ་དགོས་ཨིན།

བཟའ་འཐུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

དེ་མ་ཚད་ ཚོང་འབྲེལ་གོང་ཚད་ཚུ་ འོས་འབབ་དང་བསྐྱུན་ཏེ་ ལྷན་ཁག་གིས་ཚད་འཛིན་འབད་དེ་ འབྲེལ་འབྲེགས་ར་ཙ་
བརྟན་བཟོ་དགོས་འདུག ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་འོས་འབབ་དང་ལྷན་པའི་གོང་ཚད་དང་ གོང་ཚད་འགྱུར་སྲོད་ཚུ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་
དོན་ལུ་ ལྷན་ཁག་གིས་དབྱེ་ཞིབ་དང་ཞིབ་འཚོལ་འབད་སྟེ་ འཆར་གཞི་བརྩམ་དགོས་འདུག།

༤.༡༢ ལྷན་ཁག་གིས་ལྷ་རྟོག་གི་ལས་ལུགས་སྤྱིང་སྤྱིང་ཅིག་གཞི་བརྩུགས་འབད་དེ་དེའི་ལཱ་འགན་ཚུ་ཙ་བརྟན་བཟོ་དགོས།

ད་ལྟོའི་གནས་སྐབས་བརྩམ་ནང་འབད་བ་ཅིན་ སོ་ནམ་ལྷན་ཁག་གིས་ སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་མཉམ་ལས་
ཚོགས་སྡེ་དང་སོ་ནམ་སྡེ་ཚན་གྱི་ལཱ་འགན་ཚུ་དབྱེ་ཞིབ་དང་ལྷ་རྟོག་ལེགས་ཤོམ་མ་འབད་མ་ལས་ སོ་ནམ་སྡེ་ཚན་དང་མཉམ་
ལས་ཚོགས་སྡེ་གི་ལོ་བསྟར་ཐོན་སྐྱེད་ཡོངས་བསྟོམས་དང་ ལཱ་ལུབ་སྤྱོད་འབྲས་ དེ་ལས་ དགོས་མཁོ་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་
གསལ་ཏོག་ཏོག་ཅིག་མིན་འདུག།

ཕན་ལུ་ཅན་གྱི་སོ་ནམ་སྡེ་ཚན་དང་མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་ལུ་ རྒྱུགས་རམ་
འབད་ནི་ཨིན། དེ་འབད་མ་ལས་ ལྷན་ཁག་གིས་འདི་བརྩམ་མའི་ལས་རིམ་འགོ་བརྩུགས་ཡོད་པ་དེས་བརྟན་དང་ ལས་རིམ་
འདི་འཆར་གཞིའི་ཁྲིམ་ལུགས་དང་འཁྲིལ་བསྐྱུན་ཡོད་པ་དེས་བརྟན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ དབྱེ་ཞིབ་དང་ལྷ་རྟོག་ལེགས་ཤོམ་སྟེ་
འབད་དགོས་འདུག དེ་མ་ཚད་ དབྱེ་ཞིབ་དང་ལྷ་རྟོགས་འདི་གིས་ སོ་ནམ་སྡེ་ཚན་དང་མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་གོང་འཕེལ་གྱི་
དོན་ལུ་ ཟད་འགོ་ཡང་ཉེན་སྲུང་འབད་ཚུགས་ནི་ཨིན།

༤.༡༣ ལྷན་ཁག་གིས་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་རྟོག་གཞི་ཚུ་སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་དགོས།

སོ་ནམ་གོང་འཕེལ་གྱི་དོན་ལུ་ སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་མཐུན་ཚུ་ལུ་གཙོ་བོ་བརྟན་ཡོད་རུང་ སོ་ནམ་ལས་སྡེ་ནང་ ཐོན་སྐྱེད་
ཚུ་གོང་འཕེལ་ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག ཚོང་བསྐྱེད་ལཱ་མི་ཚུའི་དོན་ལུ་ སྤྱི་གོང་ལས་བསྐྱུག་གསལ་འབད་ནིའི་མཐུན་ཚུ་
མེད་པ་ལས་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་གིས་ ཐོན་སྐྱེད་མངམ་སྟེ་བརྟན་ནི་ལུ་ སེམས་ལྷུགས་ཉམས་ཏེ་འདུག།

སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་མཐུན་ཚུ་ ཞིང་ཚུ་ གཡུར་བ་དང་ བསིལ་མཛོད་ཁང་ཚུ་ གོང་འཕེལ་དང་སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་སྟེ་ ལག་
ལན་འཐབ་བརྟུབ་བཟོ་དགོས་འདུག དེ་མ་ཚད་ འབྲུག་བཟའ་སྲོད་ལས་འཛིན་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ སོ་ནམ་པ་ཚུའི་
དོན་ལུ་ རང་བཞིན་སྤྱོད་ལུ་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ ལོགས་ཉོ་ནིའི་ལས་ལུགས་དང་ ཚོང་འབྲེལ་བརྟན་དོན་སྟེལ་ནིའི་དམིགས་དོན་
ཚུ་གྲུབ་ཐབས་ལུ་ སོ་ནམ་ཚོང་ཁང་ཚུ་གོང་འཕེལ་དང་ ཡར་དྲགས་གཏང་ནི་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་སྟོན་དགོས་ཨིན།

༤.༡༤ ལྷན་ཁག་གིས་སྤྱོད་བརྟན་དགོས་མཁོའི་དབྱེ་ཞིབ་དང་ ཁེ་ཕན་གྱི་བརྟག་ཞིབ་ཚུ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་དགོས།

སོ་ནམ་པ་ཚུའི་ལཱ་གི་སྤྱོད་འབྲས་ཀྱི་ལུང་པར་དང་ ལཱ་གིས་རིག་ཙམ་ཚུ་ག་དེ་འབད་ཐོབ་ལུགས་ དེས་གཏན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་
ལྷན་ཁག་གིས་སྤྱོད་བརྟན་གྱི་དགོས་མཁོ་དང་ཕན་ལུ་ཚུ་ དབྱེ་ཞིབ་མ་འབད་བར་འདུག དེ་འབད་དབྱེ་ཞིབ་དང་བརྟག་ཞིབ་
མ་འབད་བར་སྤྱོད་བརྟན་བྱིན་མི་འདི་གིས་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་ སྤྱོད་བརྟན་གྱིས་ཁེ་ཕན་མ་འཐོབ་པའི་ཁར་ གཞུང་གིས་ཟད་
འགོ་འཕྲོ་བརྟག་འགོ་ནི་ཨིན།

ལྷན་ཁག་གིས་ སྤྱོད་བརྟན་བྱིན་ཏེ་ཡོད་མི་ཚུ་ལུ་ སྤྱོད་བརྟན་དགོས་མཁོའི་དབྱེ་ཞིབ་དང་ ཁེ་ཕན་གྱི་བརྟག་ཞིབ་ཚུ་འགོ་
འདྲེན་འཐབ་དགོ་པའི་ཁར་ སོ་ནམ་པ་དང་ སོ་ནམ་གོང་འཕེལ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱོད་བརྟན་སོ་སོ་ཚུའི་ཡིག་ཆས་ཚུ་

བཟའ་འཇུང་རང་མགོ་རང་འདྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་རྩིས་ཞིབ།

རྒྱུན་སྐྱོད་འབད་དགོཔ་ཨིན། དེ་མ་ཚད་ སྤྱི་མཐུན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་སྐྱབ་ཐབས་ལུ་ ལྷན་ཁག་དང་ རྒྱུང་གསལ་གོང་འཕེལ་
སྐྱོད་བདར་ལྟེ་བ་ དེ་ལས་ རྫོང་ཁག་ཚུ་མཉམ་རུབ་གྱི་ཐོག་ལས་ སྐྱོད་བདར་ལས་རིམ་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱག་ལཱ་ཚུ་
གཅིག་མཐུན་གྱི་སློབ་ལས་མཛད་དགོཔ་ཨིན།

ཕྱིས་ཞིབ་བཅུ་དོན་ཨང་: ༡༥༦༥༡

www.bhutanaudit.gov.bt